

YALANLARA KARŞI GERÇEKLER, GERİCİLİĞE
KARŞI DEVRİMCİ MÜCADELE!

Tayyip Erdoğan baş etmesinin mümkün görünmediği bir ekonomik kriz içinde derinleşen bir siyasal krizle boğuşmaktadır. Bu durumu yönetmenin yolu ise daha fazla ekonomik saldırganlık ve siyasal baskı, daha fazla askeri operasyon ve şovenist histeri, yasaları hatta Anayasa'yı çiğnemekte somutlaşan daha fazla keyfiyet olmaktadır.

özgür gelecek için
Yeni

Demokrasi

gazetesi

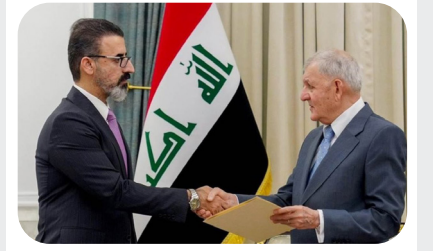
21 AĞUSTOS - 4 EYLÜL 2024 • SAYI: 168 • FİYAT: 20 TL • ISSN: 2630-5526

bir yanımız savaş ve yoksulluk

bir yanımız direniş

MEŞA AZADÎ 7

KERKÜK SEÇİMLERİNİN ANLATTIKLARI

Kürtlerin en demokratik haklarına dahi tahammülsüzlüğün vücut bulmuş hali olan faşist diktatörlüğün temsilcileri “kim-senin dışlanmadığı kapsayıcı bir politika”dan, Kerkük’te yaşayan Kürtleri değil, Kürtlerin iradesini hiçe sayan, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin etme hakkını gaspta arşa çıkan, simbiyotik ilişkiler kurduğu KDP’yi kastetmektedir

DÜNYA 20

RUSYA-UKRAYNA EKSENİNDE BÜYÜYEN SAVAŞ ÇİĞİRTKANLIĞI

Kursk saldırısı hem Rusya’nın acziyetini göstermesi bakımından dikkat çekti hem de Ukrayna’nın dışarıdan aldığı desteğin dışında da bir güce sahip olduğunu göstermesi bakımından. Elbette her şeye rağmen bu saldırının sürdürülebilirliği tartışmalıdır, hatta sürdürülemez olduğu yorumu çok daha güçlüdür.

SAYFA 12-13-14-15

KOLEKTİF DOĞRULTU

Tarımda Yarı Feodal İlişkilerin Temel Dayanağı: Küçük Üretim-II

AGEB 2. Kolektif Tatil Kampı başarıyla sonuçlandı

20 Temmuz-6 Ağustos tarihleri arasında Yunanistan'ın Halkidiki bölgesinde gerçekleştirilen AGEB 2. Kolektif Tatil Kampı başarıyla sonuçlandırıldı.

Avrupa ve Türkiye'den 150 kişinin katılım sağladığı kamp devrimci ilişkilerin pekiştiği, kolektif dayanışma ve yardımlaşmanın üst boyutta yaşandığı bir ortamda gerçekleşti. Havanın yoğun sıcaklığına rağmen kampa katılımcılarının neşesi, paylaşımları, politik tartışmaları ve yaratıcılıkları damgasını vurdu.

AGEB 2. Tatil Kampında seminerler, geziler, tavlama ve satranç yarışmaları, müzik etkinlikleri, çocuk, gençlik ve kadın çalışmaları ve açık hava sinema gösterimleri yapıldı. Birçok alanda komisyonlar kuruldu. Bu komisyonlar düzenli toplantılar olarak çalışmalarını gerçekleştirdi.

KAMPIN SIVRI DİLİ: KIRPI

Uzun süredir kamplardan gelenekselleşen günlük yaşamı konu eden, herkes tarafından takip edilen kamp gazetesi "Kirpi" iki sayı olarak çıktı. Kamp içeri-

sinde yaşanan olayları mizahi ve ironik bir dille ele alan "Kirpi" kampa gelenler tarafından beğeniyle okundu.

PANELLER DÜZENLENDİ

22 Temmuz'da Kamp Komitesinin açılış ve bilgilendirme toplantısıyla ile başlayan kampa çeşitli etkinlikler yapıldı. 24 Temmuz'da AGEB sunumu yapıldı.

politik sürece dair bir sunum gerçekleştirildi. Panelde dünya ve Türkiye'deki siyasal durum değerlendirilirken aynı zamanda emperyalizme ve faşizme karşı devrimci görevler üzerine belirlemeler yapıldı. Ayrıca Anti Emperyalist Lig'e dair bilgilendirmeler yapıldı.

3 Ağustos'ta kamptaki herkesin katılım gösterdiği toplantıda kamp değerlendirmesi yapıldı. Kampın esasta başarılı ve olumlu geçtiği değerlendirildi. Toplantının ardından gençler ve kadınlar tarafından hazırlanan müzikal gösteriler gerçekleştirildi. 4 Ağustos'ta Mor Kızıl Kolektif tarafından gerçekleştirilen söyleşide ise kamp süresince kadın birimi tarafından 6 başlık altında gerçekleştirilen çalışmalardan bilgilerin aktarıldığı toplantı yapıldı. Kampın son günü olan 6 Ağustos'ta kamp çadırlarının sökülerek gelecek yıl buluşmak temennisiyle kamp sonlandırıldı.

Londra'da Hindistan Halk Savaşı ile dayanışma eylemi yapıldı

İngiltere'nin Londra kentinde bulunan Hindistan Büyükelçiliği önünde Hindistan Halk Savaşıyla dayanışma eylemi yapıldı.

Hindistan halkının örgütlü mücadelesi büyürken gerici Hint devleti ise "Kagaar Operasyonu" ile bu mücadeleyi boğmaya dönük saldırılar gerçekleştiriyor.

Bu saldırılarda yüzlerce PLGA gerillası ve yerli halktan insan katledildi. Partizan ve AIF (Anti Emperyalist Cephe) tarafından Hindistan'da HKP(Maoist) öncülüğünde yürütülen Halk Savaşıyla dayanışma eylemi gerçekleştirildi. Eylemde gerici Hint devletinin katliamları protesto edildi. Devrimci, demokrat, yurtsever kurum ve kişilerin de des-

tek verdiği eylemde Partizan tarafından hazırlanan basın metni okundu. Basın metninin ardından "Yaşasın Proletarya Enternasyonalizmi", "Yaşasın Enternasyonal Dayanışma", "Yaşasın Hindistan Komünist Partisi (Maoist)," Yaşasın Hindistan Halk Savaşı" sloganları atıldı. Elçilik görevlilerin panik içerisinde hareket ederek anlamaya çalıştığı eylemde, hazırlanan basın

metni görevlilere verilerek bu eylemlerin devam ettirileceği ifade edildi.

Hindistan'da Maoist lider Ajith gözaltına alındı

Ajith daha önce 2015 yılında tutuklanmış ve Pune'daki Yerwada Hapishanesinde 4 yıl boyunca tutsak kalmıştı. Uluslararası kamuoyunda geniş tepkilere neden olan bu tutuklama 4 yılın ardından 2019 yılında kefaletle son bulmuştu.

Hindistan'da birçok örgütün bileşeni olduğu "Devlet Baskılarına Karşı Kampanya" grubu bu konuyla ilgili bir açıklama yayımlayarak söz konusu baskıların yaslandığı yasaların kaldırılmasını istedi.

Birkaç ay önce de devlet tarafından Ajith'in evinin basıldığı ve ifadesi alınmak üzere çağrıldığı belirtilen açıklamada devletin Ajith hakkında yasal bir dava oluşturmadığını, bunun yerine onu taciz ve tehdit etme yoluna başvurdu-

ğuna dikkat çekildi. Açıklamanın devamında "Devlet, her türlü muhalefeti Maoistlikle ilişkilendirerek eleştiri ve muhalefetin cesaretini kıran caydırıcı bir etki yaratmaya çalışmaktadır. Muhalefet etme, örgütlenme ve protesto etme hakkı, demokratik bir toplumun aşındırılmakta olan temel bir özelliğidir. Bu korkutma taktikleri, sahte suçlamalar ve tutuklamalar muhalefetin kendisini hedef almaktadır." denildi.

Açıklamada şu talepler sıralandı: 1) Murali ve tüm demokratik hak savunucularına karşı açılan davaların derhal geri çekilmesi. 2) Ulusal Soruşturma Ajansı yürürlükten kaldırılmalı. 3) UAPA (Yasadışı Faaliyetleri Önleme Yasası) yürürlükten kaldırılmalı.

13 Ağustos'ta Hindistan'ın Kerala eyaletinin Kochi kentinde Maoist lider Ajith'in (Murali Kannampilly) evine Hint polisi baskın düzenledi. Polis evin kapısını kırarak içeri girdi. Evde yapılan aramanın ardından Ajith gözaltına alındı.

Ajith, avukatının gelmesini bekleme-leri gerektiğini iletmesine rağmen polis kapıyı kırarak zorla eve girdi. Ev içerisinde yapılan aramanın ardından Ajith gözaltına alındı. Operasyonun nedeninin Haydarabad'daki davayla bağlantılı olduğu bildirildi.

POLİTİK GÜNDEM

YALANLARA KARŞI GERÇEKLER, GERİCİLİĞE KARŞI DEVRİMCİ MÜCADELE!

İsrail Siyonizmi ve onun en güçlü destekçisi emperyalist güçler ABD-İngiltere-Fransa-Almanya-İtalya koalisyonu tüm olanaklarını kullanarak Filistin halkını katletmeye devam ediyor. İsrail arkasına aldığı emperyalist destekle Gazze'yi insansızlaştırmaya odaklı soykırımla yetinmiyor, İran-Suriye-Yemen ve Lübnan'ı içine çekeceği savaş kışkırtıcılığını da artırıyor. Filistin halkı, İsrail savaş makinasına karşı özgürlük ve kurtuluş mücadelesini kendi başına sürdürüyor. Kendi halkına düşman olan ancak İsrail ile de sorunu olan bölgedeki hiçbir gerici devletin Filistin ulusunun kurtuluşunu umursamadığı açıktır. Bu gerici devletler için Filistin davası kendi kirli çıkarları için kullanılan bir araçtır. İran, Suriye gibi kendi halkına düşman, aynı zamanda Kürt ulusunu ezen egemen devletlerin Filistin ulusunun kurtuluşu için bir "direniş eksenini" rolü oynaması eşyanın tabiatına uygun değildir. Bu devletler en fazla kendi çıkarlarına hizmet edecek bir Filistin davasının peşinde olabilirler. Dünya emperyalistler ve onların uşağı egemen devletler ile ezilen uluslar şeklinde bir saflaşma halindedir. Emperyalistler ezilen bir ulusun "özgürlüğünü" ancak kendileri için köle olduğu koşulda destekler. Emperyalizmin uşağı olan egemen devletler de kendi çıkarlarına hizmet ettiği ölçüde en ateşli "özgürlük" savunucuları olurlar. Bugün Filistin ulusal kurtuluş ve özgürlük mücadelesine sadece ezilen dünya halkları tarafından gerçek, samimi bir destek söz konusudur. Filistin'in tam kurtuluşu da ancak bu direniş eksenini örgütlendiğinde sağlanabilecektir.

Orta Doğu'da uşak devletlerin emperyalizm lehine oynadıkları rolün bir unsuru da Filistin meselesindeki tutumlarıdır. Bölgedeki gerici devletler bu konudaki tutumlarıyla uşaklık rolünün gereğini yerine getirmektedirler. Faşist TC de bu süreçte daha etkili bir rol almak için Filistin davasını çok yönlü şekilde kuşatma hamlesi içine girmiştir. Bir yandan İsrail'in eli kanlı bakanları ile açık polemikler ve Filistin'le dayanışma içeren güçlü söylemler, öte yandan İsrail savaş makinasına akıtılan Azeri petrolü, Zorlu Holding eliyle elektrik

takviyesi, gemi filolarıyla demir-çelik ve gıda arzı yapılmakta Kürecik üssü ile istihbari destek, İncirlik üssü ile askeri lojistik takviye devam etmektedir.

TC'nin İsrail ile kurduğu karışıklık, ABD ve önderliğindeki emperyalist koalisyonun çıkarlarının bir parçasıdır. Filistin direnişini ve özgürlük mücadelesini terbiye etmeyi amaçlayan, ABD çıkarlarıyla uyumlu ve celladın bıçağını "daha az kesen" bir noktaya taşıma görevini üstlenmiştir. Filistin davasının altını boşaltmayı, iş birliğine cesaretlendirmeyi, kendi uşak ruhunu Filistin'e aşılamayı asli görev bellemiştir. Bir yandan Siyonizm tarafından katledilen İsmail Haniye'ye ağıtlar yakarken diğer yandan Siyonizm'e beyaz bayrak sallayan ve Filistin devletini ABD'ye kabul ettirme mücadelesini esas görev olarak tanımlayan, Filistin halkında hiçbir karşılığı ve itibarı olmayan Mahmut Abbas'ı TBMM özel oturumuyla ağırlamaktadır. ABD kendi meclisinde Netanyahu'yu alkışlatırken, TC iş birlikçi Mahmut Abbas'ı alkışlatmaktadır. İki farklı noktadan emperyalist ve Siyonist barbarlığa Filistin davası tepside sunulmaktadır.

Tayyip Erdoğan baş etmesinin mümkün görünmediği bir ekonomik kriz içinde derinleşen bir siyasal krizle boğuşmaktadır. Bu durumu yönetmenin yolu ise daha fazla ekonomik saldırganlık ve siyasal baskı, daha fazla askeri operasyon ve şovenist histeri, yasaları hatta Anayasa'yı çiğnemekte somutlaşan daha fazla keyfiyet olmaktadır. Ekonomik krizi sermayeyi daha fazla kâr garantisiyle ikna etmek, krizin faturasını emekçilere çıkarmanın çeşitli yollarını bulmak biçiminde ele alınmaktadır. Tekelci mali sermayenin güvenini derecelendiren kredilendirme kuruluşlarından geçer not almak ekonomi yönetiminde esas eksendir. Bunun için asgari ücretin açlık sınırının altına çekilmesi, köylünün tefeci-tüccarın pençesinde parçalanması, emekli-işçi-emekçilerin maaşlarının enflasyon karşısında erimesi, küçük esnafın borç batağına saplanması, yeni vergi kalemleri ile halka ödetilen faturanın artırılması Orta Vadeli Planın hedefidir. Buna rağmen faşist diktatörlük süreci yönetmede zayıf ve başarısızdır.

Bu zayıflık doğal afetler karşısında da kendini göstermektedir. 6 Şubat 2023

Maraş depremlerinde yetersiz, hazırlıksız devlet gerçeği on binlerce insanın molozlar altında, soğukta can vermesine neden olmuştu. Bugün ise 76 noktada çıkan yangınlar karşısında aynı yetersizliği ve zayıflığı görmekteyiz. 5 milyon nüfuslu İzmir'i saran yangın felaketi karşısında devletin halk düşmanı karakterini görüyoruz. Yetersiz ekipman, personel eksikliği ve yangın kuşağında olmasına rağmen hazırlıksız olunması söz konusu halkın canı-malı olduğunda devletin nasıl kuruş hesabı yaptığını göstermektedir. Kuşkusuz bu yangınların çıkmasında özellikle rant alanı elde etme hesapları da bir kenara not edilmeli ve devletin bu rantçıların temsilcisi olduğu unutulmamalıdır.

Yangınları söndürmekten aciz, ülkenin en büyük üçüncü şehri kuşatan yangın karşısında çaresiz faşist devletin lideri Tayyip Erdoğan, bölgedeki hesaplarına uygun olarak Filistin meselesinde boş söylemlerine devam etmektedir. Gazze katliamına karşı öfkeyi sakinleştirmenin, Filistin halkıyla adeta dalga geçmenin peşindedir. 29 Temmuz'da Rize'de "Katil İsrail'e dur demek için güçlü olmamız lazım. Biz nasıl Karabağ'a girdiysek, nasıl Libya'ya girdiysek bunun benzerini aynen onlara da yaparız" derken aslında itibarsızlığının altını kalın kalın çizmiştir. Buradaki asıl maksat devletin gücüne dair "milli gururu" okşamak, bu yolla halkı manipüle etmektir.

Devletin güçlü ve kudretli olduğu imajını her defasında ilan ederek; içerde farklı düşünen, hakkını arayan, talep eden, öfke duyan, tepki gösteren kesimleri her türlü zor aygıtıyla baskılayıp sindirerek yedi düvele kafa tutan, savaşa hazır ve vurucu bir güç olduğunu ispatlamaya odaklı bir söylem sürekli diri tutulmaktadır. İçerde uyguladığı faşist baskı ne kadar gerçek ise dışarda kendi başına bir güç olduğu iddiası o kadar içi boş bir hamasettir. Faşist TC ve lideri Tayyip Erdoğan, ABD emperyalizminin bölgesel ajandasına en uygun şekilde konumlanmaya çalışan bir uşak olmaktadır ibarettir. Gücü, yönetme kabiliyeti emperyalizmin sağladığı destektir. Kendi gerçekliği geçmiş çağdan kalma bir çürümüşlüktür. O emperyalizmin savaş kışkırtıcısı çizgisine vurucu güç olarak katılma heveslisi, pastadaki küçük payı

kapmak için uğraşan figüranlardan biridir. Siyasi ve ekonomik bağımlılığının onu mahkûm ettiği şey budur.

AKP-MHP egemen blokunu zorlukları artmaktadır. Emperyalistler arası çelişkiler keskinleştikçe Türk hâkim sınıfları arasındaki gerginlikler de büyümektedir. Geniş yığınların öfke biriktirdiği, sisteme karşı güvensizliğin derinleştiği, karışıklığın harekete dönüşme eğilimi kazandığı bir süreçten geçiyoruz. Gerici klikler arasındaki mücadele yönetenin değişmesi eğilimini güçlendiren bir şekilde yükselmektedir. Klikler arası bu mücadele, krizi derinleştirecek bir faktördür.

Bu güç değişimi mücadelesinde halkın ihtiyacı olan şey kendi bağımsız eylemidir. Bugünkü egemen klikler arasında bir pandül gibi salınma durumu ise halk için alt edilmesi gereken bir gerçekliğe işaret etmektedir.

Anayasalcı, sistemiçi, iyileştirmeci çizgiyi kökten reddeden bir politik iktidar mücadelesi ile halkı örgütlemek, harekete geçirmek, oluşmuş hareketlere yön vermek acil ihtiyaçtır. Kitleler artan ve derinleşen sorunları ve çelişkileri ile öfke doludur. Onları doğru bir bilinçle kurtuluş için örgütlemek görevi komünistlerin yükümlülüğündedir. Sistemle karışıklığın somutlaştığı tüm hareketleri inceleyelim; bu hareketlerin içine girelim, kitlelere daha örgütlü, planlı ve güçlü bir şekilde gidelim. Tüm gelişmeleri sınıf savaşımı perspektifinden ele alıp güçlü politikalara çevirelim, gerçek gücün sahibi olan kitlelerle birlikte politik iktidar için savaşalım.

İŞSİZLİK ORANLARI VE YOKSULLAŞMA

Haziran ayı güncel işsizlik oranları açıklandı. Devletin resmi ideolojik aygıtı Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçlarına göre; 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsiz sayısı 2024 yılı Haziran ayında bir önceki aya göre 234 bin kişi artarak 3 milyon 305 bin kişi oldu. İşsizlik oranı ise 0,7 puan artarak yüzde 9,2 seviyesinde gerçekleşti. İşsizlik oranı erkeklerde yüzde 7,6 iken kadınlarda yüzde 12,4 olarak yayımlandı.

Ekonomik krizin toplumun geniş kesimlerinde tüm yönleriyle hissedildiği bir atmosferde, kitlelere Mehmet Şimşek üzerinden umut olarak açıklanan ekonomi politikalarının, emekçi kesimleri daha da yoksullaştırdığı ve işsizlik rakamlarını son bir yılda en yüksek noktaya taşıdığı araştırma sonuçlarından okunuyor. TÜİK'in araştırma sonuçları işsizlik oranını çarpıcı kılarsa da nihayetinde kurumun, devletin resmi sözcüsü olduğu ve araştırma sonuçlarının gerçeği olduğu gibi vermek yerine, eğip büktüğü artık herkesin malumu. Bu noktada resmi açıklama dışında yapılan araştırmalara baktığımızda, gerçek işsizliğin çok daha yüksek oranlarda olduğunu görebiliyoruz. DİSK-AR tarafından hazırlanan ve yayımlanan "İşsizlik ve İstihdamın Görünümü" raporuna göre, geniş tanımlı işsiz oranı yüzde 29,2 ile 12 milyona yaklaştı!

RESMİ İŞSİZLERİN YAKLAŞIK YÜZDE 90'I İŞSİZLİK ÖDENEĞİ ALAMIYOR!

DİSK-AR'ın yayımladığı raporda bir başka çarpıcı istatistik ise, resmi işsizlerin yüzde 90'a yakınının İŞKUR üzerinden verilen "İşsizlik Ödeneği"nden yararlanamıyor olması! Aktif çalışan işçilerin aylık kazançlarının yüzde 1'ini, "işsiz kalırsanız size vereceğiz" diye gasbenden İŞKUR'un, işsizlik durumunda ödenekten yararlanmak için kılı kırk yaran ve fonu amacı dışında patronlara peşkeş çeken tavrı, bu rapor ile bir kere daha göz önüne seriliyor.

HER 3 KİŞİNİN, HER 3 KADININ VE HER 3 GENCİN 1'İ İŞSİZ!

TÜİK'in Hanehalkı İşgücü Araştırmasının kırılımlarına baktığımızda, genç istihdamının genel dağılımın çok üzerinde yüzde 17,6 olarak açıklandığını

görüyoruz. İşsizliğin cinsiyet üzerinden dağılımında ise hem geniş tanımlı, hem de genç nüfusta (15-24 yaş) kadınların istihdamın daha dışında, daha işsiz oluşu kapitalist sistemin cinsiyet ayrımcılığının bir başka yansıması olarak okunuyor.

İŞSİZLİKLE BİRLİKTE HAFTALIK ÇALIŞMA SÜRESİ DE ARTTI

Raporda işsizlikle bağlantılı olarak açıklanan bir başka oran da haftalık çalışma süresi. TÜİK'e göre, haftalık çalışma süresi Haziran'da bir önceki aya göre 0,1 saat artarak 44 saat olarak gerçekleşti. Avrupa İstatistik Ofisi (Eurostat) verilerine göre Türkiye haftalık 44,3 saatlik çalışma ortalaması ile Avrupa ülkeleri için birinci sırada!

TÜRKİYE'DE İŞÇİ OLMAK...

Bilimsel veriler ve araştırma sonuçlarının, karmaşık görünen pek çok konuyu rahat anlaşılır kılma özelliğini bu yazıda olabildiğince kullanmak istedik. Türkiye'de işçi olmak durumunu da istatistiki veriler ile anlatmaya çalışacağız. İşsizlik yüksek, çalışma saatleri yüksek, vergiler yüksek, gıda fiyatları yüksek, kiralılar yüksek; buna karşın ücretler düşük, sendikalı işçi sayısı düşük, toplu iş sözleşmesi ile çalışan işçi sayısı düşük!

Türkiye Bankalar Birliği (TBB) Risk Merkezi'nin haziran ayına ilişkin açıkladığı rapora göre; 2024'ün ilk 6 ayında bireysel kredi ve kredi kartı borcunu ödeyemediği için yasal takibe alınan kişi sayısı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 70 artarak 645 bin 474'e ulaştı.

Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) verilerine göre; yüzde 68,08 gıda enflasyonu ile Türkiye 1. sırada! Oranın yüksekliğini daha anlaşılır kılmak için ikinci sıraya bakalım dersek ikinci sırada Rusya'da bu oran; yüzde 9,81!

Yine TÜİK'in 2023 verilerine göre; hanehalklarının tüketim amaçlı yaptığı harcamalar içinde en yüksek payı yüzde 23,9 ile konut ve kira harcamaları aldı. Konut ve kiranın yanına ulaştırma ve gıda harcamaları eklendiğinde bu üç kalemin geniş halk kesimlerinin bütçesindeki toplam payı yüzde 66,4 oldu!

HEPİMİZ AYNI GEMİDE MİYİZ?

Sermayenin sözcüsü AKP hükümetlerinin her ekonomik, siyasi ya da faşist

milletvekili maaşı asgari ücretin tam 10 katı. Türkiye bu oranla milletvekili maaşların asgari ücrete oranında Avrupa'da 1'inci sırada.

Kısaca aynı gemideki zengine bal kaymak, yoksula bol hamaset kaldı!

ARTAN YOKSULLUK VE YÜKSELEN ŞOVENİZM

Bugün dünyanın pek çok bölgesinde halklar, emperyalist güçler ve onların uzantısı devlet aygıtlarının hegemonya mücadelesi altında yoksulluk, güvensizlik ve ölümle mücadele ediyorlar. Kapitalistler arasında süren paylaşımlarda geniş halk kitlelerinin payına düşen acı, ölüm ve yoksulluk. Yukarıda geniş olarak anlattığımız aslında kapitalizmin dünyada emekçi halk kitlelerine kan, gözyaşı ve ölümden başka bir şey vaat etmeyen doğasının Türkiye halklarına düşen payı. Yine sözüm ona yükselen milliyetçi akımlar da yıllardır paylaşımındaki bu adaletsizliği perdelemek için oynanan bir tiyatro!

YOKSULLUK ARTARKEN MÜCADELE ALANI BÜYÜYOR MU?

Türkiye'de ekonomik kriz ve yoksulluk artarken, sistemin muhalefet adına ses çıkaranlara karşı faşist tutum ve uygulamalarının da aynı paralelde arttığına her gün şahitlik ediyoruz. Toplumun devrimci ve ilerici özneleri sistemin faşist tutum ve uygulamalarına dünden bugüne aşına; ancak bugün ekonomik temelli en ufak muhalif duruş dahi bu uygulamalardan nasibini alıyor. Sendikalı olduğu için işten atılan Polonez işçilerinin, tarladaki mahsulü elinde kalan borç batağındaki çiftçilerin, doğası siyanürle tahrip edilmek istenen köylünün yaşadığı soruna muhalefet olarak verdiği her demokratik tepki, bir o kadar anti demokratik bir tutum ve saldırı ile karşılık buluyor. Bu tutumları teşhir etmek, bu saldırıların ve yükseltmek istenen göçmen, kadın, kimlik ayrımcılığının temelinde bu eşitsiz tabloyu gözden kaçırmamak gerekiyor. Yaşanan tabloda devrimci durumu kitlelere anlatmak mücadelenin oturacağı zemin olarak önümüzde durmaktadır.

sistemin klikleri arası krizde kitleleri seferber etmek için kullandığı, hepimiz aynı gemideyiz! argümanının ne kadar yalan olduğunu da yine istatistikler bize açıklıyor.

AKP'nin değerli kurumu TÜİK 2023 yılı gelir dağılımı verilerine göre; en yüksek gelir grubunun toplam gelirden aldığı pay yüzde 49,8 oldu. En düşük yüzde 20 ise gelirin yüzde 5,9'unu alıyor. Bu gelir gruplarının gıda, içecek, tütün ürünleri, konut, mobilya, sağlık hizmetleri, eğitim, eğlence, spor ve kültür gibi aklımıza gelecek temel tüketim harcamalarındaki payı ise; yüzde 20'lik gelir grubunda yüzde 40,1 olurken, en alt yüzde 20'lik kesimin payı yüzde 7,2'de kaldı.

Avrupa İstatistik Ofisi ya da kısaca Eurostat ve TÜİK istatistiklerine göre, ortalaması alındığında Türkiye'de

Faşim her şeye karşı azgın bir saldırı içinde

Dersim, Artvin, Muğla ve Rize'nin ardından şimdi de Hasandin Yaylası'nda maden ocağı yapılması planlanıyor. Yapılması planlanan bu maden projesinden kaynaklı Pasûr (Kulp) ilçesine bağlı 6 mahallenin ve yüzlerce mezranın olumsuz etkilenecek olmasına rağmen herhangi bir geri adım atılmadı. Yüzlerce kişi 10 Ağustos'ta bir araya gelerek maden ocağına karşı miting düzenledi. Mitingde konuşma yapanlar "Geleceğimizi korumak için buradayız!" diyerek birlik olabilmek için çağrıda bulundular.

Muğla'nın Fethiye ilçesine bağlı Söğütlü Mahallesi'nde bölgenin tek su kaynağı olan Bozluca Suyu'nu, Sekiyaka 2 Hidroelektrik Santrali'ne bağlamak için 5 Ağustos'ta jandarma ekipleri ve iş makineleri bölgede yerini aldı. HES'e karşı dere yatağında nöbet tutan yerel halka, jandarmanın sert müdahalesi sonucunda 7 kişi gözaltına alınırken 2 kişi de fenalaştı. Muğla Valiliği ise yaptığı açıklamada yapılan çalışmaların HES ile ilgili olmadığını sadece tarımsal sulama amaçlı kullanılan kaynağın, adil

dağıtımını amaçladığını söyledi. Valiliğin doğaya ve yerel halkın yaşam hakkına yapılan bu saldırıyı yalanla bertaraf etme ve sermayenin talan yasalarına kılıf bulma çabası, büyüyecek olan direnişten korktuğunu çok net göstermiştir.

Hatay Dikmece Köyü'ndeki zeytinlik alanlara, orman ve tarım arazilerine yapılan TOKİ'nin konutları için bu kez de konutlara su götürebilmek amacıyla asırlık zeytin ağaçlarının kıyımına başlandı. "Bu adalet mi? Şu talana bakın!" diyen Dikmece halkı, direnişini ve sesini

duyurmaya devam ediyor. Köylülerden biri soruyor, "Bu hükümet ne yapmak istiyor?"

Bu hükümet; çevrenin sürdürülebilirliğini tehlikeye atarak insanların güvenliğini, sağlığını, üretkenliğini, canlı türlerinin devamlılığını, gıda güvenliğini ve su kaynaklarını tehdit ediyor. Hükümet doğayı kuşkusuz ekonomik rant için talan ediyor. Doğaya düşmanlığın temel sınıfsal bir yaklaşıma ve çıkara dayanmaktadır. Hükümet ya da devlet ruh sağlığı bozulduğu için doğayı talan

etmiyor. Bu sınıfsal tutumla yaşamı yok ediyor. Bunları da "Biz sizin için varız ve çalışıyoruz" diyerek saman altından su yürütmeye dahi ihtiyaç duymadan alelade yapıyor. Örgütlenip, bir örgüt bilinciyle hareket edilmezse bunları yapmaya da devam edecek.

Gözden kaçırılan başka bir nokta ise "Doğa herkese gerekli" ancak maden ocakları, HES'ler, tarım ve mera alanlarının inşaat şirketlerine peşkeş çekilmesi, deprem bölgelerindeki tarım arazilerinin rezerv alan ilan edilmesi sadece şirketlerin kârını ve devletin bu kıyım ve katliamlardan elde ettiği kazancı artırır.

Ya hep beraber ya hiçbirimiz şiarıyla doğanın ve üretim alanlarının talan ve tahribatına karşı direnenlerin yanında olunmalıdır. Munzur Çevre Derneği'nin de dediği gibi **"Doğanın Haykırışını Ezilenlerin İsyaniyla Birleştirerek Yavrılarımıza Sahip Çıkalım!"**

Anagold Madencilik 3 bin işçiyi işten çıkarıyor

Erzincan'ın İliç ilçesinde Çöpler köyünde bulunan ve SSR Mining ile Çalık Holding'in ortaklığında kurulan Anagold Madencilik 3 bin işçiyi işten çıkarıyor.

Anagold Madencilik, işçilere maaş ödeyemeyeceği iddiasıyla toplu işten çıkarmaya hazırlanıyor.

İşçiler 19 Ağustos'ta Anagold'un kapısından bile alınmadı. Halk TV'den Ferit Demir'in aktarımına göre, işçiler sabah saatlerinde işe gitmek için şirkete gittiklerinde kapıdan alınmadı. Hiçbir çalışanın sahaya ve şantiye alanına alınmadığını aktaran Demir, Anagold'un 610 çalışanın 167'sinin işine son verildiğini bildirdi. Taşeron işçilerle beraber 3 bin kişi çalıştığı şirkette toplamda 1800 işçi işten çıkarıldı.

Bir mesaj yoluyla işten çıkarıldıklarını öğrenen işçilere işten çıkarmanın "zorunlu" hale geldiği bildirildi.

NE OLMUŞTU?

Anagold Madencilik'in 2010 yılı Aralık ayından itibaren altın üretimi yaptığı Çöpler Madeni'nde 13 Şubat Salı günü saat 14.30 sıralarında toprak kayması meydana gelmişti. Heyelanda 9 işçi toprak altında kalmıştı.

Polonez işçilerinin direnişi sürüyor

Polonez fabrikasında çalışan düşük ücret, baskı ve mobbinge karşı Tekgıda-İş'te örgütlendikten sonra işten atılan Polonez işçileri, direnişini sürdürüyor.

İstanbul Çekmeköy'deki Polonez fabrikasında Tekgıda-İş'e üye oldukları için işten çıkartılan ve fabrika önünde direnişi sürdüren işçiler 15 Ağustos'ta Polonez Genel Merkezi önünde açıklama yaptı. Örgütlü oldukları Tekgıda-İş ile işlerine geri dönmek isteyen işçilerin önünü polis kesti. Şirketin girişini kapatan polis, işçilere desteğe gelen farklı konfederasyonlardan işçilere ve kurumlara saldırdı.

DİSK'e bağlı sendikalara üye işçiler Polonez işçilerinin yanına gitmek isterken polis yolu kapattı. Yolum açılmasını ve Polonez işçilerinin yanına gitmek isteyen işçilere polis biber gazıyla saldırdı.

Daha sonra çıkan arbedenin ardından işçiler, "İşçilere Değil Patronlara Barikat" sloganını attı.

"POLONEZ YASALARI ÇİĞNİYOR"

Genel Merkez önünde yapılan basın açıklamasında söz alan Türk-İş İstanbul İl Temsilcisi Halil Fakı, "Hırsızlık yaptı ithamıyla kod 46'dan işçileri işten atan Polonez en büyük hırsızlığı yapıyor. Emek hırsızlığı yapıyor" dedi. Tekgıda-İş Genel Teşkilatlanma Sekreteri Kemal Köse de yaptığı açıklamada, "İşçinin hakkını yemekten, yasaları çiğnemekten ve çalışanlarınızın ekmeğiyle oynamaktan bir an önce vazgeçin." diye konuştu.

Yapılan açıklamaların ardından Polonez işçileri, oturma eylemi başlatıp günü genel merkez önünde geçireceklerini söyledi.

ZORLU VE SOCAR SİYONİST İSRAİL'LE İŞ BİRLİĞİNE DEVAM EDİYOR

Siyonist İsrail devletinin Filistin topraklarındaki işgaline karşı 7 Ekim'de başlatılan ulusal direniş hareketi etkinliğini sürdürüyor. İsrail'in direniş karşısında aldığı tutum ise her gün yeni bir vahşetle kendini gösteriyor. Neredeyse 1 yıla yaklaşan saldırılarıyla Filistin halkını -özelde Gazze- imha etmeye çalışsa da halen istediği üstünlüğü elde edebilmiş değil. Emperyalist devletlerin tam desteğini alan, yüksek teknoloji silahlarıyla sarsılmaz imajı yaratan işgal devleti, savaşmaktan başka çaresi olmayan halk karşısında aciz durumdadır.

7 Ekim'den sonraki süreçte "Halkın dostları kimlerdir?" sorusunun cevabını dünya halklarının kendi ülkelerindeki pratiklerinde gördük. Bir yanda sokağa dökülen kitleler, diğer yanda ABD Kongresi'nde ayakta alkışlanan Netanyahu... İsrail'in Filistin halkını katletme girişimlerine karşı, dünya halkları dört bir yandan yaşamlarını ve topraklarını savunan Filistin halkına destek olmak için kitlesel eylemlere başladı. Buna karşı devletlerin pratikleri ise haklının yanında duran halklara saldırmak oldu. Mevzu Filistin olduğunda ABD ve Batılı devletler gerçek yüzünü yani "demokrasilerini" gösterdi. Avrupa'da bazı devletlerde "Nehirden Denize Özgür Filistin" demek, kefiye takmak yasaklandı. "Özgür Filistin" sloganının haykırılması sakıncalıydı elbette onlar için. Filistin topraklarını işgal üzerine kurulan İsrail devletinin yanında nasıl saf tuttıklarını belli etmiş oldular. ABD'de öğrenci gençliğin eylemleri vahşice bastırıldı. Bu saldırılar sadece ABD ve AB içerisindeki emperyalist devletlerle sınırlı kalmadı. Bu devletlerin başından beri uyguladıkları pratikler, kimin yanında saf tuttıklarını gösteriyordu. İsrail'i fonlayan, Orta Doğu'da ileri karakolu haline getiren bir devletin aksi bir tutumda davranmasını beklemek saflık olacaktır. Burada dikkat çekilmesi gereken nokta; Filistin halkının yanında saf tuttuğunu naralar atarak şov malzemesi haline dönüştüren ülkelerin sözde pratikleridir. Zira onlar meydanlarda, kürsülerde vahşetin karşısında Filistin halkının ateşli savunucularıymış gibi davransalar da bilakis katliamın ortaklarıdır. İşte teşhir edilmesi gereken bu ikiyüzlülüktür. 30 bin

Filistinli katledildikten sonra "İsrail'le ticareti durdurduk" açıklaması yapmak zorunda kalan TC devleti gibi. Ekim ayı itibarıyla zirveyi gören İsrail saldırganlığına karşı tek yaptığı kitlelerdeki öfkeyi soğurmak için miting düzenlemek olan devlet yönetimindeki AKP-MHP bloku, İsrail'le devam eden milyonlarca dolarlık ticaret açığa çıkınca kendisine yeni kılıflar aramaya soyundu. Daha önceki yazılarımızda İsrail'le devam eden ticareti, TC devletinin ikiyüzlü tutumlarını ve çıkarları gereği hareket etmesinden bahsettik. Bu ikiyüzlülüğün sona ermediğine ve devletin karakterinin bu şekilde olduğuna değineceğiz.

SULAR DURULDU, YELKENLER İNDİ Mİ?

Ülkede var olan politik atmosfer sonucu mayıs ayında "ticareti durdurduk" açıklaması yapılması, kitlelerde iktidar blokuna duyulan öfkeyi bir miktar olsa da yatıştırdı. Bir kesim için ticaret artık durdurulmuştu; dolayısıyla devlet yapması gerekeni geç olsa da yapmıştı! Ancak bu sadece olayın görünen yüzüydü. Gerçekler hakkında ufak bir inceleme yaptığımızda kalınan yerden devam edildiğini görüyoruz. Özel şirketlerin kârlarını sürdürdüklerini hatta devletin de bundan pay aldığını biliyoruz. En basit ve güncel örnekler Zorlu ve SOCAR. Hatırlanacak olursa İsrail'e elektrik sağlayan Zorlu Holding'e Erdoğan tarafından ödül verilmişti.

İsrail basınında çıkan bir habere göre yüzde 25 hissesi Zorlu Holding'e ait olan Dorad Energy ile İsrail Savunma Kuvvetleri arasında yapılan sözleşme

uzatıldı. Haberde "İsrail'in en büyük enerji santrallerinden biri olan ve Aşkelon'un güneyinde bulunan Dorad, doğal gaz ve dizel ile çalışıyor. Devlet, artık Staa olarak bilinen Kinet aracıyla santralde yüzde 37,5 hisseye sahip. Maliye Bakanı Bezalel Smotrich, Türk ithalatlarına yüzde 100 gümrük vergisi uygulanmasını savunurken Zorlu Holding, İsrail'in enerji altyapısına katılımından kâr etmeye devam ediyor." denildi. Daha sonra bu bilgiler yalanlanıp "uzatılmadı, indirimde gidildi" açıklaması yapılsa da şu anki süreçte Zorlu ve İsrail ilişkilerinin devam ettiği açık. Zorlu, sadece İsrail üslerine elektrik sağlamakla kalmıyor, ortak olduğu

şirketlerle Filistinlilere karşı kullanılan silahları ve gözetleme sistemlerini de temin ediyor.

İsrail'le ilişkileri aralıksız sürdüren bir diğer şirket ise SOCAR. İsrail, petrol ihtiyacını Azerbaycan'dan ve Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Boru Hattı üzerinden karşılıyor. TC ise aracı konumunda olarak bu ticaretten varil başına 80 cent alıyor. BTC Boru Hattı'nı ise Türkiye Varlık Fonu'na ait BOTAŞ işletiyor. Peki Ceyhan'dan ne kadar petrol gidiyor sorusunu sordüğümüzde ise yanıtsız kalıyor. Zira Enerji Bakanı'nın açıklamasına göre petrolün hangi ülkeye gittiğine dair TC'nin yapabileceği bir şey yok. Görünen o ki TC devleti, "Azerbaycan satar, biz de payımızı alırız, gerisi bizi ilgilendirmez." mottosuyla hareket ediyor. Zaten yapılan anlaşmalara baktığımızda da aksi bir pratik içerisine girmeyi göze almasını bekleyemeyiz. British Petroleum (BP) ile yapılan anlaşmaya göre petrol sevkiyatının aksamaması halinde

tazminat ödeniyor. ABD emperyalizmine bağlılığını pekiştiren TC, hem kendi çıkarları hem de emperyalizmin çıkarlarına tam anlamıyla hizmet ediyor. Öyle ki BTC Boru Hattı Anlaşması "ABD'nin en büyük dış politika başarılarından biri" olarak tanımlanmıştı. Emperyalizmin yarı sömürgelerdeki işlevini bu örnekten bile anlayabiliriz.

Ticaretin devam ettiğine dair bir diğer örnek ise aslında iktidar blokuna hizmet eden Anadolu Ajansı'nın haberinde yer alıyor. "Avrupa ülkeleri, İsrail'e silah tedarikini sürdürmek için üçüncü ülkeleri kullanıyor" başlığıyla yayımlanan haber incelendiğinde aynısını TC'nin de yaptığını gözler önüne sürüyor. İncelemeye devam edelim: Ticaret yasağına karşı iShip Forwarding gibi İsrailli nakliye şirketleri, TC'den gelen ürünleri İsrail'deki nihai varış yerlerinden önce aracı ülkelere taşıyan yeni lojistik rotalar geliştiriyor. Son varış noktası olarak da İsrail limanlarını listelemek yerine ürünler başlangıçta "üçüncü bir ülke" limanına gönderiliyor. Oradan, yeni belgeler altında İsrail'e yönlendirme tamamlanıyor. Bu örnekte Yunanistan'ın transit ülke konumunda olması dikkat çekiyor. TC'nin Nisan 2024'te Yunanistan'a yaptığı ihracat 226,3 milyon dolarken mayıs ayında 149,3 milyon dolar artarak 375,8 milyon dolara çıktı. Dikkat çeken nokta ise çelik ve çimento ihracatının 2 katına çıkmış olmasıdır. Aynı zamanda İsrail'in Yunanistan'dan ithalatı mayıs ayında bir önceki aya göre artmıştır. Tüm bu veriler açıkça Yunanistan üzerinden ticaretin sürdüğünü göstermektedir.

Bu tarz örnekleri daha fazla sıralayabiliriz elbet ancak asıl anlatmak istediğimiz manevra alanı kalmayan TC'nin katliama lanet edip canıyla ticarete devam etmesidir. Bu pratiği sadece TC ile sınırlandırmayız, benzer tutumdaki Arap devletlerinden daha önce de bahsettik. Çıkarları ve emperyalizme kökten bağlılıkları sebebiyle ikiyüzlülükleri şaşırtıcı değildir. Onlar halkın değil ait oldukları sınıfların temsilcisidirler. Dolayısıyla "Halkın dostları kimlerdir?" sorusunu bir kez daha soralım ve Filistin halkının dostu olarak işgal karşısındaki tutumumuzdan vazgeçmeyelim.

KERKÜK SEÇİMLERİNİN ANLATTIKLARI

10 Ağustos'ta Kerkük İl Meclisi Bağdat'ta toplanmıştı. Bu toplantı sonucunda Kerkük'te yerel yönetim organları belirlenmişti. Toplantıda yer alan Kerkük İl Meclisinin beşi KYB (Kürdistan Yurtseverler Birliği) üyesi, biri Hristiyan, üçü de Arap dokuz üyesi, toplantıda gerçekleştirilen seçim sonucunda KYB'li Rebwar Taha'yı Kerkük'ün yeni valisi olarak seçmiş, Kerkük İl Meclisi Başkanlığına da Arap fraksiyonundan Muhammed Hafız seçilmişti. Bağdat'ta gerçekleştirilen bu toplantıya KDP (Kürdistan Demokrat Partisi) ve Arap fraksiyonundan üç üye katılmayarak "boykot" edeceklerini ifade etmişlerdi. Rebwar Taha'nın vali olarak seçilmesi-nin ardından Kerkük'teki gerici güçler yeni yönetime refleks göstererek tepki vermiştir. Kerkük meselesinde TC'nin milliyetçi argümanlara sarıldığı ve Kerkük'te yaşayan Türkmenleri kendi politik çıkarlarının maşası haline getirmeye çalıştığı bilinmektedir. Her Kerkük krizinde TC Kürdistan'daki stratejik alanları ilhak ve işgal eğilimiyle birlikte değerlendirilmelidir.

TC Kerkük'te bir kez daha -yeni döneme uygun bir biçimde keskin milliyetçi söylemlerden kaçınarak- benzer argümanlara sarılmıştır. AKP sözcüsü Ömer Çelik, Bağdat sonuçlarını değerlendirirken "Başından beri Irak'ta biz kimsenin dışlanmadığı kapsayıcı bir politikadan yanayız. Burada KYB'nin fiili bir durum oluşturarak Türkmenleri dışlaması, diğer Arap grupları dışlaması, Kürdistan Demokrat Partisi'ni dışlaması gibi bir siyaset tarzının doğru olmadığını değerlendiriyoruz." ifadelerinde bulunmuştur. Kürtlerin en demokratik haklarına dahi tahammülsüzlüğün vücut bulmuş hali olan faşist diktatörlüğün temsilcileri "kimsenin dışlanmadığı kapsayıcı bir politika"dan, Kerkük'te yaşayan Kürtleri değil, Kürtlerin iradesini hiçe sayan, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin etme hakkını gaspta arşa çıkan, simbiyotik ilişkiler kurduğu KDP'yi kastetmektedir.

Burada söz konusu olan KYB'nin Kerkük'te Türkmenleri, KDP'yi ya da diğer Arap grupları "dışlaması" değil, Irak Kürdistanı'na yönelik işgal saldırısında TC'nin en kullanışlı aparatı olan KDP'nin saf dışı kalmasıdır. Bir başka neden ise KYB ile KDP arasındaki iktidar mücadelesinin, I. Kürdistanı'nda süren işgalin gidişatını sarsacak nitelikte olmasıdır. PKK'nin I.

Kürdistanı'ndaki varlığı KDP-Barzaniler için hâkimiyet sorununa yol açarken IKB'yi yönetmeye talip olan KYB, rakibi KDP'nin iş birlikçiliğini teşhir etmektedir. Bu nedenle TC ve KDP ağız birliği yaparak KYB'nin PKK ile iş birliği yaptığını iddia etmektedirler. KYB ile PKK'nin iş birliği yaptığına dair iddialar başka bir tartışmadır ancak böyle bir iş birliğinin olduğunu varsayalım; KYB ile PKK'yi bu iş birliğine bağlayacak olan temel çelişki KDP'nin I. Kürdistanı'ndaki işgalin zeminini yaratmış olmasıdır -ki KYB ile PKK arasında böylesi bir iş birliği mevcut koşullarda imkânsız değildir.

İRTİFA KAYBEDEN FAŞİZM

KYB'nin PKK ile iş birliği yaptığına dair söylemlerin altında yatan gerçek, TC'nin işgal saldırısında umduğunu bulamaması, gerilla alanlarına saldırarak sert kayaya çarpması ve KDP'nin I. Kürdistanı'nda

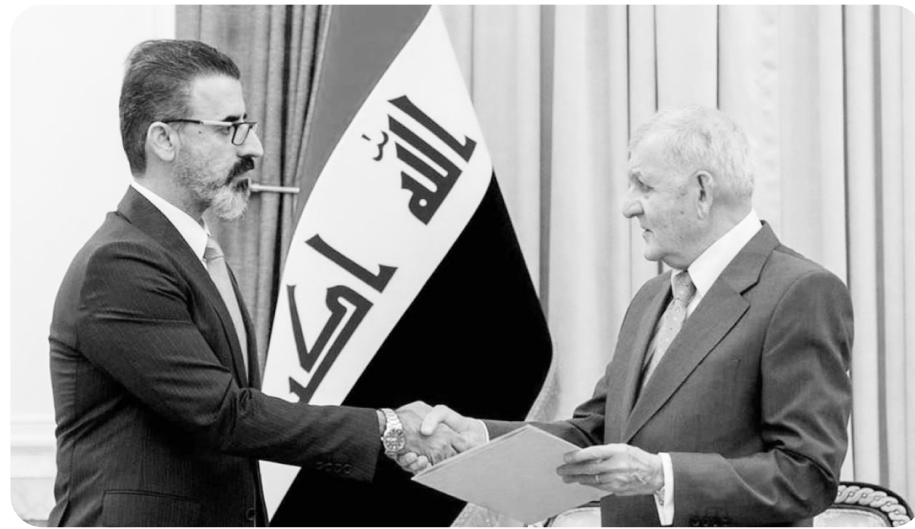
miştir. ITC'nin bir kez daha TC ve KDP ile uyumlu hareket ederek Kerkük'te Türk-Kürt karşıtlığını perçinlemek istediği açıktır. Zira KYB'li Taha'nın vali olarak seçilmesinden hemen sonra Kerkük'te ITC gibi odaklarca "Kürt vali"ye karşı küçük çaplı protestolar düzenlenmiştir.

Bu tepkiler, bölgedeki gericilerin kendi politik çıkarları doğrultusunda gösterdikleri, biçimde farklı olsa da özde aynı saiklere dayanan tepkilerdir. Irak'ın zengin maden yataklarına ve Dünya'daki petrol rezervinin yüzde 10'una, Kerkük'ün ise bu yüzde 10'luk dilimin yarısına sahip olması, bölgedeki tüm gerici güçler için Kerkük'ü önemli bir hedef haline getirmektedir. Kürtlerin ulusal bağımsızlık haklarının gasbedilmesi, "Kürt vali"nin kabul edilmemesi, Kürt ulusal kazanımlarının "de facto" olarak değerlendirilmesi gibi kimi olgular, ulusal sorunun ortaya çıkardığı

ulusal ve demokratik hak mücadelesinin karşısında duran üç gerici gücün TC, KDP ve Irak merkezi hükümeti olduğunu ve bu güçlerin ortaklaştığını belirtmiştik. Bu güçleri Kürt ulusal mücadelesinin karşısında birleştiren nedenler olduğu kadar, karşı karşıya getiren nedenler de söz konusudur. KDP-TC iş birliği, ikincil bir muhatap olarak TC'nin I. Kürdistanı'ndaki politik sürece dahil olması Irak hükümeti açısından beka meselesi haline gelmiştir. Görünürde Irak hükümeti işgale karşı çıkmıştır ancak pratikte işgal karşıtı bir tutum geliştirmemiştir. Bu durum Irak hükümetinin IKB'ye hâkim konumunu terk etmesi değil; aksine TC, KDP ve KYB arasındaki çelişkilerden faydalanarak kendi çıkarları uğruna geliştirdiği politik bir tutum olarak okunmalıdır.

RTE'nin Sudani ve Barzani ile yaptığı görüşmeler TC'nin egemenlik hedefini bir kez daha gündeme getirmişti. Görüşmelerde "Kalkınma Yolu", PKK'nin Irak'taki varlığı ve Kerkük-Yumurtalık petrol hattı meselesine yoğunlaşmıştı. Kerkük'teki çok katmanlı krizi yalnızca petrol hattı meselesi değil, aynı zamanda TC'nin milli baskı politikalarını yayılmacı bir biçimde sürdürmesi de derinleştirmektedir. Buna bağlı olarak Barzani ile yapılan görüşmeden olumlu dönüşler alınırken Sudani ile yapılan görüşmenin sonuçları muğlak kalmıştır.

Kerkük seçimlerinin öncesinde TC'nin "dönüşümlü valilik modeli" önerisini KDP ve ITC de savunmaktaydı ancak bu model gerçekleşmedi. Böylelikle TC Kerkük'te egemenlik kurmak isterken siyasi arenadaki rakiplerinden biri olan KYB'nin valilik makamını kazanmasıyla planları suya düşmüş oldu. Tüm çabalara rağmen KYB'nin meşru zemini kırılmamış, Rebwar Taha mazbatasını Irak Cumhurbaşkanı Latif Reşid'den almıştır. Böylece Irak Federal Mahkemesine ve İdare Mahkemesine yapılan şikayetlerin de anlamsız olduğunu görmüş olduk. Bu gelişme TC'nin Kerkük planlarını alt üst etmiş, yapılan anlaşmaların içinin boş olduğu anlaşılmıştır. Kerkük'teki vali krizinin, I. Kürdistanı'ndaki sıcak gelişmelere bağlı olarak bölgedeki gerici güçlerin manipülatif söylemleriyle bir süre daha gündemi meşgul edeceğini öngörmek mümkündür.

ve diğer parçalarda güç kaybetmesi ve gittikçe nüfuzunu yitirmesi, Kürt halkı nezdinde "ihanetçi" unvanına layık görülmesidir. Nitekim KYB'nin parlamento seçimlerinde ısrar etmesi, KDP'nin ise seçimlere yanaşmaması Kürt halkının bu işgal saldırılarına onay vermediğini ve eskisi gibi yönetemeyenler tarafından eskisi gibi yönetilmek istemediklerini görünür kılmıştır.

Kerkük'teki "Kürt vali" krizine bir tepki de ITC'den (Irak Türkmen Cephesi) gelmiştir. ITC Kerkük İl Başkanı Kahtan Vendavi, TC ve KDP ile benzer açıklamalarda bulunarak yeni yönetimin yasaya aykırı bir şekilde belirlendiğini ve Türkmenlerin dışlandığını öne sürmüştür. Sonuç olarak Vendavi, Irak Federal Mahkemesine ve İdare Mahkemesine resmî şikâyetle bulunduklarını bildir-

sonuçlardır; ancak ulusal sorunu yaratan esas nedenlerden birisi de Kürdistan'ın zengin yer altı kaynaklarına sahip olmasıdır. Dolayısıyla emperyalistler ve onların yerli uşakları tarafından sömürülen, ilhak ve işgal edilen Kürdistan topraklarında süregelen düşük yoğunluklu savaş, emperyalistlerin ve bölgedeki gerici devletlerin yarattığı pazar sorununun bir sonucudur. Türk, Arap ve Fars egemen sınıflarının Kürt ulusuna yönelik uyguladığı milli baskı politikaları Duhok, Akre, Amediye, Kerkük gibi altın, kükürt, petrol, demir vd. kaynaklara sahip kentlerde özel bir yerde durmaktadır.

HAVI DÖKÜLMÜŞ POLİTİKALARIN AÇMAZLARI

İşgal saldırısının ilk günlerinde Kürtlerin

TEPKİSİZLEŞTİKÇE TEPEMİZDEN İNMİYEN YASAKLAR

Facebook ve WhatsApp'ın çatı şirketi Meta'nın bünyesinde faaliyet gösteren Instagram, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından 2 Ağustos 2024 tarihli kararla erişime engellendi. Karara ilişkin Instagram'ın öldürülen Hamas lideri İsmail Haniye hakkındaki mesajı engellediği ileri sürülmüş, İletişim Başkanı Fahrettin Altun, Instagram'ı *"Haniye'nin şehadeti dolayısıyla insanların taziye mesajı yayınlamasını herhangi bir gerekçe göstermeden engelleyen sosyal medya platformu Instagram'ı da şiddetle kınıyorum. Bu çok açık ve net bir sansür girişimidir."* sözleriyle hedef almıştı. Ve Instagram'a getirilen erişim yasağının ardından diğer bir engel de çocuklar arasında popüler olan Roblox Corporation tarafından geliştirilen çevrim içi oyun platformu ve oluşturma sistemi Roblox, mahkeme kararıyla erişime engellendi. Tabii bunlar popüler olan uygulamalar olduğu için gündeme geldi ve daha çok ilgi gördü. Tüm bu yasaklamalar baskıcı politikaların bir sonucu olarak karşımıza çıkıyor. Dün olduğu gibi bugün de ismi ne olursa olsun halkın kendini ifade edebileceği her alan baskı ve yasaklamalarla kuşatılıyor.

İfade Özgürlüğü Derneği (İFÖD) 2006'dan Mart 2024'e kadar 1 milyon 43 bin 312 web sitesi ve alan adının erişime engellendiğini belirtti. Ek olarak Türkiye'nin en fazla Instagram kullanıcısı olan 5 ülkeden biri olduğu da biliniyor. Yasak ve sansürün gündemde olduğu bugünlerde bu bilgilerle yetinmeyip konuyu Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun *"Beklediğim çok altında tepki aldım."* sözleriyle şekillendirmek yerinde olacaktır. Muhalefet partileri üyeleri, birçok sanatçı ve yazar yani toplum önünde sözleri *"büyük"* yankı uyandıracak veya toplum tarafından takip edilen, fikirleri dikkate alınan kişiler sorun sadece bununla sınırlıymış gibi getirilen yasağın usulsüz olduğu ve beraberinde de ülke ekonomisine ciddi zararlar getireceği konusunda söz birliği yaptılar. Halk kitlelerinin bu yasağın ardındaki sansürcü ve baskıcı yapıya karşı oluşturulabileceği tepkiler her zamanki gibi sindirildi. Elbette ekonomik

etkileri yadsımıyoruz. Örneğin İstanbul Planlama Ajansı Başkanı, Instagram'a getirilen 52 günlük yasak sürecinin Türkiye ekonomisine 100 milyar lira zarar verebileceğini açıkladı. Bu sansürün ekonomiye maliyetinin günlük 1,9 milyar lira olduğunu hesaplayıp ticari zarara dikkat çekti. Tüm tartışmalar bu ekseninde ilerlerken halk kitleleri yasaklara karşı alternatif çözümler yarattı. VPN veya alternatif DNS sunucuları kullanarak yasakçı zihniyete had bildirdiğini düşünmesine şaşırılmamak gerekiyor. Aslında kendilerine muhatap alacak kişiler bile onları bir karmaşıklığa sürüklüyor. Ulaştırma ve Altyapı Bakanının sanal medyanın sözcü liderliğine soyunduğu örneğinde olduğu gibi içi boş kamu düzeni, milli güvenlik, halk sağlığı gibi geniş spektrumlu muğlak

en önemlisi toplumların bir aradalığına toplum tarafından anlam biçilmesini sağlamasıdır. Yani toplumu belli özelliklerde tanımlamak, inşa etmek, egemen sınıfın çıkarları etrafında yönlendirmek ve farklı sınıf ve katmanları bir arada hareket eder hale getirmek rolünü ideoloji üstlenir. Yasaklar karşısındaki hareketsizliğin, egemenlerin dahi beklentilerinin altında kalan tepkinin nedeni baskı altındaki halka düzenin kurallarına boyun eğmenin öğretilmesinden gelir. Gerici sınıftan gelen egemen ideoloji ordu, polis, mahkemeler, hapishaneler, bir bütün olarak devlet yani, tüm baskı aygıtlarıyla halkın üzerinde bir tehdit olur; ancak bununla kalmaz din, okul, kültür ve medya gibi ideolojik aygıtlarla hâkimiyet alanı daha genişler. Gerek sanal medya gerekse de basın-yayın

kültürel üretim alanlarında yoğun bir şekilde uygulanmıştır. Ve basının halkın düşüncelerini şekillendiren önemli bir araç olarak görüldüğünden gazeteler, dergiler ve kitaplar yayımlanmadan önce sansür memurlarının onayından geçmiştir. Yine sonrasında İTC kadroları ve Kanun-i Esasi'nin yürürlükte olduğu dönemde gazeteler toplatılıp gazeteciler hapsedilmiştir. Bir demokrasi kaynağı olarak anlatılan Cumhuriyetin kuruluş dönemi de bugünden farksız değildir. Takrir-i Sükûn kanunu ile *"muhalif"* olduğu söylenen birçok gazete kapatıldı. Tekke ve zaviyeleri, devlette kopuk cemaatleri, kendi başlarına güç olan İslami akımları denetime almak ve ideolojik hegemonyayı sağlamak üzere özellikle İslamcı yayınlar ve tüm gerici için bir tehdit kabul edilen, emperyalizm tarafından özellikle bu sebeple desteklenen, yayılması engellenmek istenen komünizmin propagandasını yapan dergiler, gazeteler yasaklandı ve kimi gazeteciler İstiklal Mahkemelerinde yargılanarak tutuklandı ve cezalara çarptırıldı. Bu bakımdan sistemin temelden değiştiği iddiasının doğru olmadığı söylenebilir ve yasaklar bunun ispatıdır. Padişahlığın geride kalmasıyla sadece halk kitlelerinin zor aygıtı karşısındaki dirençleri yumuşatıldı, tarihin seyrinin ezilenlerden yana seyretmesi olanağı da bu yolla zayıflatıldı.

kavramlara toplumun çoğunluğunun artık inanmadığını, kalan kısmının ise sadece iktidar partisine olan bağlılığıyla inandığını biliyoruz. Ama halkın bir bütününe bakıldığında kendisine uygulanan her türlü sansürcü ve yasakçı zihniyetin karşısında durmadığını, tepki mekanizmalarının örgütsüz bir şekilde, gücünün bilincinden uzakta hareket ettiğini de görebiliyoruz.

Psikolojide toplumsal karakterin içeriğinin o toplumun gerekliliklerine bağlı olduğu ve bu gerekliliklerin bireyin karakterini şekillendirdiği ve insanın yapmak zorunda olduğu şeylerin yapmayı istediği şeyler gibi algılatıldığı belirtilir. Kuşkusuz bu algının meydana gelmesinde devletin ideolojik aygıtlarıyla güçlü bir rol oynarlar. Çünkü ideolojinin temel işlevlerinden biri ve

ellerinde şekillendiği sürece kendini toplumun ihtiyaçlarına bir çözüm olarak sunabilir. Nitekim sekiz gün süren ve bir şekilde Haniye'ye taziyelerin engellenmesi üzerinden döndürülen Instagram yasağı sonuç olarak içeriği başka bir anlayışla, PKK ve PYD'ye ait paylaşımların kaldırılmasıyla sonlandı.

Bugün konuşulan yasaklar karşısında kendiliğinden gerçekleşen örgütsüz tepkilerin AKP iktidarıyla ilişkilendirildiği, sürekli olarak *"giderlerse kurtulacağız"* düşüncesinde gizlendiğini söylemek yerinde olacaktır. Yasakçı ve sansürcü zihniyetin erkliğin sürekliliğine içkin olduğu yine erklik tarafından gizlendiği için tarihe bakmakta fayda var. Örneğin Erdoğan ile ilişkilendirilen Abdülhamit döneminde sansür, özellikle basın, tiyatro, edebiyat ve diğer

Sonuç olarak bugün Instagram yasağı bazı kesimlerde *"bir adamın ağzına"* bakılıyor tepkisini doğursa da maalesef yeterli değildir. Gerek burjuva demokrasileri gerekse de faşist yönetimlerin yasakları kendi erkliklerinin devamı için eğip büktükleri kavranmalıdır. Beraberinde, korkularını ifade eden *"beklentilerinin dışında, öngöremedikleri bir tepki"*yle karşılaşmalarının koşulu yaratılmalıdır. Tahammül edemedikleri, yasaklarla gizlenmeye çalışılan gerçeklik kaldırılması için ortaya konulan maddelerde gizlidir. Elbette uğradıkları hezimetler tüm çabalarına rağmen görünür olmaya devam edecektir. Çünkü gerçekler onlara rağmen onların erkliğine karşı mücadelelerle sürdürülmektedir.

ÇOCUKLAR İNSANDIR!-I

ÇOCUKLARI GÜNÜN ÖZNELERİ KILALIM!

Son dönemde devletin faşist uygulamalarına dair tartışmalarda sıklıkla anılan, bir süredir ise köpeklerden, internetten, LGBTİ+lardan korumak istenen ancak zırhlı araçlar tarafından ezilerek öldürülen, çocuk işçiliğine zorlandıkları alanlarda ihmaller sonucu hayatını kaybeden, umutsuzluğa sürüklenerek intihar eden, MESEM kapsamında çalıştırıldıkları alanlarda iş cinayetlerinde katledilen bu çocuklar kimdir? Daha basit bir ifade ile çocuk kimdir? Bu soru, kimi zaman geleceğimiz, kimi zaman umudumuz, kimi zaman ise 18 yaşını henüz doldurmamış bireyler olarak yanıtlanır. Yaşar Kemal ise çocuklar için oldukça basit bir ifade kullanmıştır: **basbayağı insandır.** “İnanmadım hiçbir zaman, insanların davrandığı gibi olduklarına. Basbayağı insandır onlar. Çok şeyler öğrenmemiştir daha, zenginliği azdır yaşlanmış insanlara karşılık, daha az yaşamıştır, ama düpedüz insandır.”

Çocuğu ve çocukluğu ele almak için günümüzde anladığımız biçimi ile çocuğun politik inşasına değinmemiz gerekir. Çocukluk, tarih boyunca farklı toplumlarda ve farklı tarihsel süreçlerde çeşitli biçimlerde inşa edilmiş bir kavramdır. Bu inşa süreci toplumların ekonomik, politik, sosyal ve kültürel yapıları tarafından belirlenir. Kapitalizm sonrasında çocukluk genellikle pasif, korunmaya muhtaç, eğitimle şekillendirilmesi gereken, saf ve temiz bir dönem olarak tanımlanmıştır. Ancak bu tanım tarihsel ve ideolojik bir çerçevede ele alındığında, çocukluğun ne denli politik bir kavram olduğu ortaya çıkacaktır. Çocukluk yalnızca biyolojik bir evre değil aynı zamanda ideolojik bir yapının ürünü olarak değerlendirilmelidir.

Tarih öncesi toplumlarda ve ilk medeniyetlerde "çocuk" kavramı bugünkü anlamıyla ele alınmıyordu. Çocuklar, toplumsal üretim süreçlerine erken yaşta dahil edilir, aile ve toplumun bir parçası olarak çalışmaya başlardı. Bu toplumlarda çocukluk, yetişkinli-

ğe geçişin sadece bir aşaması olarak görülür ve bu süreç genellikle ritüeller, törenler ve geleneklerle işaretlenirdi. Feodal toplumlarda ise çocuklar, sınıfsal yapıya göre farklı roller üstlenirlerdi. Soylu ailelerin çocukları, erken yaşlardan itibaren eğitim ve askeri disiplinle yetiştirilirken köylü çocukları yine erken yaşta çalışmaya başlar ve aile işlerine katkıda bulunurlardı. Çocukluk, bu dönemde de sınıfsal ve toplumsal hiyerarşinin bir parçası olarak şekillendirilmiştir. Çocukluk kavramı, bugünkü anlamına Sanayi Devrimi ve kapitalizmin gelişme süreci ile kavuşmuştur. 18. ve 19. yüzyıllarda, sanayileşme ile birlikte

biri haline gelirler.

Çocukların içinde hiçbir kurucu sözün sahibi olmadığı ve daimî olarak takip etmek, uyum sağlamak zorunda bırakıldıkları bu sistem ise onları korumaktan çok uzaktır. Hayvanları katletmek için bir bahane olarak çocukların güvenliğini önümüze getiren devlet, MESEM adı altında çocuk emeği sömürsü ve çocuk işçiliğini meşrulaştırmaktadır. Haftada en az 4 gün güvenli olmayan koşullar altında, eğitim aldıkları alan ile ilgisi olmayan uygulama alanlarında temel ihtiyaçları dahi karşılanmadan çalıştırılmaktadırlar. 2024 yılının ilk 6

eğitime devam edemediklerini biliyoruz. Tarlalarda, inşaatlarda, sokaklarda çalıştırılırken çocukları korumayan devletin, çocukları faşist pratiklerine meşruiyet kazandırmak için yalnızca bir kılıf olarak kullandığını biliyoruz.

Başka türlü ise bu kapitalist-emperyalist düzen içinde mümkün değildir. **Komünist Manifesto**'da çocuk işçiliğine değinen Marks, kapitalist toplumlarda çocukların sömürüldüğünü ve onların daima tehlikeye atıldığını bahsetmektedir. Onun sözleri ile: “Modern sanayi, tüm aile bağlarını yıkar ve çocukları birer metaya dönüştürür.”

Bulundukları her alanda ezilen ve karar alma süreçlerine hiçbir ölçüde dahil edilmeyen çocukların, yalnızca geleceğin yetişkinleri değil aynı zamanda bugünün de öznelere olduğunu hatırlayalım. Çocukları kapitalizm-emperyalizmin bize tarif ettiği biçimde pasif, korunması gereken, anlayışı gelişmemiş, politik olanı kavrayamayacak olan ve yetişkinlerin şekillendirdiği varlıklar biçiminde ele almaktan ötesine geçebiliriz. Çocuklar sadece geleceğin değil, bugünün de aktif bir parçasıdır. Onların dünyaya dair algıları, adalet anlayışları ve yaratıcı enerjileri yeni toplumun inşasında kritik bir rol oynayacaktır. Bununla birlikte, çocukların politik özne haline gelmesi yalnızca eğitimle sınırlandırılmamalıdır.

Bulunduğumuz alanlarda, topluluklarda ve daha geniş kamusal alanda çocukların da söz hakkı olması, seslerinin duyulması ve fikirlerinin ciddiye alınması gerekmektedir. Çocuklar, kendi yaşamlarını ve çevrelerini etkileyen kararların aktif katılımcıları olmalıdır. Bu düzen içerisinde kendilerini korumaları, bunun pratiğine buldukları alanlar ölçüsünde mümkün olacaktır. Bizim üzerimize düşen görev ise çocukların maruz bırakıldıkları şiddet, sömürü ve eşitsizliğe karşı mücadelede yan yana olarak; çocukları faşizmin bir nesnesi, günün birer metası olmaktan çıkarak bu durumu teşhir etmeye devam etmek, mücadele alanlarımızı birlikte büyütmek olmalıdır.

çocukların iş gücüne katılımı artmış, çocuk işçiliği yaygın hale gelmiştir. Ancak aynı dönemde, çocukların korunması ve eğitimi konusunda ilk yasal düzenlemeler de yapılmaya başlanmıştır. Çocuklar, artık geleceğin yetişkinleri olarak görülmeye, dolayısıyla eğitimleri ve korunmaları için devlet müdahalesi gerekli görülmeye başlanmıştır. Artık çocukluk, yetişkinlikten ayrı bir dönem olarak ele alınmaya başlanmış ve çocuklara yönelik özel eğitim programları, oyun alanları ve yasalar geliştirilmiştir.

Dolayısıyla çocukluk kavramı, özellikle kapitalizmin yükselişiyle birlikte yalnızca birer birey olarak değil, devletin ve toplumsal düzenin sürdürülebilirliğini sağlayacak geleceğin yetişkinleri olarak şekillendirilmiştir. Artık çocuklar sistemin sürdürülmesini sağlayacak birer **pasif öznedir**. Bu durum ise onları toplumun mevcut yapılarına uyum sağlamaya zorlar, böylece statükoyu sürdüren bir mekanizmanın en önemli parçalarından

ayında yoksulluk altında ezilen ve hayatını kaybeden 33 çocuk ya MESEM'e devam ediyor ya mevsimlik tarım işçiliği yapıyor ya da motokurye olarak çalıştırılıyordu. Çocukların güvenliği için hayvanların katledilmesinin meşru zeminini hazırlayacak olan "Katliam Yasası"nı savunan Erdoğan, Filistin'de katledilen çocukları anarak bu yasayı meşrulaştırma girişiminde bulunurken AKP Sözcüsü Ömer Çelik “İnsanımızın canını yakan bir mesele var. Çocuklar saldırıya uğruyor” ifadelerini kullanıyor. İnternetteki sansür uygulamaları yine çocuklar adına gerçekleştiriliyor, LGBTİ+lar bu nedenle sıklıkla verilen referansla şiddete, sömürüye, baskıya maruz bırakılıyor: “çocukları korumak.”

Bu iddiaları önümüze getirenlerin çocukların istismar edildiği cemaat yurtlarını, 6 yaşındaki çocukları evlendirenleri hangi biçimlerde koruduğunu biliyoruz. Çocukların, okuldaki beslenme ihtiyacını karşılayamadığı için örgün

KATİL DEVLETLERİN İŞ BİRLİĞİNDE İSRAİL'İN SINIRLARI KANLIDIR

Siyonist İsrail'in devlet politikası Filistinlilerin kanından beslenmektedir. Siyonizm'in yeni sınırları Filistinlilerin kanıyla çizilmektedir. Siyonizm Filistinlilerin yurtsuzlaştırılması üzerine inşa edilmektedir.

Orta Doğu'da gerilimi tırmandıran adımlar Siyonist İsrail devleti tarafından peş peşe gelmektedir. Kuşkusuz İsrail devleti Orta Doğu'da bu kadar "cesur" -aslında küstahça- hareket edebilmesini yalnızca ve kesinlikle emperyalist efendilerine borçludur. 7 Ekim Aksa Tufanında yaşadığı hezimetini sindiremeyen İsrail binlerce Filistinliyi katletti. İsrail, aldığı tam destekle bunu kendine hak sayıyor. İsrail aldığı "koşulsuz desteğe" rağmen kendi çıkarlarını önceleyen adımlar atıyor. Kendi çıkarlarının "modern dünyanın çıkarları" olduğu imajıyla, kültür ve inanç manipülasyonu ile böyle davrandığını söylemek mümkün. İsrail devletini bu kadar ayrıcalıklı kılan şey onun kesinlikle emperyalistlerle kurduğu ilişkilerdir.

İsrail spesifik ilişkilerden hareketle bölgesel bir güç olmayı başarmıştır. Onun ilişkilerini spesifik kılan şey de bölgenin dinamikleridir. Emperyalizm coğrafyanın "kader"ini yazarken Siyonizm ile emperyalizmin çıkarları birleşmiştir. Bugün İsrail devletinin küstahlığı emperyalist efendilerinin çıkarlarına kalkan olabilesinden gelmektedir.

Bölgenin önemi ortada. Enerji yatakları, zenginlikleri, enerji hatları ısrarla altı çizilen başlıklar. Bu zenginliklerin emperyalistlerin insafına terk edilmesinde İsrail devleti önemli bir role sahiptir. Bölgenin sürdürülebilir bir istikrarsızlığa mahkûm edilmesi emperyalizmin çıkarları için zorunludur. Diğer taraftan İsrail'in bir anlamda bu istikrarsızlığın dışında tutulması gerekir. Yani denklem İsrail'in istikrarı, aynı anlama gelmek üzere bölgenin istikrarsızlığa mahkûm edilmesi üzerine kurulmuştur.

Siyonist İsrail devletinin hava güvenlik sistemleri kendi dışında bölge ülkelerine (Türkiye, Katar, Ürdün) yerleştirilmiş hava savunma sistemleri ile korunuyor olması İsrail'in önemine iyi bir örnektir. Kürecik Radar Üssü faşist devletlerin ikiye bölünmüş politikasını sergilemesi açısın-

dan ayrıca anlamlıdır. İsrail devletinin katliamcı politikalarının karşısındaymış gibi bir tutum sergilemeye çalışan Türk devleti İsrail'in güvenliğini sağlamak üzere kurulan Kürecik Radar Üssü'ne ev sahipliği yapmaktadır. Kürecik'teki radarlarla uyumlu bir hava savunma sistemi Türkiye'de yokken bu üsteki radar sisteminin İsrail hava savunma sistemi ile uyumlu çalıştığını herkes bilmektedir. İran'ın 15 Nisan'da gerçekleştirdiği saldırılarda Kürecik Üssü'nün İsrail hava savunma sisteminin başarıyla işleminde önemli bir işlev gördüğü açığa çıkmıştı.

İsrail hava savunma sistemini tanımlayan Demir Kubbe İsrail'in güvenliği açısından önemli bir işleve sahip. Demir Kubbe füze, roket, havan topu gibi kısa menzilli saldırılara karşı kullanılıyor. Demir Kubbe içinde yer alan radar sistemi ile tehditler tespit edip mobil ünitelerden ya da sabit noktalardan ateşlenen füzelerle havada imha ediyor. Demir Kubbe için ABD milyarlarca dolar finans sağladı.

Siyonist İsrail bölgesel bir savaş potansiyeline sahip adımlar atmaktan çekinmemektedir. Hizbullah kurucularından Fuad Şükrü ve Hamas lideri İsmail Haniye'ye dönük suikastlar bölgedeki gerilimi tırmandırmıştır. Suikastların Netanyahu'nun ABD ziyaretinin sonrasında yaşanması gerilimin tırmandırılmasında ABD'nin rolünü göstermesi bakımından anlamlıdır.

İsrail'in Gazze kuşatması Filistinlilerin yurtlarından edilmesi politikasının en kanlı sayfalarından biri olarak yazılmaktadır. Gazze İsrail zulmüne karşı direnişin önemli mevzilerinden biridir. Siyonizm'e karşı önemli direniş alanlarından biri olması İsrail açısından çözülmesi gereken önemli bir sorun. Gazze'yi önemli kılan bir diğer özellik de sahip olduğu doğal gaz zenginliği.

1999'da 38 milyar metre küp gaz rezervi keşfedilmişti. Kuşkusuz bu rezerv bölgesel savaş çıkaracak ekonomik büyüklükte bir potansiyeli işaret etmiyor. Bununla birlikte Siyonist İsrail devletinin Filistin'e dönük ambargo politikası onu tecrit ederek kendi kontrolünde tutması bakımından önemli bir işleve sahip.

Filistin'in kendine yetecek bir enerji kaynağına sahip olması onun İsrail'e olan bağımlılığını -su ve enerji- zafiyete uğratacaktır. Su ve enerji bağımlılığı Gazze'nin handikabıdır. Diğer taraftan İsrail Gazze'ye ait gaz sahasını kendi gaz sahası ile bütünleştirerek enerji rekabetinde önemli bir aktör olmak istemektedir. İşte bu bağlamda Gazze gaz sahası ekonomik potansiyelinin ötesinde bir anlam kazanmakta İsrail açısından kontrol altında tutulması gerekmektedir.

Siyonist İsrail 2008'de başlattığı işgali Gazze'yi insansızlaştırarak yeni bir aşamaya taşımak istemektedir. Filistinlileri yerlerinden etme Siyonist İsrail'in yerleşimci politikasının dayanağıdır. Bunun için her aracı, yöntemi kullanmaktadır. Kısa süre önce ABD tarafından sözde insani yardım amaçlı inşa edilen yüzer iskele de bunlardan biridir. Siyonist İsrail devleti Gazze'yi denetim altında tutmak için burayı (Refah'ı kapatarak) tek bağlantı noktası olarak kullanmayı amaçlamaktadır. Bununla birlikte Filistinlilerin ısrarla dile getirdiği bu iskelenin Filistinlilerin kontrollü göçe zorlanacağı nokta, Gazze'nin insansızlaştırılmasında kullanılacağı iddiası da haklı bir endişeyi ifade etmektedir. Diğer taraftan Siyonist İsrail devleti sözde yardım amaçlı kurulan bu iskeleden insanların hayatlarını kurtarmak için değil ama hayatlarına son vermek için askeri operasyonlar gerçekleştirmek üzere faydalanmaktan çekinmemiş, çekinmeyecektir de. Nusayrat Mülteci Kampı'nda düzenlenen saldırıda yüzer iskeleye konuşlanmış ABD askerinin desteği ile 274 Filistinli katledilmiştir. Siyonist İsrail devletinin insani yardımdan anladığı şey Filistinlilerin öldürülmesinden başka bir şey değildir.

Yazının kaleme alındığı saatlerde Katar'ın başkenti Doha'da ABD, Katar, Mısır, İsrail heyetleri kalıcı ateşkes görüşmelerine başladı. Hamas görüşmelere katılmayacağını açıklamıştı. Nasıl bir sonuç çıkacağı merak konusu; fakat suikastların karşılığı verilmemişken bir anlaşma çıkması olası değil. Bununla birlikte İran ve Hizbullah tarafından verilecek karşılığın da savaşı bölgeselleştirecek düzeyde olamayacağını iddia edebiliriz. Hatırlanacaktır, İran

önceki meydan okumasında saldırı noktalarını ABD ve müttefikleri ile paylaştıktan sonra harekete geçmişti. Aksi bir yönelim herkes için işleri zorlaştıracaktır. Ne İran bunu göze alabilir ne de Hizbullah! İsrail'i küstahlaştıran şey de bir anlamda sırtını sıvazlayan gücün karşısındakilere kanlı dışları ile hırlamaya hazır olmalarıdır da diyebiliriz.

Bölgedeki denklemde oyun kurucu olmayı bir türlü başaramayan Türk devleti masada değil ama telefonda kendine yer bulabildi. Hakan Fidan geçtiğimiz günlerde ABD Dışişleri Bakanı Antony Blinken ile telefonda görüşmüştü. Doha'da toplantının yapıldığı saatlerde Filistin Devlet Başkanı Abbas TBMM'de bir konuşma gerçekleştirdi. Faşist Türk devleti olası bir anlaşmada rol kapma çabası içinde hareket ederek iç kamuoyunun hassasiyetini manipüle etmeyi amaçlamaktadır. Bununla birlikte Filistinli örgütler üzerinde etkinliğini artırmayı dahası Hamas'ın yeni liderine mesaj vermeyi amaçladığını da iddia edebiliriz.

İsrail devleti emperyalist efendilerinin uyarılarına rağmen savaşı bölgeye yayacak adımlar atmaktan bir an olsun geri durmadı. Direniş ekseninin kuşatması altında dahi (İran, Suriye, Lübnan, Yemen ve Irak'taki güçler) gerilimi tırmandırmaya devam etti. Kuşkusuz İsrail bu cesareti efendilerinin desteğinden almaktadır.

Siyonist İsrail devleti kan ve vahşetle ilerlemektedir. Onu ayakta tutan ya da onu küstahça davranmaya iten şey emperyalistlerle kurduğu ilişkilerdir. Bu ilişkileniş bölgenin dengeli, sürdürülebilir bir gerilim hattında tutulmasına imkân tanımaktadır.

Filistin direniş örgütleri İsrail vahşetine karşı haklı savaşını amansızca yürütmektedir. Ellerindeki silah özgürlük için olmazsa olmazdır. Charlie Chaplin "Monsieur Verdoux" filminde mahkeme salonundaki tiradında "Bir kişiyi öldürürsen katil, milyonlarca insanı öldürürsen kahraman olursun" diyordu. Emperyalistler İsrail'den bir kahraman yaratmak istiyorlar ama İsrail'in Filistinli kanı ile beslenen katil bir devlet olduğu gerçeği mutlaka kazanacaktır.

KENDİNİ AÇMAKTA TEREDDÜT BİR KARAMSARLIK HALİDİR

Devrimci teori olmadan, devrimci pratik olmaz!
(V.I. Lenin)

Öğrenmek zorunda olduğumuz gerçekliklerin kapsamında kendimiz de varız. Nasıl düşündüğümüz, hedeflerimiz, hareket tarzımız, ilgi alanlarımız kendi gerçekliğimizi keşfetmeye dair en bilindik sorulardır. Bu sorulara verebileceğimiz yanıtlar gerçeğe çok yakındır. Kendini tanımadığını çok az insandan, çok az durumlarda duyarız...

Başkaları veya dışımızdaki gerçeklik hakkındaki iddialı olsak da kendimiz hakkında durum pek öyle değildir. Kapitalizmin ve onun iş birliği yaptığı tüm gericiliğin bir başarısı olarak kişinin kendi gerçekliğini “kendine saklama” hali bizim de temel sorunlarımızdan birini gündeme getirmektedir: öz eleştiriden sakınma veya öz eleştiri yapamama sorunu!

Komünist partisi için gelişmenin dinamiği olan eleştiri-öz eleştiri mekanizmasında genellikle tutuk olduğumuzu görüyoruz, hatta bunu kabul ediyoruz. Bu durumda gelişmenin dinamiğini esas olarak çalıştırmıyoruz, demektir. Kolektif olarak bu konuda çok daha cüretliken bireysel olarak cüretin zayıfladığına tanıklık ediyoruz. Oysa kolektifin her başarısı nihayetinde bireylerin başarısı olarak somutlaşan başarılarıdır. Doğru bir politikanın ortaya çıkışında mutlaka bireyler vardır, onların bir aradılığı, birbirlerini beslemeleri elbette bu başarının temel unsurlarını ifade eder. Gene de burada gerekli olduğu zamanda, örneğin politikanın somutlaşacağı (ifade edileceği, ortaya konacağı) anda bireylerin belirleyici rolünü asla inkâr etmeyiz. Tıpkı devrimin kahramanlarının kitleler olduğu gerçeğinin yanına partinin önderlik yeteneğinin belirleyici rolünü koymamız gibi kolektifin de başarısını onu meydana getiren bireylerin başarısından ayıramayız. O halde

eleştiri ve öz eleştiri mekanizmasında bireylerin çabasını, kavrayışını ve başarısını sorgulamak ve geliştirmek bir olmazsa olmazımız olmalıdır.

En son ne zaman ve hangi nedenle öz eleştiri yaptığımızı düşünerek bu konudaki etkinliğimizi değerlendirelim. Bunu yaptığımızda her birimiz ne demek istediğimizi anlayacak ve hak verecektir...

Eleştiri ve öz eleştiri gelişmenin dinamiğidir sözünün birkaç boyutu vardır. Öncelikle bu tez gelişimin kaynağını şeyin kendisinde gören bir bakış açısını içerir. Biz materyalistiz ve diyalektiğin maddenin kendindeki zıtlık olarak kavranabileceğine inanırız. Hiçbir şey kendindeki zıtlıktan başka bir şey olarak tanımlanamaz, anlaşılamaz. O şeyi etkileyen tüm dış etkenler ancak o şeyin zıtlığına katıldığında etkindir, böyle bir şey yoksa dış unsurdan hareketle yapılacak hiçbir açıklamak gerçeklik içermez. Kuşkusuz bu sadece öğrenmek için nereden başlayacağımızla ilgili bir görüştür. Elbette her şeyin birbirine bağlı olduğu bilimsel tezini ihmal etmemeliyiz.

Kendimizi de öğrenmek zorunda olduğumuzu ifade ettik. Bu, gelişmek, başarmak için zorunlu olduğumuz bir görevdir. Bunu yaparken aynı zamanda kendimizi kolektife de öğrettiğimizi, açtığımızı, dolayısıyla eleştirinin güçlü olmasına da olanak verdiğimiz söyleyebiliriz. Eleştirinin öz eleştiriye katkısı bu ilişkide varlık bulur. Şöyle de diyebiliriz: kendini öğrenerek kolektife öğreten kişi alacağı eleştiriler sayesinde kendisindeki geriliklerle, zaafarla, açmazlarla daha açıktan ve kuşkusuz daha güçlü bir şekilde savaşıma olanağı bulur. Eleştiri olmadan öz eleştiri tek düze, bireysel, sınırlı kalacaktır. Bunun

kendini öğrenmek dediğimiz sürecin bir parçası olduğu açık; fakat aslında eleştiri bundan çok değişmenin önemli bir parçasıdır. Kendini öğrenmesi kişinin kendisi açısından daha olanaklıdır. Kendini tanımak, bilmek konusunda çok az insan sübjektiftir. Kendine karşı dürüst olduğu durumda sübjektif olmak küçük dereceli bir olasılıktır. Elbette kişi kendisi hakkında da yanılgıya düşebilir, bunu reddetmiyoruz. Fakat bu yanılgı genellikle geçicidir, dürüst bir kendini sorgulama pratiği bu sorunu düzeltmek için yeterlidir. Kendisi hakkındaki yanılgısı daha çok kişinin kendini olduğunda farklı tanıtmaya ya da tanındığı yanlış biçimi bireyci bir tarzda kullanma pratiği ile belirir. Bunun bencilliğe dayalı bu toplumda yaygın bir tutum olduğu ortada. Toplumda yaygın olanın bizde de bir biçimde bulunacağını veya bulunabileceğini özellikle Mao Zedung yoldaşın güçlü öğretilerinden biliyoruz. Ayrıca biraz dikkatli bir analiz bu özelliğin içimizde bulunduğunu bize öğretir! Elbette bu olağan ve kaçınılmaz olduğu kadar mücadele edilmesi gereken özelliklerden biridir. Gene de kendimizi öğrenmek ile ilgili zaaflarımız bakımından bu tip özellikler esas değildir. Açıklamak ve üzerine gitmek istediğimiz şey yoldaşların kendi gerçekliklerini esas olarak bildikleridir. Bunun bir gerçeklik olduğunu kabul etmeleridir. Bu neden önemli? Şu nedenle: Kendini öğrenmekteki amacımız eğer gelişmek, zaaflardan arınmak, daha bilgili, atak ve cesur olmaksa kendi gerçekliğimiz hakkında kolektifi doğru bilgilendirmek, yoldaşlarımıza karşı kendimiz hakkında açık olmak zorunlu bir tavrımız olmalıdır. “Kendimdeki şu çirkin özelliği ancak bu çirkinliği ortaya seren şu pratiğimle gördüm” diyen bir yoldaşımız ne derecede dürüst kabul edilebilir? Kendi gerçekliğinin farkında olmamak, vurguladığımız gibi seyrek durumlardır. Daha çok rastlanan “kendini gizleme” durumudur. Bu nedenle komünistler için temel karakter dürüst olmaktır. Dürüst olunduğu takdirde kolektifin gerçek bir parçası olarak gelişmek, arınarak komünistleşmek mümkündür.

Eleştiri ve öz eleştiri biri olmadan diğeri olmaz bir ikili gibi kavranır genellikle. Oysa hem eleştiri hem de öz eleştiri

kendi başlarına da gerçekleşebilir. İkisinin bir aradılığı örgütsel bir ilişki bakımından konu edilir. Hem eleştiriye açık olmak hem de öz eleştiride cesur davranmak içinde olduğumuz yoldaşlık ilişkilerinin zorunlu bir özelliği olarak tanımlanır. Örgütsel bir yapı içinde ya da yoldaşlık ilişkisi olarak bu ikisinin bir aradılığı birini diğerinden ayrı değerlendirmemizi gerektirmez. İki özelliğin iki ayrı kaynağı ve yolu vardır. Bizim burada özellikle tartıştığımız öz eleştiridir. Eleştiriden farklı olarak “kendini çözümlemek ve yenilemek” olan öz eleştiride “kendini tanıma”nın gerçekliğine, önemli ölçüde kaçınılmazlığına değindik. Bu önemlidir. Çünkü kendini gizleme, kendi gerçekliğini örtme tavrı öz eleştirinin önündeki bir demir perde gibidir. Eleştirinin aşmakta zorlanacağı bu demir perdenin öz eleştiriye dayanamayacağı açıktır. Eleştirinin gücünü ve olanaklarını artıran şeydir öz eleştiri ya da öz eleştiriye açıklık...

Basit bir örnekle bu durumu somutlaştıralım ve nasıl bir olgudan ve geliştirilmesi gereken bir yöntemden söz ettiğimiz anlaşılsın. Korkak bir yoldaşımıza yanılgılı bir şekilde “cesur” dedimizde buna en son o kişi inanacağını söylemek yanlış olmasa gerek; buna rağmen kişi korkaklığını gizleyebilir, kendisini “tanındığı” biçimde kabul edebilir. Bünyesinde kendiliğinden taşıdığı bireycilik ona böyle hareket ederek cesur görünmenin olanaklarından yararlanmasını sağlayabilir. Bu onun kendini bilmemesinden değil, kendisi hakkındaki yanlış bilgidir bireyci bir tarzda yararlanma istemesinden ötürüdür. Bizim bu davranışta olan yoldaşlarımıza söyleyeceğimiz şudur: Korkaklığınızı gizlemeniz cesurlaşmanız önündeki bir demirden perdedir. Eleştirinin aşındırıcı gücüne açmak için kendinizi öz eleştiri yapın, korkaklığınızı ortaya koyun... Bu kendimize yaklaşımımızla ilgili bir sorundur ve kendini komünist davada eğitmekle ilgilidir. Sınıf mücadelesinin çetin yolu hiç kuşkusuz bireylerdeki zaafaları parçalamakta bire birdir. Bununla birlikte sınıf mücadelesinde kendimizi, kolektifimizi doğru yönetmek yolun parçalayıcı işlevine kendi yontma yeteneğimizi katar ve bu durumda yolda yürümek için daha güçlü olunur.

Tarımda Yarı Feodal İlişkilerin T

İNSANLIĞIN ORTAK DEĞERİ

Çalışmada tarım-gıda şirketlerinin egemen hale gelmesiyle 12 bin yıllık tarımın kadim üretim yöntemleri, tekniği ve hafızasının yok edildiği belirtilmektedir. (Esrin Balcı, Emperyalist Tekellerin Kısacasında Türkiye’de Tarım, s. 21) Kapitalist üretimin, özellikle emperyalist nitelik kazanmasıyla beraber giderek toplum ve doğa aleyhine daha yıkıcı sonuçlara neden olduğu gerçektir. Bunun boyutları her gün daha iyi görülmekte ve onun artık her bakımdan aşarak toplumsal mülkiyete geçmenin zorunluluğu, aciliyeti, önemi kendini yakıcı şekilde hissettirmektedir.

Emperyalizmin yol açtığı sorunları ortadan kaldırmak ancak daha ileri bir üretim tarzıyla, önce sosyalizmle ve ancak onun sayesinde ulaşılabilir olmak üzere komünizmle mümkündür. Toplumlar daha ileri bir üretim tarzının ortaya çıkmasıyla, bu üretim tarzının mevcut ve eskimiş üretim tarzından üstün olup onun yerini almasıyla gelişerek bugünkü aşamaya varmıştır. Sonraki her toplumsal düzen önceki toplumsal bilgi ve kültür birikiminin ve bu birikimin ürünü koşulların içinden çıkarak daha ileri ve yeni bir toplum düzeni olarak kurulabilmiştir. Hiçbir toplumsal düzen kendinden öncekinden farklı bir toplumsal düzen olarak öncekinin tüm kültürel hegemonyasına son vermeden ve bunu sağlamak üzere kitlelerin desteğini almadan kurulmayı başaramamıştır. Bu tarihsel gerçeklikten hareketle diyebiliriz ki 12 bin yıllık tarımın kadim yöntemleri, tekniği ve hafızası ne tek bir tarza-çeriğe sahiptir ne de tek bir toplumun ürünüdür. Salt ve yalıtılmış bir biçimde “teknik”, “hafıza”, “yöntem” değerlendirmesi yapmak apaçık idealizmdir. Kapitalizm dahil tüm toplumsal üretim mekanizmaları tarım üretimini kendi üretim tarzları içinde geliştirmişlerdir ve “kadim gelenek” bunlarda sürüp gitmiştir. Dolayısıyla bu gelenek ne homojendir ne önceki toplumlar kapitalizm karşısında homojen bir gelenek oluşturur ne de kapitalizmden önceki herhangi bir toplumsal düzenin tarımdaki rolü bütünüyle toplumların, doğanın yararına üretimleri koşullayan özelliklerdedir. Toplumsal ihtiyaçlar ve üretim tekniklerinin belirlediği üretim araçlarının gelişimi üretim tarzlarını doğurduğu her durumda toplumlar

daha güçlü bir üretim düzeyine eriştiler ve bu geçmişin tüm birikiminden daha ileri bir seviye olarak toplumsal gelişmenin “yararına” olmuştur.

Tohum için “tüm insanlığın ortak malı” (age, s. 162) denirken de aslında aynı şey söz konusu. İnsan toplumunun üretimi bakımından ortak bir değeri temsil ettiği, etmesi gerektiği doğru; ama her şey gibi o da özel üretim ilişkilerine tabi üretimin bir parçasıdır. Bu ilişkilerden soyut bir değere sahip olması o ilişkiler tarafından belirlenmemesi ile mümkündür. Bu da özel mülkiyetin sonlandırılmasına bağlıdır, bundan bağımsız bir şeyi idealize etmek küçük burjuva düşünce dünyasının ham hayalidir. İnsanlığın yaşamı-üretimi bakımından hemen her şey ortak bir değer taşır. İnsanlığın üretim tekniği ve üretici güçlerin seviyesi emeğin ürünüdür. Onları ortak değer yapan ya da onlarda ortak olan değer bu emektir. Kadim ve daimî olan budur; ama bu emek belli toplumsal biçimlerle bu biçimleri belirleyen üretim ilişkilerine tabi bir özellikte var olmuş, nihayetinde “ücretli emek” olarak kapitalizmde de şekillenmiştir. Bu özel mülkiyet ilişkileridir ki emeğin bütün ortak değerlerini özel değere dönüştürerek gasbedilmesi olanağını yaratmıştır. Bu halde burada bu ilişkileri görünmez kıldığı ölçüde ortak değerden bahsetmek bu değerler üzerinde toplumun ortak bir tasarrufta bulunmadığı gerçeğini de görünmez kılar. Özel mülkiyet, toplumun ortak değeri olan her şeyi bu özellikten soyutlayarak gelişir ve ancak üretim araçları özel mülkiyet özelliğinden soyutlandığında ortak değer yoğunlaşmış olarak üst düzeyde bir merkezileşme ile topluma mal olabilir.

Özel mülkiyetin gelişmediği bir toplumda insan üretim araçları üzerinde özel mülkiyet bilincine-birikimine sahip olmadığından buna ve toplumsal yaşamın onunla ilişkili üretimine bağlı bir hak kaybından bahsedilemezdi; haliyle insan, onun yokluğunu “yoksun bırakıldığı bir hak” olarak tarif edemezdi. Tarif edebilmesi için önce bunun koşulunun oluşması gerekirdi ve ancak yoksun bırakıldığı bir hak için insan mücadele edebilirdi, yani onun üretimine, bilincine sahip olduğu aşamada insan bunu konu edebilirdi. Bu ilkel komünal mülkiyetten özel mülkiyete doğru gelişim ile

toplumun giderek ürettiği ortak değerlerden soyutlanmasıyla biçimlenen bir durumdur. Örneğin bu soyutlanma ile gen biliminin gelişmesinin sonucunda organizmaların genetiğini değiştirme koşuluna sahip olunması, insanın doğa karşısında bir ilerleme daha kaydetmesi demektir. Bilim-teknik emperyalistlerin mülkiyetinde olduğu sürece her ilerleme, toplumun-doğanın aleyhine sonuçlar üretecek olsa da insanlık için gerekli bilgiyi de içerir ve toplum söz konusu mülkiyet biçimini aştığında bundan doğan aleyhte sonuçlar ortadan kaldırılabileceğinden bu ilerleme her şeye rağmen ilerlemedir. Toplum, bu imkânları sağlayan teknik koşulların toplumun aleyhinde değil lehinde kullanılmasını sağlamak için mücadele ederek onun toplum üzerindeki yıkıcı etkilerini ortadan kaldırıp üretici güçlerin önünü sınırsızca açabilir. Toplumların tarihsel gelişimi her aşamada daha ileri düzeyde özel mülkiyeti geliştirerek veya her şeyi ona tabi kılarak üretim araçlarının merkezileştirilmesinin artan bir yoğunlukta gelişiminin sağlanması yönündedir. Bu ilerleme üretici güçlerin toplumsal gelişimine uygun olarak üretim araçlarının da toplumsal mülkiyete dönüştürülmesiyle üretici güçlerin özgürlüğünü sağlayabilir ve bu güçlerin ürettiği değerleri tamamen ortak kılabilir.

Kapitalizme kadarki bütün toplumların üretim tarzları daha az kurlu özelliklere ve sonuçlara sahipmiş gibi kapitalizmin toplumsal devriminin her alanda onlara üstünlüğünün, sadece olumsuz sonuçlar nedeniyle görmezden gelinmesi kabul edilemez bir küçük burjuva yanılsaması-yanlıştır. Marksizm bu yanılsa-yanılsamaya ne ortak olabilir ne de onu görmezden gelebilir. Çünkü bu aynı zamanda kapitalizmden daha ileri ve üstün bir toplum kurma amacına ve bu anlamda ilerici karakterine aykırıdır. Kapitalizmi, sadece olumsuz sonuçlarıyla konu edip küçük burjuva üretimi onun karşısında olumlamanın bir gerekçesine dönüştürenler doğru- dan veya dolaylı olarak sosyalizmi de

olumsuzlamış olmaktadır.

Tam da bu nedenle bu tezle ileri çıkanlar Marksist tarih görüşünün önemli ölçüde yanlış olduğunu, en iyisi eksik kavradığını ileri sürmüşlerdir!

GIDA EGEMENLİĞİ-GÜVENLİĞİ ÜRETİME EGEMEN OLMaktan GEÇER

“Gıda egemenliği endüstriyel kurumsal çiftliklere, toprağın merkezileştirilmesine ve liberalizasyona karşı, gıdayı temel insan hakkı görerek köylü tarımını ve ekolojik üretimi esas alan, doğal varlıkları koruyan bir yaklaşımla gıda ticaretinin yeniden düzenlenmesi dünya çapında açlığın ortadan kalkması ve

toplumların demokratik bir şekilde barış içinde kendi gıdalarını üretebilmesini talep eder.” (age, s. 178) Yazar, La Via Campesina’nın formüle ettiği bu görüşü savunmaktadır. Burada gene sorunun toplumsal üretimle, üretim ilişkileri vs. ile bağını görünmez kılan küçük burjuva ütopyacılığıyla karşı karşıyayız. Emperyalizmin üretim araçlarını merkezileştirmesi gelecekteki sosyalist üretimin maddi temellerini güçlendirmeye hizmet etse de bu ne kadar geç gerçekleşirse toplumlar o kadar büyük acılara, baskı ve sömürüye maruz kalır. Küçük üretim bunları sonlandırmak bir yana ebedi bir eziyete dönüştürmekten başka bir şey yapamaz. Gıda egemenliği-güven-

Temel Dayanağı: Küçük Üretim-II

liği adı altında savunulan şey bundan başka bir şey değildir aslında. Köylünün hangi üretim ilişkilerini yaşatacağı ve bununla toplumsal ihtiyaçların ne düzeyde karşılanacağı üretim ilişkilerinin ileriye doğru toplumsal dönüşümün nasıl gerçekleştireceği açıklanmıyor. Köylünün gıdaya-tohuma egemen olması pazara egemen olmasını sağlayamayacağı gibi onun sömürülmesini de engellemez, halkın ihtiyaçlarının yeterli, sağlıklı, güvenli şekilde karşılanmasının da garantisi olmaz.

Kamu güvencesi, sağlıklı, yeterli ve güvenli gıdaya erişim için temel alınarak, “tohumda egemenliği korumak gıda egemenliğini korumak” (age, s. 164) olarak savunuluyor. Burjuva-feodal devletin

burjuvazi, toprak ağaları, tefeci-tüccar sınıfıdır. Böyle olduğu için üreticiden üretim fiyatının hatta bazı dönemlerde maliyet fiyatının altında bir fiyatla alım yapılmakta, bunun 5 ila 10 katı fiyatla halka satılmaktadır. Geleneksel tohumla üretim yapıldığında da yani tohumdan tohum alındığında da köylülerin ciddi sorunlarla karşılaştıklarını, tohuma egemen olarak gıda, üretim pazar koşullarına da egemen olmadıklarını biliyoruz. Meseleleri tamamen üretim araçlarının toplumsal mülkiyetinden bağımsız biçimde idealize etme hali gerçekte sorunları çözümsüz bırakmakla eşdeğerdir. Bütün bunlar sanki üretimin bütün ilişkilerini belirleyen bir halka gibi düşünülürse hem ilişkinin yanlış tarifi ile küçük üretimin savunulmasına kapı açılır hem de üretim ilişkilerine egemen olan üretim tarzı ve gerçekte hangi sınıfların egemen olduğu konusunda kafa karışıklığı yaratılır. Gıda-tohum egemenliği/güvenliği toplumsal üretimin bütün olarak bir parçasıdır, dönüşümü de bununla birlikte tanımlanabilir. Bundan ayrı olarak kendi başına bir egemenlik/güvenlik savunusu toplumsal üretim tarzının mevcut ilişkilerinin tahkimatından öteye geçemez.

Toplumların barış içinde kendi gıdalarını üretebilmesi savunusu da köylü tarımına, üretimine dayanan toplumların dahil özel mülkiyetli toplumların

temelde örgütlenmesi ve ilişkiler kurması her şeyden önce toplumsal üretim ilişkilerinin demokratik bir karaktere sahip olmasını gerektirir. Çünkü toplum için önemli olan maddi yaşamını sürdürbilmektir, bunu nasıl sürdürdüğü ise üretim ilişkilerine bağlıdır. Bu ilişkilerin demokratik, eşit olabilmesi toplumsal bakımdan bir sınıfın diğer sınıfları tahakküm altına alarak sömürmemesini gerektirir. Bunun temeli toplumsal mülkiyettir dolayısıyla öncelikle toplumların demokratik ilişkiler kurmasına eşit yaşamasına engel olan özel mülkiyetin olumsuzlanması/ortadan kaldırılması gerekir. Toplumlar bunu başarabildiği ölçüde üretimi demokratik temelde gerçekleştirebilir ve karşı karşıya kaldıkları sorunların üstesinden gelebilirler. Köylü üretimi hem özel mülkiyete dayalı yapısı nedeniyle hem de toplumsal üretimi karşılayabilecek kapasiteye sahip olmaması nedeniyle toplumda demokratik ilişkileri egemen kılamaz. Bu üretim ya küçük özel niteliğiyle toplumsal ilişkilere sefil bir ebediyet kazandırabilir ya büyük özel mülkiyete dönüşerek bunu sürdürebilir ya da bütün bu sefaleti ile tarihsel yok oluşa sürüklenir. Bunlardan başka topluma sunacağı bir gelecek yoktur. Onun bütün olarak karşı olduğu şey büyük üretim ve toplumsal mülkiyettir. Toplumların bu yöndeki ilerlemesini küçük üretim araçlarının üretim güçleri sonsuz şekilde parçalayarak, kötüleştirerek tecrit ederek engeller, toplumu köylünün dar çıkarlarına hapseder.

Toprağın merkezileştirilmesi burjuva-feodal mülkiyetin egemenliğinde gerçekleşmesi nedeniyle toplumun aleyhine sonuçlar doğurmaktadır. Bizim toprak dahi üretim araçlarının merkezileştirilmesinde olumsuzladığımız şey merkezileşme değildir, bu merkezileşmenin toplumsal mülkiyet aleyhinde olmasıdır. Bunun çözümü merkezileşen üretim araçlarını küçük mülkiyete bölerek toplumu küçük köylü mülkiyetiyle cezalandırmak değil üretim araçları üzerindeki özel mülkiyeti toplumsal mülkiyete dönüştürerek ödüllendirmektir. Böylece hem köylüyü mahkûm olduğu üretim ilişkilerinden hem de toplumu bütün olarak bu ilişkilerden kurtarmak mümkün olur. Emperyalist tekellerin tarımı yıkıma uğratan, dejenere eden özelliği ciddi bir sorun olmakla beraber buna

karşı çözüm köylü üretimini savunarak kapitalizmin tarımda yarattığı ilerlemeyi-dönüşümü büsbütün yadsımak olmamalıdır. Sosyalist üretim ne küçük üretimi temel alır ne de kapitalist üretimin kendisi, yararına ortaya çıkardığı maddi koşulları, ilerlemeyi yadsır. Aksine bu üretimin maddi koşullarını merkezi- leştiren gelişmelerini her şeye rağmen bir ölçü, basamak olarak önünde bulacak ve ondan toplumun çıkarları için yararlanacaktır. Mevcut olanı hepten reddetmek aslında toplumun birikimini, üretici güçlerin geldiği aşamayı daha geri bir üretim tarzıyla yadsımak, daha ileri olanı olumsuzlamaktır ki bu proleter bir bakış açısı değildir, küçük burjuva bakış açısıdır. Bu bakış açısı burjuva mülkiyeti üretmekten başka sonuç vermemiştir, vermeyecektir.

KÜÇÜK ÜRETİM BÜYÜK SEFALET

Kitapta endüstriyel tarımın ürettiği gıdanın dünya nüfusunun sadece yüzde 30'una ulaştığı, buna karşılık nüfusun yüzde 30'unu oluşturan çeşitli küçük ölçekli üretim tarzlarının ise dünya nüfusunun en az yüzde 70'inin ana besin kaynağını sağladığı Mustafa Başoğlu'ndan aktarılıyor ve “... endüstriyel tarıma mecbur olunmadığı çok nettir...” denilerek bunun kapitalizmin aşırı, anarşik üretim yapısının somut ürünü olduğu belirtiliyor. (age, s. 22)

Kapitalizmin ürettiği tarımsal gıdaların nüfusun yüzde 30'una ulaşması kâr amaçlı üretimin sonucu olarak sadece tarımsal gıda için değil kapitalist üretimin bütünü için geçerli bir durumdur. Ancak problem verimlilik üzerinden bir karşılaştırma yapılarak küçük üretimin olumlanmasıdır. 8 milyardan fazla insanın yüzde 30'unun yani yaklaşık 2,5 milyar insanın nüfusun yüzde 70'inin ihtiyacını karşılıyor olması küçük üretimin verimsizliğine, bu nedenle büyük bir nüfusun bağımlı haline işarettir. Bu nüfusun, 1/10'u ile bile rahatlıkla yapılabilecek üretim geri üretim tarzıyla/teknikleri ile daha büyük bir nüfusun bağlanmasına neden olmaktadır. Üstelik bu tarz ne toplumlar için ne de bu üretimi gerçekleştirenler için verimli, üretken, gelişimi koşullayan özelliklere sahiptir.

Üretici güçler böylesine gelişmişken toplumlar ihtiyaçlarını daha kısa zamanda,

egemenliği altında bunun mümkün olmayacağı açıktır. Kamuculuk devletin sınıfsal karakterinden bağımsız bir şey değildir ve halk için temel bir güvence oluşturmaz. Kamuculuk gereğinden fazla önemseniyor. Halbuki tohumda egemenlik gıda egemenliği ile eşdeğer bir koşul değildir. Köylü tohumu kendi üretse, geleneksel tohumla üretim yapıyor olsa bile gıdada pazar koşulları üzerinde belirleyici bir rol kazanmaz. Tam da bu yüzden milyonlarca köylü, buna rağmen ne ürettiğinin karşılığını alabiliyor ne de köylüler ürettiklerinin pazarda satış koşullarını belirleyebiliyor. Üretimin, pazarın egemeni küçük üreticiler değildir, belirleyici olan komprador

sınıflara ve sınıf mücadelesine dayalı yapısını bunların toplumsal dayanağını/ ilişkilerini görünmez kılarak ve kitleleri sınıf mücadelesi konusunda aldatarak özel mülkiyet sorunu çözülmedikçe barış içinde bir arada yaşama savunusunu emperyalist burjuvaziye hizmet etmesi kaçınılmazdır. Özel mülkiyete dayalı emperyalist sömürü tahakküm sürdükçe toplumlar ancak buna karşı mücadele ile özel mülkiyeti ortadan kaldırarak toplumsal eşitliği sağlayabilir ve barış içinde hayatlarını/ilşkilerini sürdürebilirler. Böylece halkların karşı karşıya kaldıkları sorunların üstesinden gelmede de sosyalist bir dayanışma geliştirilebilir. Toplumların demokratik

daha az emekle gerçekleştirebilecekken yaşamının, zamanının önemli bir kısmını ayırmakla kalmayıp maddi-manevi gücünü de alabildiğine tüketen, körelten koşullarda üretim yapması toplumun lehine bir durum değildir. Komünizmin toplumun maddi-manevi güçlerini öz-gürleştirmeyi amaçlayan yaklaşımına karşılık küçük burjuvazi bu güçleri her bakımdan köleliğe-sefaletle sürükleyen koşulları idealize ediyor, emperyalist kapitalizmin yarattığı sonuçları böyle ortadan kaldırdığını sanıyor. Halbuki emperyalizmin üretim araçlarını daha yoğun bir tarzda merkezileştirmesi toplumun özel mülkiyete son vererek toplum yararına üretim gerçekleştirmesi için muazzam bir olanak sunmaktadır. Bu şekilde sadece kölelikten, sefaletten kurtulmuş olmakla kalmayacak kendisi aleyhine olduğu kadar üretimin doğa aleyhine sonuçlarını da ortadan kaldırmanın olanağına kavuşacaktır. Küçük burjuvazi bu olanağı yadsımla kalmıyor, şövalye ruhuyla toplumu bulunduğu noktadan daha geriye götürmeye soyunuyor.

Üretici güçlerin ileriye her ilerlemesi, toplumun üretim için gerekli emek zamanını azaltarak üretici güçlerin bağımlılığını sınırlamaya, giderek ortadan kaldırmaya, kısaca onu bütün engellerinden kurtarıp özgürleştirmeye hizmet eder. Büsbütün bunun aksi bir çalışmaya dayalı olan küçük üretim, üretici güçlerin özgür gelişimini engelleyerek yeteneklerini körleştirir, sınırlar, yozlaştırır. Üretim araçlarının sonsuz

parçalanması, insan işgücünün sınırsız israfı, üreticilerin tecrit olması, üretim koşullarının ve araçlarının gittikçe kötüleşmesi küçük üretimin ideal özellikleridir. Küçük burjuvazinin böyle bir erdemi topluma layık görmesi topluma layık bir erdem taşımamasındandır. Tam da bu yüzden hangi koşullarda nasıl gerçekleştirildiğini umursamaksızın neredeyse toplum nüfusunun 1/3'ünün yaklaşık 2,5 milyar insan nüfusunun yüzde 70'inin ihtiyacını karşılaması muazzam bir şey, kurtuluş olarak görülüyor. Böylece bütün nüfusun ihtiyacını karşılamak üzere daha fazla sayıda insanın küçük üretime bağlanması da kaçınılmaz hale gelecektir. Topluma vaat edilen şey özgürlük değil toplumun kendi kendini köleleştirmesidir.

"Son 20-25 yılda tarımsal üretimin neredeyse tamamı tarımsal tekelleştirilmiş şirketlerin eline geçmiş, gıda sektörü bütünüyle bu güçlerce kontrol edilir hal almıştır." (age, s. 26)

Tekellerin bütün üretim alanlarındaki egemenliği tartışmasızdır. Yalnız belli ki yazarımızın kafası biraz karışık. Bir yandan dünyadaki nüfusun küçük üreticinin yüzde 30'unun yüzde 70'in ihtiyacının karşıladığını, büyük ölçekli üretim yapan işletmelerin (tekeller) nüfusun ihtiyacını yüzde 30'unu karşıladığını iddia ederken diğer yandan tarımsal üretimin neredeyse tamamen onların egemenliğine geçtiğini söylüyor. Tekeller tarımsal üretimde de egemense

bu üretimi de belirledikleri anlamına gelir. Dolayısıyla yüzde 70'i ihtiyacını karşılayan yüzde 30 da bu belirli belirlenime dahildir ve bağımsız olarak bir belirlenimde bulunma gücü yok demektir. Gene de yüzde 30 yüzde 70'in ihtiyacını karşılıyor olsa bile bu verimliliğin göstergesi olarak değerlendirilemez. Zira dünya aktif tarım nüfusu 1 milyar 300 milyonken toplam tarım nüfusu 3 milyardır. (Marcel Mazoyer ve Laurence Roudart, *Dünya Tarım Tarihi*, s. 15) Bu toplam nüfusun yarısına yakındır, yani yüzde 30'un yüzde 70'in ihtiyacını karşıladığı iddiası hem aktif hem de toplam tarım nüfusu bakımından tartışılırdır. 400 milyonun 1 milyar kişiyi beslemesi durumunda (age, s. 15) aynı koşullara sahip aktif toplam tarım nüfusunun ancak 3 milyar nüfusu besleyebileceği, bunun da toplam nüfusun yüzde 70'ini değil, yüzde 40'ına yakını kapsayacağı anlaşılır. Sonuçta aktif tarım nüfusu (bin 300) toplam tarım nüfusu (3 milyar) besleyebiliyor, yani kendi kendine yetiyor. Verimlilik bu açıdan da tartışılır. Buna rağmen (verilerin doğruluğunu bir kenara bıraksak bile) yüzde 30'un ihtiyacının belli sayıda tekel tarafından karşılanması kıyas kabul etmez şekilde tekel üstünlüğünün kanıtıdır. Bunu 5-10 tekel sağlıyorsa bunun 2 katı bir tekelle, yaklaşık 2,5 milyar üreticinin ihtiyacını karşıladığı kadar bir nüfusun ihtiyacı karşılanacaktır. Yazarın küçük üretime duyduğu hayranlık onun defalarca kanıtlanmış olan geriliği, yetersizliği, verimsizliği ve kapitalist büyük üretim

karşısında kaçınılmaz yok oluşunu kendi keyfince yadsımdan başka bir şey değildir. 5-10 tekelin nüfusun yüzde 30'unun ihtiyacını karşılaması ne ki siz 2,5 milyar insanın yüzde 70'in ihtiyacını karşıladığından ve bunun muazzam bir şey olduğundan haberdar değilsiniz herhalde diyerek bizi küçük üretimin üstünlüğüne ikna etmeye çalışıyor. Çalışıyor ama ateş ederken silahı ters tuttuğu için sürekli kendini vuruyor. Bir yandan küçük üretimin üstünlüğünü savunurken diğer yandan onun sefaletini aktarıyor. *"Türkiye şeker pancarı üretiminde dünyada beşinci, Avrupa'da da dördüncü sırada yer almaktadır. Dekar bazlı ürün verimliliğinde ise 21. sıradadır..."* (Esrin Balci, *Emperyalist Tekellerin Kıskaçında Türkiye'de Tarım*, s. 138) *"Şeker pancarı üreticisinin yüzde 51'inden fazlası 1-5 dekar, yüzde 29'u 5-10 dekar, yüzde 15'i 10-20 dekar, yüzde 2'si 50 dekarın üzerinde bir toprakta üretim yapmaktadır."* (age, s. 139) Buna dair bir değerlendirme yapmadan önce şunu söyleyelim: Yazar küçük mülkiyet yapısının değiştiğinden vs. bahsedip 2000 yılında 10 hektar toprağı olan köylülerin oranının yüzde 85 olduğunu, bunun artık çok değiştiğini söylüyor. Ama şeker pancarı olsun, çay üreticisi olsun bunlarla ilgili verileri aktardığında şeker pancarı üreticisi oranlarında da görüleceği gibi aslında belirgin bir farklılık söz konusu değil. Öyle görünüyor ki yazar bulduğu verileri kendi görüşünü destekleyip destekle-

Üretimin, pazarın egemeni küçük üreticiler değildir, belirleyici olan komprador burjuvazi, toprak ağaları, tefeci-tüccar sınıfıdır. Böyle olduğu için üreticiden üretim fiyatının hatta bazı dönemlerde maliyet fiyatının altında bir fiyatla alım yapılmakta, bunun 5 ila 10 katı fiyatla halka satılmaktadır.

mediğine bakmaksızın kullanmış, analiz etme gereği duymamış. Öyle olunca da aleyhinde delillerle farkında olmadan kendini mahkûm etmiştir!

Üretimde 4 veya 5. sırada olup verimlilikte 21. sırada olunmasını yazar köylünün kaderiyle baş başa bırakılması ve gelişen teknolojik donanımdan yoksunlukla açıklıyor. Bu meselenin sadece bir yönüdür. Geniş bir alanda yapılan üretimi verimlilikte, üstelik kendisinden çok daha küçük alanlarda yapılan üretimden bu kadar geri olması üretim yapılan alanların verimliliği engelleyecek düzeyde küçük arazi parçalarına, mülkiyete bölünmüş olması, bu ölçekteki arazi üzerinde teknoloji, insan, toprak, hayvan vb. üretici güçlerin kalitesini artırma olanağının sınırlı olması, engellenmesindendir. Bunu hem emperyalizm ve devlet engellemekte hem de köylü bu dönüşüme tutucu tarzda karşı çıkmaktadır. Her ikisi de mevcut mülkiyet ilişkisinin korunmasından yanadır ama bundan asıl kazançlı çıkan emperyalizm ve devlettir. Köylü ne böyle büyük bir dönüşüm için yeterli sermayeye sahiptir ne de devlet ve emperyalizm böyle bir dönüşümün gerçekleşmesinden yanadır. Köylülerin aşağıdan yukarıya çıkma gücünün olmaması emperyalizm ve devletin yukarıdan baskısıyla da desteklenmektedir. Toprak mülkiyetinin yaygınlaşması, bölünmesi köylülüğün farklılaşmasının önkoşulu olsa da burada sorun, önkoşulları bulunmasına karşın köylülüğün farklılaşması ve tarımda kapitalizmin gelişmemesidir.

“Tarımda kapitalist gelişmenin ana hattı tam da yüzölçümü itibariyle küçük işletme kalan küçük işletmenin, üretimin boyutu, hayvancılığın gelişimi, kullanılan gübre miktarı, makine kullanımı vs. itibariyle bir büyük işletmeye dönüşmesinden ibarettir.” (Lenin, Seçme Eserler Cilt XII, s. 331) Lenin kapitalist gelişmeyi,

işletmenin yüzölçümünü değil niteliğini temel alarak ortaya koymamız gerektiğini göstererek belirleyici bir yaklaşım sunmuştur. Yazar ise bu kadar geniş bir arazi-toprak üzerinde yapılan üretimin, örneğin Hollanda’da toplamda Konya’nın yüzölçümüne eşdeğer bir alanda yapılan üretimden katbekat verimsiz, ürün değeri bakımından geri vb. olmasının nedenini kavramaktan uzak bir şekilde küçük mülkiyeti-üretimi savunuyor. Üretimde 4 veya 5. verimlilikte 21. olmasının aslında kendisinin savunduğu tezi boşa düşürdüğünü, bütün bunların Lenin’in saydığı koşullar bakımından kapitalist büyük (yüzölçümü olarak değil) işletmeye dönüşmediğinden kaynaklı olduğunu, küçük işletmenin üstünlüğünün ancak böyle bir niteliksel dönüşümle sağlanabileceğini görmüyor. Diğer yandan yazar endüstriyel tarımı (kapitalist tekeli tarım demek lazım) olumsuzlayıp küçük üretimi ona yeğledikten sonra küçük işletmenin geriliğini teknik donanımdan vb. yoksunlukla, bunların aslında kapitalist nitelik kazanamamış olmasıyla gerekçelendirmektedir. Yani bir bakıma olumsuzladığı şeyi olumsuzlayarak küçük işletmelerin içinde bulunduğu geriliği aşacağını önermektedir. Önerdiği şeyin küçük işletmelerin kapitalist dönüşümüne denk geldiğini, oraya varacağını kavramıyor. Sanki bu küçük işletmelerin mülkiyet ilişkisi kapitalist bir nitelik taşıyor ve kapitalizmden başka kendi kendine farklı bir üretim ilişkisi, toplumsal örgütlenme yaratabilirmiş gibi hayal ediyor. Bu da yazarın bu ilişkileri kavramakta ne kadar sığ düşündüğünü gösteriyor. Bu mülkiyet ilişkisi gene pazar ilişkilerine göre bir üretime tabi olarak pazar için üretim yapacağından rekabette ayakta kalabilmek için sürekli kendini bu ilişkilere daha iyi uyarlamak, yani daha çok kapitalistleşmek zorundadır. Bu zorunluluk onu kapitalist ilişkilerin merkezine yerleşmeye yöneltir. Böylece olumsuzlanan endüstriyel üretim bunlar için kaçınılmaz bir ilişki olarak devam eder. Yazarın unuttuğu şey küçük mülkiyet sahibinin amacının büyük mülkiyet sahibine dönüşmek olduğudur. Dolayısıyla özel mülkiyete dayalı küçük üretimin kapitalist ilişkiler içinde varacağı yer bu ilişkilere (yazarın yakındığı olumsuz sonuçlarına) karşıtlık değil bizzat bunların üretilmesi olmaktadır. Bunların dışında özel bir ilişki

üretilmesini beklemek, sanmak küçük mülkiyetin doğasını anlamamaktır ve zaten ancak bunu anlamayanlar ona büyük, özel bir misyon biçebilirler. Yazar “halklar tekellere mecbur değildir” diyor, evet değildir de bunun alternatifi de üretici güçlerin gelişimi sonucu aşılmış hem büyük kapitalist üretime hem de onu da aşacak sosyalist üretime hiçbir üstünlüğü bulunmayan küçük üretim değildir. Büyük kapitalist tekeli üretim ondan daha üstün, üretici güçlerin gelişimine koşut bir üretim tarzıyla aşılabılır ki bunun sosyalist üretim olduğu hiçbir Marksist için bilinmez değildir.

“... tarımsal küçük işletme her türlü aşırı istismarla ayakta kalır. Çiftçinin çalışma ve yaşama gücünün aşırı istismarı, hayvanların güç ve kalitesinin aşırı istismarı, toprağın üretici güçlerinin aşırı istismarı...” (age, s. 159) yazarın kutsadığı şey bu istismardır.

“Üretim araçlarının sonsuz parçalanması ve bizzat üreticilerin tecrit olması, insan iş gücünün korkunç israfı, üretim koşullarının gittikçe kötüleşmesi ve üretim araçlarının pahalılaşması küçük toprak mülkiyetinin zorunlu bir yasası”dır. (age, s. 167) Küçük üretimin neden çare olarak savunulamayacağı açıktır. Bugünün koşullarında emperyalizmin köylüleri (küçük üretimi temsil eden bütün küçük mülk sahiplerini) biteviye daha ağır, yıpratıcı, sefil, aşırı istismara ve sömürüye dayalı bir üretime mahkûm ettiği özellikle bizimki gibi ülkelerde sayısız örnekle, olayla, ilişkiyle ortadadır. Böyle iken yazar sefaletin benimsenmesini bir erdem gibi sunuyor; oysa, yararlandığı kaynaklardan biri olan “Dünya Tarım Tarihi” kitabında bile yazar iddiasının aksini gösteren verileri görebilirdi. “Tarım emeğinin üretkenliğini, yılda çiftçi başına kaç kental tahıl ya da eşdeğer tahıl üretildiğine bakarak ölçebiliriz. Yarım yüzyıldan biraz daha fazla bir süre içerisinde, dünyanın en az rekabet edebilir olan, yani yalnızca el aletleriyle (çapa, bel, kazma, biçki bacağı, orak...) yapılan tarımıyla, döneminin en iyi rekabet edebilir ve en iyi ekipmana sahip tarımı arasındaki üretkenlik farkının tavan yaptığını görüyoruz. Bu aralık XX. yüzyıl sonunda iki savaş arasındaki dönemde 1’e 10’dan, 1’e 2000’e yükseldi.” (Marcel Mazoyer ve Laurence Roudart, Dünya Tarım Tarihi, s. 13) “Dünyanın en az üretken tarımıyla (el aletleriyle yapılan tarım) en üretken tarımı (motorlaşmış ve

makineleşmiş tarım) arasında yüzyılın başında 1’e 10 olan emek üretkenliği ilişkisi elliye katlanarak günümüzde yaklaşık 1’e 500’e ulaştı.” (age, s. 27) Bunlara rağmen yazarın iddiasındaki ısrarını bir tür Monilovculuk sayabiliriz. Küçük aile üreticileri kendi yaşamlarında bu iddianın aksini o kadar acımasızca deneyimliyorlar ki yazarın onları kendi düş aleminde ne görüyorsa öyle göstermesine tanıklık etseler bu sefaleti gizleme çabasına öfkelenmekten kendilerini alamayacaklardır.

TOPLUMSAL MÜLKİYETİN ZORUNLULUĞU

“... Afrikalı tarımcıların yaklaşık yüzde 80’i; Asya ve Latin Amerika tarımcılarının yüzde 40-60’ı yalnızca el aletleriyle çalışmaya devam ediyor; aralarından yüzde 15-30’u hayvan çekimli tarım araçlarına ve yüzde 5’ten daha azı da motorlu araçlara sahip. Demek ki modern tarım dünyada henüz yaygınlaşmadı, diğer tarım biçimleri hala egemen ve hâlâ gelişmekte olan ülkelerin aktif nüfusunun çoğunluğunu kapsıyor.” (Marcel Mazoyer ve Laurence Roudart, Dünya Tarım Tarihi, s. 23) Tarım için yapılan bu kıyaslama sanayi için de yapılırsa benzer bir sonuca ulaşılabılır ve küçük üretimin, yaygınlığı nedeniyle egemenliğinden bahsedilecektir. Ancak bu bir yanılgı olur; çünkü büyük ölçekli üretim de aynı şekilde yaygın değildir, belli ülkelerle ve tekellerle sınırlıdır, genelle kıyaslandığında da diğer üretim tarzlarıyla aynı ölçüde-oranda değildir. Gene de bu dünyada kapitalist emperyalist üretimin egemenliğini tartışılır kılan bir durum değildir. Belirleyici olan genel olarak bu üretim biçimi ve ilişkisidir. Mevcut eşitsizlik emperyalist kapitalizmin gelişiminin temel özelliğidir, bunu büyütürler ilerler.

Belirtildiği gibi henüz modern tarım yaygınlaşmış değil ve geri-küçük tarım üretim biçimleri yaygınlığını koruyor. Ancak bunlar nüfusun ihtiyaçlarını tamamıyla, yeterince karşılama konusunda hiçbir bakımdan yeterli olanağa, güce sahip değiller. “...temel gıda maddelerinin uluslararası fiyatı, dünyadaki köylülerin büyük çoğunluğunun kendi emekleriyle yaşamalarını ve üretim araçlarını yenilemelerini yani yatırım yapmalarını ve ilerlemelerini sağlamak için çok düşüktür.” (age, s. 17)

devam edecek...

ERKEK EGEMENLİK TEKERRÜRDEN Mİ İBARET?

Bir önceki sayımızda seçimlerimizin belirleyiciliği üzerine bir yazı kaleme aldık. Somut olan, yeniden yeniden üretilen, **neye** mal olduğunu bir türlü kavrayamadığımız gerçekleri görmenin önemine değinmiştik. İki çizgi mücadelesinin erkek egemen anlayışla mücadelede nasıl kullanmak gerektiğini açıklamıştık. Bu sayıda ise “yadsıma-olumlama-yadsıma-olumlama...”dan faydalanarak erkek egemenliğin yeni durumunun kolektif içindeki yansımalarını tartışacağız.

Kölecilikten feodalizme ve feodalizmden kapitalizme geçişteki süreçler kadının toplumsal konumunda belirleyicidir. Nihayetinde komünist partiler de bu süreçlerden azade değildir, değişimler saflarda da hayat bulur ve anlamlandırılır.

Tarih tekerrürden ibaret değildir; erkek egemenlik de öyle. İlerleyiş Hegel’in diyalektik anlayışına (ideayı gerçekleştiren pratik) uygun bir biçimde oluyacak, biz dönüp dolaşıp “özümüze”, anaerik dönemdeki yüksek ahlaka (!) ulaşmayacağız. Erkek egemenlik de çıkışıyla **aynı** değildir. Öz olarak aynıdır; fakat biz bugün hâlâ **yalnızca** özünden bahsedebiliyorsak, değtiğimizde özüne varacağımız gerçeklerle ilgilenmiyorsak düşün sistemimizde, inceleme yöntemimizde bir sorun vardır. Hiçbir olgu aynı nitelikte yeniden gerçekleşmez, bu nedenle aynı yöntemle çözülmez. Bizim bilincimiz yeniye ait olaksa erkek egemenliğin yeni biçimlerini de öğrenebiliriz. Dogmatizm ilerleyiş anlayamamakla alakalıdır: diyalektiği materyalist bir tarzda uygulamamak demektir. Kadının kurtuluşu sorunu ve erkek egemenlik diyalektik materyalist yöntemle incelenmelidir. İşte o zaman çağlar boyunca neyin yadsındığı neyin olumlandığını; yadsımayı ve olumlamayı barındıran süreci anlayabiliriz. Yoksa kaba bir bakış açısıyla yaklaşırsak “her şey yolunda” ilerliyor diyebilir, kolektif için de böyledir yanılışına düşebiliriz.

Kadının kurtuluşu önündeki engelleri

sayarken sorunun özünü yani özel mülkiyete dikkat çekebilirken bazı gerçekleri söylemekten çekiniyoruz. Bu, çelişkinin evrenselliği ve özgüllüğünü somutlaştırırken, yani işe yarar hale getirirken yaşadığımız anlayış sorunlarından biri. Kadının ezilmişliğinin çok dinamik, günlük, çağımıza uygun yönleri var. Bunlar kısaca: kadının üretimde yeterince olmaması, siyasal haklardan mahrum olması, cinsel her türden baskılardır. Bunların içinde örgütlenme özgürlüğü sorunu da vardır. Kadının örgütlenme özgürlüğü özgürleşmeye doğru atacağı en önemli adımdır; bilinçli ve yıkıcı gücü örgütlülyken edinebilir. Devrimci-komünist kadın kadroların sorunları ise devrimimiz için özel önemdedir. Bu da genelin içinde kadına özel sorunlara işaret etmektedir. Örgütlü mücadele boyunca açığa çıkan sorunlar çeşitli devrimci müdahale ve anlayışlarla çözüme kavuşturulur. Anlık müdahalelerin anlayış düzeyinde bir seviyeye çıkarılması ve bunun sistematik olarak uygulanması gerekmektedir.

HADI BATAKLIĞA GİTMEYELİM!

Kadının ezilmişliğinin toplum içinde konuşulmaması anlaşılmalıdır. Anlaşılabilirlik bununla uzlaşmak anlamına gelmemelidir. Peki bir kadının örgütlenme özgürlüğünü ve akabinde örgütlü yaşamı içindeki sorunlarını neden görmüyoruz? Odaklandığımız, kilitlendiğimiz nokta devrimi gerçekleştirmekse bunu konuşmaktan çekinmemiz doğru değildir. Neyi yakıştıramıyoruz, erkek egemen olmayı mı? Evet bu devrimci-komünistlere yakışmayan bir anlayıştır. Cesur, fedakâr, mütevazı olma gibi özellikler bize aittir ve bu özelliklerimizle övünürüz. Erkek egemenlik neden övünç kaynağı değildir? Yine, yeniden, yılmadan, sıkılmadan söylüyoruz ki burjuvaziye ait olduğu için! Bu yüzden utanç duyulmaktadır; ama sanki erkek egemenlik bizde olamamış gibi bir idealizme düşüyoruz. Bu bir yanılıştır ve değişimin önündeki en büyük engeldir.

Kadın ve erkek devrimciler komünist saflarda cinsiyetsiz değillerdir. Devrimci-komünist saflar erkek ve kadının görece eşit olduğu alanlar olsa da kadın ve erkek devrimcilerin sıklıkla toplumsal cinsiyet rollerine uygun

konumlandıklarını görürüz. Kadınlar temizlik, yemek, çay servisi yaparken erkekler herhangi bir konuda tartışma yürütür, “daha büyük” işlerle uğraşır vs. Bu onların örgütsel konumları eşit olduğu zamanlarda çoğunlukla böyledir. Daha büyük işler dediğimiz işler genelde siyasal sorunlardır. Erkeklerin kadınlardan daha iyi teorisyen ya da yönetici olduğu algısı vardır. Bu, toplumdan gelen bir tanımdır. Erkeğe gözü kapalı güvenilirken kadınların yaptıklarının yanlış, eksik olma ihtimali daha olası görülür ve titizlikle incelenir. Bu tıpkı erkeğin sürdüğü arabada daha rahat davranırken kadının sürdüğü arabada tedirgin olmak gibidir. Denetleme mekanizması çoğunlukla kadınlara işletilmektedir. Erkek yaptığı işlerde “özgürce” üretiyor, hareket ediyor; kadın ise bahsettiğimiz bakış açısı nedeniyle ürkek hareket ediyor. Bu kadının devrimci üretiminin önündeki engellerden biridir. Öyle ki kadınlar kadının kurtuluş sorununa yöneldiğinde “feminist” olmakla itham edilebilir, erkeklerin kadının kurtuluşu üzerine yaptığı her ileri söylem ise alkışlanır. Pozitif ayrımcılık anlayışı bizim örgütsel işlerimizde her zaman uygulanması gereken bir anlayıştır. Buna erkek egemenler karşı çıkarlar; ama bunu kabul etmemek cinsiyetçiliğe tekabül etmektedir. Kadın bir görevi aldığında onun açığını arayan, onu kıskanan, ona yakıştıramayanlar günün sonunda genelde yanılırlar. Kadın başarısız olursa “yapamayacağı belliydi zaten” denir.

Yoldaşlık hukuku bir komünist partide demokratik merkezîyetçiliğin uygulanması için olmazsa olmazdır. Kişilerin bir çatı altında bir araya gelmesi ve işleyiş kabul etmesiyle yoldaşlık hukuku başlar. Bir yoldaşın bir yoldaşa bağırması, yoldaşı aşağılaması, onu dinlememesi yoldaşlık hukukuna aykırıdır; bunlar erkek yoldaştan kadın yoldaşa yönelik gerçekleşiyorsa aynı zamanda erkek egemenlik de içermektedir.

“Bacı” kavramı on yıllar önce mahkûm ettiğimiz, kadının devrimci niteliğini gölgeleyen, onu saflarda “yardımcı” pozisyonda tutan bir hitap şeklidir. “Bacı”dan “kirve”ye ve nihayetinde “yoldaş”a uzanan bu zorlu hitap sürecinden de göreceğimiz üzere kadınların

kolektifte giderek sağlamlaşan bir pozisyonları vardır. “Yoldaş” olmaya layık olmayan kadın aynı zamanda inceltilmiş erkeklikle “kutsallaştırılır”: Sözde, bacısı gibi koruyacak kadın yoldaşını! Yoldaşlık, eşitliği koşullarken bacılık sömüren-sömürülen ilişkisine bağlıdır. Erkek, kolektif içinde de kadın yoldaşının “bacılık” rolünü üstlenmesini bekliyor. Bacılık hukukunun gereği olarak kadının erkeğe hizmet etmesinde bir sakınca görülüyor; çünkü zaten kız çocuklarının ve genç kadınların aile içi görevi budur! Kadın yoldaşlarına daha duygusal ve “korumacı” yaklaşırken onun kolektif içindeki özneliğini de hiçe sayıyor, küçümsüyor. Bunun kadını, kimliğinden kaynaklı birinin kardeşi, sevgilisi, eşi, kızı olarak nitelendirmekten bir farkı yok. Kadın devrimciler erkek devrimcilerin bacısı değildir. Yoldaşlık hukukunun gereği zaten yoldaşlar birbirini korumalı, kollamalı, düşünmeli ve birbirine yardımcı olmalıdır. Oysa, genelde devrimci erkeklerin “erkek egemenlik” konusunda birbirini kolladıklarını görüyoruz. Demek ki devrimci erkekler birbirlerinden utanmıyor, devrimci kadınlardan yani devrimci müdahaleden korkuyorlar. Bu hiç fena değildir! Korkmakta haklılar. Görülmediği sanılan her şey görülür, er ya da geç ortaya çıkar; çünkü “binlerce gözü var partinin.” Burada devrimci müdahalenin değiştirme gücüne, kadınların kurtuluşuna, yani devrime inanan yoldaşlara büyük görevler düşmektedir. Bir erkek egemen pratiğe sessiz kalmak ona katılmayı içerir, yeniden üretilmesine olanak sağlar. Erkek egemenliğe karşı mücadele eden devrimci kadın ve erkekler yüzyıllı aşkın süredir bu mücadeleden vazgeçmiş değiller. Bu aynı zamanda bize devrimci bir mirastır. Lenin “Evet beyler, yalnızca bizi çağırmakta değil, istediğiniz yere, hatta bataklığa gitmekte bile özgürsünüz.” diyor; biz de bataklığa çağırılanları o yoldan dönmeye çağırıyoruz. “Yani, mücadele bizi onlardan ayırır ve komünist yüzümüzü gösterir. Bu mücadele bize, kendilerini erkek egemenliği, müteşebbisin gücü, tüm burjuva toplumu tarafından sömürülmüş, köleleştirilmiş ve ezilmiş hisseden kadınların güvenini kazandırır.” (Lenin’den Anılar, Kadın Sorunu Üzerine, İnter Yayınları)

BANGLADEŞ: EGEMEN SINIFLAR DURUMU KONTROL ETMEYE ÇALIŞIYOR*

Bu ayın başında Şeyh Hasina'yı deviren ve Bangladeş'ten kaçmasına neden olan büyük isyanı haberleştirmiştik. Onu devirdikten sonra Bangladeş halkı durmadı ve Awami Birliği rejiminin iş birlikçilerini hedef almaya devam etti. Eylemler sürerken aynı zamanda eski hükümet ve Awami haydutları tarafından yapılan baskılar devam etti. Nitekim Birleşmiş Milletler 16 Temmuz ve 11 Ağustos tarihleri arasında Bangladeş'teki protestolarda yaklaşık 650 kişinin öldüğünü açıkladı. Bunlar arasında UNICEF, 2024 Temmuz ayı boyunca 32 çocuğun öldüğünü belirtmektedir. Hasina'nın devrilmesinden kısa bir süre sonra ordu ülkenin kontrolünü ele geçirdi ve duruma hâkim olacaklarını, halka karşı işlenen suçlarla ilgili soruşturma yürüteceklerini ve sivil bir hükümet kurma ve erken seçime gitme vaadiyle geçici bir hükümet kuracaklarını açıkladılar.

Ordu, yeni geçici hükümetin azami lideri olarak ABD'de eğitim görmüş ve ABD'ye erken bağlanmış, Şeyh Hasina'ya karşı tanınmış bir muhalif figür ve aynı zamanda Yankee emperyalizminin, örneğin Clintonlar gibi temsilcilerinin tanınmış bir dostu olan Muhammed Yunus'u atamaya karar verdi. Ayrıca Kongre Altın Madalyası veya Beyaz Saray tarafından verilen Özgürlük Başkanlık Madalyası gibi çeşitli burjuva Yankee kurumlarından çok sayıda onur ödülü aldı. Ancak esas olarak 2006 yılında mikro-kredi konusunda uzmanlaşmış Grameen Bank ile birlikte Barış Nobel

Ödülü'nü aldığı için tanındı. Aralarında ABD'nin de bulunduğu destekçileri, bu girişimin milyonlarca küçük köylüye, öğrenciye vb. hayatta kalma ve daha iyi bir ekonomik geleceğe sahip olma şansı vermek için temel olduğunu belirttiler. 2008 yılı sonunda 7,6 milyar dolar hibe edilmiştir. Bu mekanizmanın büyük şirketler tarafından vergi kaçırma için kullanıldığına dair suçlamaların yanı sıra akademisyenler tarafından da çok sayıda eleştiri getirildi. Bazı şirketlerden kendilerine bağımlı olan diğer şirketlere küçük bağışlar yapıldı. Ancak en bilinen yönü, bu mikro-kredilerin yoksul köylülüğe yardım etmek bir yana, köylülüğü daha da vahim bir iflasa sürükleyerek Güney Asya'daki mahvolmuş köylüler arasında bir intihar dalgasına neden olmasıdır. Yunus ve emperyalistler bu kredilerin özellikle yoksullukla mücadele için verildiğini iddia etseler de birçok köylü bu kredileri ödemekte zorlanıyor, bankalar köylülerin ödememesine izin vermiyor ve onları taciz ediyordu. Hindistan ve Bangladeş'te özellikle yoksul köylülüğü etkileyen çok sayıda intihar vakası yaşandı. Burjuva basın mikro-kredilerin bu sonuçlarını "mikro-kredi ölüm tuzağı" olarak adlandırdı.

Yunus'un yaptığı ilk işlerden biri, Bangladeş Konfeksiyon Üreticileri ve İhracatçıları Birliği'nde (Bangladesh Garment Manufacturers and Exporters Association - BGMEA) toplanan Bangladeş'teki konfeksiyon şirketlerinin temsilcileriyle bir araya gelmek ve "ulusu yeniden inşa

etmek" için onlardan yardım istemek oldu. BGMEA temsilcileri kendisine yardım edeceklerine söz vermiş ve Yunus'un liderliğini "tamamen desteklediklerini" belirtmişlerdir.

Yunus kabinesi şu ana kadar birçok yüksek rütbeli subayı ya da eski yüksek rütbeli subayı yeni hükümete dahil etti. Böylece, son yıllardaki protestolar sırasında Hasina hükümeti altında rezil bir rol oynayan baskıcı güçler, şimdi Awami ve Hasina hükümetinden bir değişim ya da kopuş olduğu varsayılan yeni geçici hükümette temsil ediliyor. Yunus ayrıca Ayrımcılık Karşıtı Öğrenci Hareketi'nin iki koordinatörü olan Nahid İslam ve Asif Mahmud Sajeeb Bhuiyan adlı iki öğrenci liderini de kabineye dahil etti. Yeni kabinenin bazı unsurları ana "muhalifet" partisi Bangladeş Milliyetçi Partisi (BNP) ile bağlantılı. Bazı unsurlar bu protestoları seçim yoluna sokmaya çalışıyor ve öğrencileri bir araya getirip kurumlara sokacak bir siyasi parti kurmak istiyor. Protestoların yeni kabineye dahil edilmesi ve temsil edilmesi, Yankee emperyalizminin analistleri ve "düşünce kuruluşları" tarafından da tavsiye edildi.

Ancak Bangladeş'i istikrara kavuşturma planları halkın direnişiyle karşı karşıya: Hazır giyim proletaryası bir kez daha eylemler düzenleyerek daha iyi koşullarda çalışma talep etti. Bunun yanı sıra koşullarını iyileştirmek için eylem yapan işçilere saldırmak için sıkça kullanılan "kara listelerin" sona erdirilmesi isten-

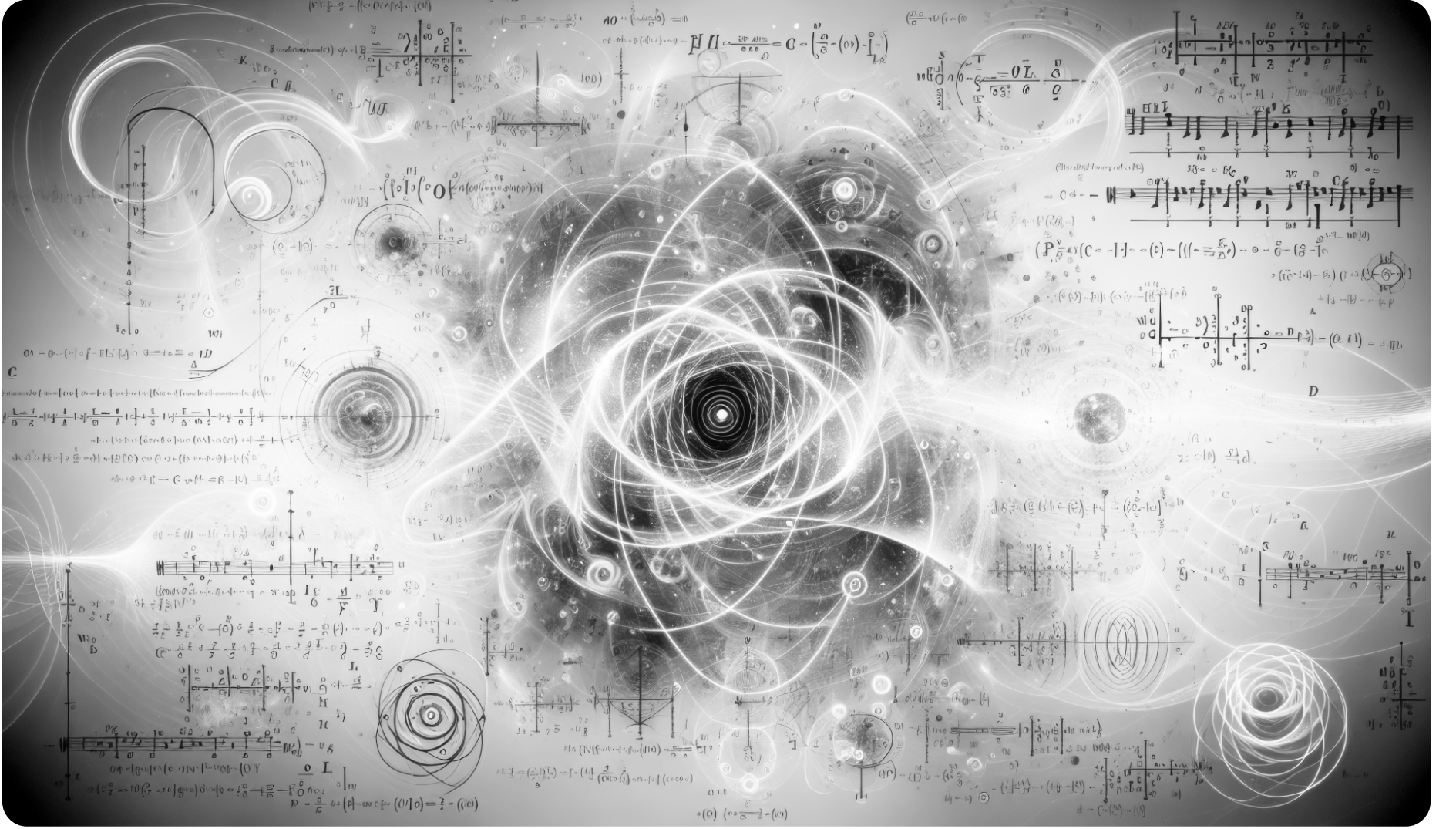
di. Hasina düşmüş olsa da devlet ve baskı gücü liderleri görevlerine devam ediyor. Bu nedenle Awami haydutlarını ve baskı gücü üyelerini hedef alan ve onlara karşı eylemler gerçekleştiren çok sayıda eylemci rapor ediliyor. Mücadeciler kitle hareketinin her şeyi olduğu gibi bırakan bir hükümet değişikliği ile yetinmediğini açıkça ortaya koyuyorlar. Örneğin Bangladeş halkı, yeni hükümet tarafından değiştirilmeyen ve eylemcilere yönelik baskının en büyük temsilcilerinden biri olan "Adalet Şefi"-ni kitlesel olarak protesto etti. "Adalet Şefi" protestolardan 2 gün sonra istifa etmek zorunda kaldı.

Kısa bir süre önce Bangladeşli ve yurt dışındaki çeşitli örgütlerin ortak bir bildirisini paylaşmıştık. Bu örgütler, Hasina'nın istifasının ardından emperyalizm ve egemen sınıfların tehlikesi ve onları kovmanın gerekliliği konusunda uyardı bulundular: "Bu nedenle, ABD, Çin, Rusya, AB dahil olmak üzere tüm emperyalizmi, Hint yayılcılığını ve komisyoncu egemen sınıfı kovmak ve işçi-çiftçi-orta sınıf dahil olmak üzere kitlelerin demokratik bir hükümetini kurmak gerekir. Bu nedenle, tüm emperyalizmi, Hint yayılcılığını ve yandaş egemen sınıfları devirmek ve işçi-köylü-orta sınıf dahil olmak üzere kitlelerin demokratik bir hükümetini kurmak için hareketi destekleyin."

**Bu yazı redherald.org sitesinde yayımlanmış, Yeni Demokrasi Gazetesi tarafından Türkçeye çevrilmiştir.*

GELİŞİM ANCAK GERÇEKTEN BESLENEN TEORİLER İLE SAĞLANIR!

Tarihsel olarak toplumsal gelişimin basamağı olan olgular teknik gelişimlere indirgenemez. Teknik birikim, toplumsal hayata sirayet ettiği ve bu birikim insan toplumunca verimli işlendiği ölçüde gelişimin basamaklarından söz etmek mümkün olabilmektedir.

Son 100 yılda üretim araçlarında ve günlük kullanımda olan araçlarda gelişimin bu denli hızlı olmasının arka planı da yine insan toplumunun gerçeğe uygun teoriler inşa edebilmesi ile doğrudan ilintilidir. Çünkü söz konusu gelişim yalnızca, bir makinenin yapılmasının ardından daha gelişkin makinelerin yapılması daha fazla birikim elde edilmesiyle gerçekleşmemektedir. Bu mekanik bu yaklaşım olur. Kültürel ve bilimsel bilginin gelişimi her defasında nitel bir sıçrama gerektirir ve bu da her aşamadaki ve her parçadaki bilginin toplumsal hafızada yer etmesiyle ve bir toplumsal pratikle gerçekleşmesiyle, dolayısıyla birikimin doğru temeller

üzerinde teorileştirilmesiyle olanaklıdır. Birikimin sağlanması aynı zamanda her alan için devrimlerin temeli olur, bu bir devrim potansiyeli olarak tanımlanabilir; ancak birikim devrimci bir teori ile birleşmeden daha ileri düzeyde gelişime kapı aralayamaz.

Sanayi Devriminden sonraki uzun bir dönem makinelerin seri üretime uygun biçimde gelişmesini, günlük hayatta da ulaşım gibi kimi alanlarda çeşitli araçların kullanıma girmesini beraberinde getirmişti. Aynı zamanda doğa bilimlerinde yine aynı süreçte yaşanan birikim, daha boyutlu ve ileri gelişim için uygun zeminin oluşmasını sağlıyordu. Ancak 20. yüzyılın başına kadar fizik gibi bazı doğa bilimlerinde var olan dogmaların yıkılması ve yine bilim üzerindeki idealist prangaların büyük ölçüde kırılması pek sağlanabilmiş değildi. Bunun en önemli örneklerinden biri, günlük hayatta kullandığımız en basit elektromagnetik dalgaların dahi temelinde yatan teknik her iş fizik bilminde yaşanmış

bir gelişmeyi içerir. 19. yüzyıl biyoloji gibi birçok bilim alanında cüretli çıkışlara sahne olmuşsa da fizik, metafizik dünya görüşünün duvarlarını henüz derinlemesine kırabilmiş değildi. Öyle ki, atom altı parçacıklar ve enerji alanında ortaya çıkan yeni keşifler yorumlanırken neredeyse maddenin var olmadığına dayanak sağlayacak biçimde teoriler oluşturulmaya çalışılıyordu. Elbette gerçeklere yaslanmayan bu teoriler gelişim bir yana, kabul görmesi halinde gelişimin önüne ket vuracak biçimde oluşturulmaktaydı. Ancak birikim öyle bir dereceye kadar ulaşmıştı ki artık gerçek reddedilemez biçimde tüm açıklığı ile insanlığın önünde duruyordu. Böylece 20. yüzyılın ilk yılları, fizik alanında da devrimci bir gelişmeyi beraberinde getirdi.

Artık fizik, gözlemleyebildiğimiz maddenin ve etkilerini birincil elden hissettiğimiz kuvvetlerin tabiatını incelemek bir yana, gözlemleyemediğimiz küçüklüklerin ve büyüklüklerin doğasını da

ön görmeye başlamıştı. Atomaltı parçacıkların keşfi ve onların davranışlarını açıklama çabaları, henüz geçtiğimiz yüzyılın başında devrim niteliğindeki iki teoremin doğmasını sağladı. Bunlardan biri, evrendeki büyüklükler ve onların hareketinin altında yatan kuvvetlere ilişkindi. Özel ve genel görelilik teorisi atom altı parçacıklara dair kimi öngörüler ve bilimsel buluşlara temel olsa da esasta kütleçekim ve bir yere kadar elektromanyetizmanın yanı sıra uzay-zaman dokusuna dair bugünkü bilginin ve algımızın temelini oluşturmaktaydı. Bir diğeri olan kuantum mekaniği ise atom altı temel parçacıkların doğasının üzerindeki sis perdesinin kaldırılması, bu parçacıkların hareketi ile ilintili olan elektromanyetizma, zayıf ve güçlü nükleer etkileşimlerin anlaşılmasını sağlamak adına ortaya çıkmıştı. Fizikteki bu devrim, işte insanlık tarihinde görülmemiş derecede büyük bir hızla teknolojik ve teknik gelişim sağlanmasının önünü açmıştı. Bu iki teori sayesinde, izlediğimiz televizyondan

kullandığımız akıllı telefonlara ve navigasyon sistemlerine, sağlık alanında kullanılan tanı ve tedavi araçlarından, fırlatılan uydulardan, kullanılan ulaşım araçlarının çeşitli aksamalarına, fabrikalardaki gelişmiş yarı-otonom makinelerden, bilgisayarlarımıza kadar birçok aracı geliştirebilme olanağı bulmuş olduk. Bugün fizikte yaşanan bu devrimin ürünleri, toplumsal yaşamımızın vazgeçilmez unsurları haline gelmiştir. Tüm bunlar, bu devrimin ürünleri, insanlığın bir anlığına tabiata idealizmden ve metafizikten bir ölçüde arınmış biçimde bakmasının sonucu gerçekleşebilmiştir.

Bu iki teori, kuantum mekaniği ve görelilik teorileri birbirini besleyerek ve aynı zamanda ayrıksı olarak gelişimini sürdürmüş, nihayetinde “varlığın” daha derin temellerine doğru bilimin kulaç atmasını sağlamıştır. Elbette, fizikte hiçliğe ve nihai bir sona teorik olarak yer yoktur. Ancak çözilemeyen, paradoks gibi görünen bilmece de açılan her yeni kapının ardından yeniden ortaya çıkmaktadır. Bu iki teori ile fizik her ne kadar büyük bir ileri atılım sağlayabilmişse ve 20. yüzyıla kadar taşınan paradoksların büyük bir kısmına cevap olabilmişse de bugün bu teorilerin aşamadığı ve çözüm sunamadığı yepyeni sorunlar insanlığın önünde durmaktadır.

Bu iki teorinin kimi engelleri esasta aşamamasının temel nedeni, her ne kadar birbirini besleyen ve ayrı ayrı oldukça iyi çalışan iki teori olmasına rağmen, bir türlü birleştirilemiyor oluşudur. Çünkü, her ne kadar görelilik teorileri ile evrendeki cisimlerin kütleçekimsel davranışlarını açıklayabiliyorsak da kütleçekim kuvvetinin kendisine dair önümüzde duran birçok gizemi henüz aydınlatamamış değildir, bunun için yeterli öngörü bu teori ile sağlanamamaktadır. Ya da kuantum mekaniğinin aynı sorunlarda öngördüğü çözümlerin bilimsel ispatının yapılabilmesi bugünden bakıldığında neredeyse imkânsız durmaktadır. Örneğin, bir kara deliğin varlığına ve kabaca yapısına dair bu teoriler ile önemli miktarda isabetli öngörü yapılabilmekte ve bu öngörüler ispatlanabilmektedir. Ancak kara deliğin olay ufku gelindiğinde, yani ışığın dahi kurtulma ihtimalinin kalmadığı ve gidebileceği tek yönün kara delik olduğu evre ve sonrasına dair öngörülerimiz tam doğru bir ifa-

deyle sınırlı kalmaktadır. Yine evrenin ilk dakikalarına kadar çeşitli öngörülerini yine kuantum mekaniği ve bir ölçüde görelilik teorisi ile yapabiliyor olsak da, daha erken süreci ve “ilk dürtüyü” bu teoriler ile açıklamak pek mümkün olmamaktadır. Parçacıkların yapısı ve kütle kazanma süreci gibi birçok olguda bu teorilerin verimsiz kaldığı açık kapılar mevcuttur. İhtiyacımız olan, bu iki teorinin bir arada çalışabilmesini sağlayacak yeni bir teori, “her şeyin teorisi”nin inşa edilmesidir.

Kuantum-kütleçekim teorisi veya “her şeyin teorisi olmaya” aday birçok yaklaşım ortaya atılmaktadır. Kuantum mekaniğinin metateorisi konumundaki kuantum alan teorisi, sicim teorisi gibi teoriler bu konuda öne çıkmaktadır. Elbette, teorik fiziğin oldukça derin ve anlaşılması zor olan bu teorilerinin matematiksel açıklamasından ve yine matematiksel ispat ve “olabilirliğinden” çok, belli başlı temel öngörülerini aktarmak ile yetineceğiz.

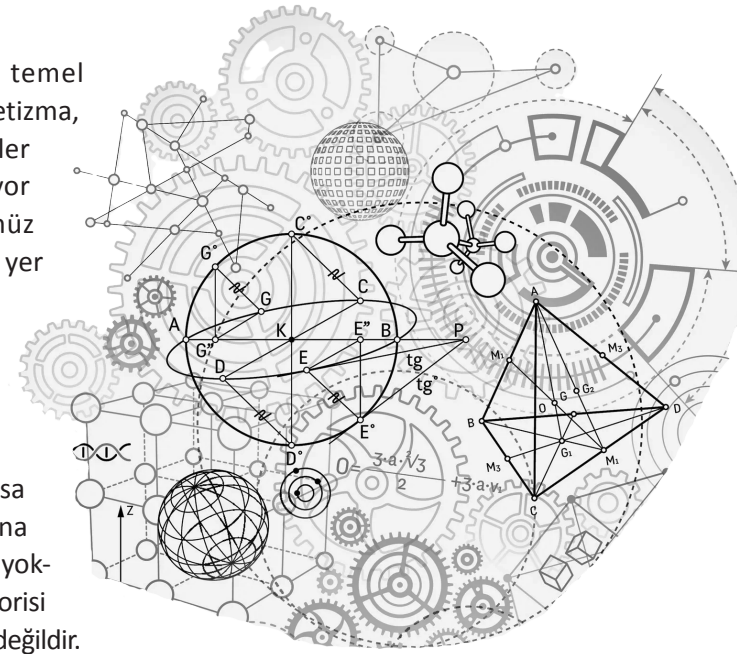
Kuantum alan teorisi, aslında sınırları ve içeriği net olarak çizilmemiş, gelişmekte olan bir teoridir, kuantum mekaniğinin devamı olarak anlaşılmaktadır. Bu sebeple de bu teorinin karşılaşılan sorunlara çözüm olma becerisi, yine kendisine dayanak olan alt teorilerdeki gelişim ile mümkün olacaktır. Bir kapsayıcı teori olarak ortaya çıkarken temel konulara yeniden açıklama getirmeye de çalışmaktadır. Bu teori bu sebeple işe temel tanımlardan başlamaktadır. Buna göre, tabiatın en temel küçüklük birimleri atom altı parçacıklar değil, kuantum alanlardır. Bu alanları birbiri ile üst üste, sonsuz ve evrenin tümünü kapsayacak şekilde bir okyanus gibi düşünmek algımızı daha da kolaylaştırmaktadır. Bu okyanusun yüzeyindeki dalgalar yani kuantum alanlardaki dalgalanmalar, kuantum parçacıkların açığa çıkmasını sağlamaktadır. Kuantum alanlardaki titreşimler, örneğin elektromanyetik alandaki titreşim bir sanal elektron ve karşıt elektron (pozitron) çiftini doğurur. Bu sanal parçacıklar çeşitli sebepler ile anında birbirini yok edemez ise birer parçacığa dönüşür. Yani temel parçacıklar, okyanustaki dalgaların tepe noktası, kuantum alanların uyarılmış halleri olarak değerlendirilir. Bu parçacıklar arasında temel kuvvetler iletilir, yani iki elektron arasında elektromanyetik kuvvet etkileşimi sağlanır, bu iletimin sebebi ise bozonlar gibi

kuvvet taşıyıcılarıdır. 4 temel kuvvetten elektromanyetizma, zayıf ve nükleer kuvvetler bu teoride açıklanabiliyor olsa da kütleçekim henüz doğru biçimde kendine yer edinmemektedir. Her ne kadar kütleçekim kuvvet taşıyıcı parçacığı olduğu düşünülen graviton gibi varsayımsal parçacıklar ile sorun giderilmeye çalışılsa da bu parçacığın varlığına dair en küçük bir iz dahi yoktur. Yani kuantum alan teorisi henüz “her şeyin teorisi” değildir.

Ancak kuantum alanlara dair öngörüler, birçok yeni keşfin ortaya çıkmasına ve özellikle kuantum fiziğinin önemli bir eşiği atlamasına yol açmıştır.

Diğer teoriler de benzer bir kaderi paylaşmaktadır. Sicim teorisi gibi, yine atomaltı parçacıkların aslında daha temel olan ve bir Planck boyutundaki sicimlerin titreşmesi sonucu oluşturduğu öngörüsünde bulunan ve 4 temel uzay-zamansal boyutun yanı sıra en az 6 boyutun (uzay-zamansal boyutlara ek olarak daha alt boyutlar) daha eklenerek kimi çözümler üreten teoriler de yine aday olarak ortaya çıkmıştır. Ancak bu teorinin deneysel ispatı da bugünden bakıldığında neredeyse imkânsızdır. Her ne kadar birçok fizikçi tarafından eşsiz bir matematiğe sahip olduğu ve teorik fiziğin bugün için en temel teorilerinden biri olduğu belirtilse de kimi fizikçiler tarafından da deneysel olarak işlevsiz olduğu ve bu konuda kendi içinde “oldukça güvenli bir teori” olarak inşa edildiği için fiziğin temel sorunlarına cevap olmaktan uzak olduğu belirtilerek eleştirilerek konu olmaktadır. Tüm bunlara rağmen bu teorilerin öngörülerinin peşinden giden fizikçiler henüz temel sorunlara dair köklü çözümler çıkaramamış olsa da bu teorilerin birçok yeni keşif için birer fener oldukları da bir gerçektir.

Bugün için sorunun temeline dair var olan kanı, daha çok bilgi-birikimin mevcut paradoksların çözümü için henüz yeterli evreye ulaşmamış olmasıdır. Bununla birlikte, bu yönlü temel sorunlarda bilgi-birikim ediniminin önündeki en büyük engellerden biri bilimi kendi sisteminin ihtiyaçları uğruna ürün üretmekle sınırlayan kapitalist sistemdir. Yapılan her çalışmaya, “benim sömürüyü derinleştirmeme nasıl

bir faydası olacak” biçiminde bakan sistem, kaynakların tümünü de sömürüyü derinleştirmede kendisine araç olacak alanlara kaydırmaktadır.

Bilimsel çalışmaların kapitalist sistemde her ne kadar özgür bırakıldığı ve desteklediği propagandası yapılsa da aslında öncelik insan toplumunun yararı değil, sistemin unsurlarının birbiri ile rekabeti için daha gelişkin araçların yapılması ve üretilmesi ve talanın daha pervasız biçimde gelişmesinin önünü açmak amacı ile bilimi kullanmaktır. Geçmişe göre doğa bilimlerinde idealist görüşlerin güç kaybettiği görülse de idealizmin bilim üzerindeki tahakkümü bu biçimde geçekleşmeye devam etmektedir. Yani sistem, tüm gericiliği ile bilimin çevresini sarmıştır. Bu sebeple gerçek ile temas eden bütünlüklü teorilerin inşa edilebilmesi için kaynak ayırmaktan çok, kendisini diğer emperyalist tekeller ile rekabette önde tutacak çalışmaların öncelenmesini rahatlıkla bilimsel çalışmaların merkezi haline getirebilmektedir. Bu durum da bilimin insan toplumunun gerçekleri ve ihtiyaçları ile ne derecede örtüşen teoriler ve çalışmalar üretebileceğine dair şüpheleri diri tutmaktadır.

Doğa bilimlerinin yeni ve sürekli devrimlere ihtiyaç duyduğu açıktır. Bu devrimlere giden yolda gerçekler ile temas eden teorilere dayanak olacak birikimin sağlanmasının yolu ise insan toplumunun ihtiyaçlarını önceleyen ve buna göre kaynak oluşturabilen bir bilimsel çalışma disiplini. Ancak gerici sistem var olduğu müddetçe bunun sağlanmasının önünde engel olmaya devam edecektir.

RUSYA-UKRAYNA EKSENİNDE BÜYÜYEN SAVAŞ ÇIĞIRTKANLIĞI

2022’de başlayan Rusya-Ukrayna savaşı, adı geçen iki ülke dışında farklı devletlerin tavır ve katılımıyla sürüyor. Başladığı zamana nazaran askeri anlamda görece daha sakin bir süreç yaşayan savaşta iki tarafın da çeşitli saldırıları sürerken farklı emperyalist devletlerin müdahil olduğu “barış” veya “müzakere” tartışmaları da sürüyor. Bununla birlikte farklı çıkarlara sahip emperyalist devletlerin bu savaşa da yansıyan çekişmeleri devam ediyor. Diyebiliriz ki Rusya’nın Ukrayna’nın NATO’ya üyelik için somut adımlar atmasına tepki ile başlayan işgali son olarak 6 Ağustos’ta Ukrayna’nın Rusya’ya bağlı Kursk’u hedefleyerek Rusya topraklarına girmesi yeni ve sürpriz bir gelişme olarak kayıtlara geçti. Savaşı sürdürme gücünü, potansiyelini ortaya koyan bu saldırısıyla Ukrayna dikkat çekici biçimde zayıflamış görünen konumunu Rusya karşısındaki güçlendirmiş görünmektedir. Bu güçlenmiş konum ne kadar süreceği bir muamma. Yeni ve değerlendirmeye, tartışmaya değer bu gelişme hem özgünlüklere sahiptir hem de süren çatışma ve tartışmalara farklı bir boyut kazandırmıştır.

Öncelikle bir işgalle, Rusya’nın Ukrayna’yı işgal etmeye başlamasından sonra savaşta bu kez Rusya topraklarının işgal gündeme geldi. Bu “işgal” girişimi beklenmedik olmakla özel bir gündem oldu. Savaşın esas olarak ve Rusya’nın belirgin üstünlüğü ile Ukrayna topraklarında sürdüğü uzunca bir dönemden sonra iyi planlanmış etkin bir saldırıyla Ukrayna Rusya topraklarına girerek 30 km ilerledi. Askeri güç ve mühimmatının farkında olan, farklı emperyalist devlet ve birliklerden sürekli yardım bekleyen Ukrayna bugüne kadar topraklarını savunmanın ve Rusya’ya dönük İHA vb. saldırılarının ötesine geçememişti. Kursk saldırısını özel kılan bu “öteye geçme hali” olmuştur. Kursk saldırısı hem Rusya’nın acziyetini göstermesi bakımından dikkat çekti hem de Ukrayna’nın dışarıdan aldığı desteğin dışında da bir güce sahip olduğunu göstermesi bakımından. Elbette her şeye rağmen bu saldırının sürdürülebilirliği tartışmalıdır, hatta sürdürülemez olduğu yorumu çok daha güçlüdür.

Çatışmaların yoğun olarak sürdüğü,

ana cepheyi oluşturan hatların dışına çıkan savaş bu işgale dair alışılmış durumları değiştirdi. Savaşın, genel olarak saldırıların yeri ve zamanlaması yönelik belirlemelere bu saldırısıyla Ukrayna nokta koydu. Amaçlarını “düşmanın savaş cephelerini genişletmek, mümkün olan en yüksek kaygıyı yaratmak ve sınırlarını koruyamayan Rusya’da istikrarsızlık yaratmak” olarak açıklamıştır. İşgalci gücün “kendi içine yönelme”sine yol açmayı planlayan Ukrayna bu yolla “cephedeki zayıf konumunun” yanıltıcı olduğunu göstermiş oldu. Rusya’ya göre barış görüşmelerine daha yakın konumda duran Ukrayna’nın bu saldı-

rısı aynı zamanda olası bir görüşmede elinde kullanacağı bir koz olacaktır.

Ukrayna’nın bu saldırıyla başardığı yeni ve görece güçlü konum sürdürülebilir midir? İki haftadır süren Kursk saldırısı Rusya tarafından tamamen püskürtülememiş olsa da bu topraklarda Ukrayna güçlerinin insan gücü ve mühimmat zayıflığı nedeniyle uzun süre kalamayacağı bir gerçektir. Bu gerçek Ukrayna komutanları ve askeri kişiler tarafından da dile getirilmektedir. Yine saldırıda İngiliz tanklarının kullanılması, İngiliz basınına göre saldırıdan bir ay önce çok sayıda Ukraynalı askerin İngiltere’de eğitimden geçmesi, ABD’nin “saldırı planından haberimiz yoktu” açıklamasına rağmen Zelenski’nin danışmanının “Batılı müttefiklerle görüşmeler yapıldı” açıklaması da süreci özel kılan gelişmeler olarak yorumlanabilir. Kursk saldırısında Batılı emperyalistlerin oynadığı rol ciddi önemdedir. Bu rol savaşın yaygınlaşması, bir 3. dünya savaşına doğru ilerlemesi bakımından da tartışmalıdır. Öyle ki burjuva basında 2. Emperyalist

Paylaşım Savaşı’ndan bu yana ABD ve AB’nin “Rus topraklarında ilk kez askeri varlık gösterdiği” yorumları yapılmıştır. Halihazırda bölgesel savaşların yoğunlaştığı/yeni bölgesel savaş ihtimallerinin arttığı ve buna bağlı olarak “3. dünya savaşı tehdidi”nin çokça dile getirildiği bir süreçte yaşanan bu gelişme elbette sadece “Rusya-Ukrayna krizi” başlığında darlaştırılmaz. Rusya’nın başta ABD ve AB olmak üzere diğer emperyalist güçlerle olan çekişmesi, yanına Çin ve İran’ı alarak bu konuda çeşitli adımlar atması değerlendirmelerin derinliğine işaret etmektedir. Kursk saldırısında Rusya doğal olarak saldırının “arkasında

kimin olduğu”na daha çok odaklanmaktadır. Kursk saldırısının ardından “tüm gücümüzle Ukrayna’yı ve halkını destekliyoruz” açıklamasını yapan AB’li emperyalistlerin, keza hâlâ Ukrayna’ya mühimmat göndermeye devam eden diğer emperyalist devletlerin bu saldırının “arkasında oldukları” elbette bir sır değil.

Daha önce Rusya’nın, kendi topraklarına saldırı olması halinde savaşın büyüyeceğini açıklaması ve “nükleer kullanırız” tehdidi de bu süreçte tekrar gündeme gelmiştir. Rusya’nın işgali altındaki Zaporijya Nükleer Güç Santrali’nde çıkan yangın bu gündemin propaganda malzemesi haline getirilmiş, iki taraf da birbirini suçlamaya başlamıştır. Rusya basını, Ukrayna’yı hedef göstererek Ukrayna’nın çeşitli nükleer atık depolarını bombalayacağını ve provokasyon yaratacağını söylerken zaten “savaş büyür, nükleer kullanırız” tehdidinde bulunan Rusya’ya karşı Ukrayna ve destekçisi emperyalist devletler de farklı kanallar aracılığıyla nükleer konusunda Rusya’yı

hedef göstermektedir. Bu noktada bu ve benzeri haberlerin büyük bir savaş çığırtkanlığı olduğu, karşılıklı abartı ve kara propaganda olduğu göz önüne alınmalıdır. Dünyayı etkileyen, emperyalistler arası çelişkileri derinleştiren bölgesel savaşların askeri-teknolojik anlamda belki de en büyüğü olan Rusya-Ukrayna savaşı, bu genel savaş çığırtkanlığının ve emperyalistlerin dünya halkları üzerinde gezdirdiği korku kılıcının önemli bir aracıdır.

Kursk saldırısı, ana cephe hattına, çatışmaların daha yoğun yaşandığı yerlere odaklanan Rusya’nın daha az koruduğu bölgelerden darbelenmesidir, burada zayıf noktalardan içeri girme hedefiyle hareket edildiği açıktır ve dile getirilen de budur. Yine saldırıyla birlikte bölgede yer alan Suzha’daki doğal gaz tesisinde kontrolün Ukrayna’ya geçmesi de bölgenin önemini artırmaktadır. Bu tesis Rusya’nın Ukrayna üzerinden AB’ye doğal gaz sevkiyatında tek giriş noktası olarak kalmıştı. İki taraf da çeşitli üst düzey askeri komutan ve yetkilileriyle son durumu kendi pencerelerinden açıklamaktalar. Buna göre Rusya saldırıya “gereken yanıtın verileceği”ni ve “durumun kontrol altında” olduğunu dile getirirken Ukrayna cephesi ise ilerleyişin uzun süre devam edemeyeceğinin bilincinde olarak mevcut pozisyonda Rusya’ya karşı mümkün olan geri adımları attırmak istemesinin asıl hedef olduğu bilgisini vermektedir. Yine farklı Batılı emperyalist devletlerin askeri yetkilileri Ukrayna’nın bu hamlesinin savaşı öğrenmiş oldukları şeklinde değerlendirilmiş ve bunun da “etkileyici” olduğunu dile getirilmiştir.

Esasta askeri ve bürokratik anlamda atılan adımlar, gerçekleşen saldırılar ve bunun yarattığı etkilere bağlı olarak yapılan açıklamalar bir bütün savaş çığırtkanlığının ciddi bir propaganda malzemesi haline getirildiğini göstermektedir. Krizin pençesinden kurtulamayan, dünya halklarının sisteme karşı ayaklanmasından korkan emperyalizm bölgesel savaşların dünya savaşına dönmesi ihtimalinden endişe ederken aynı zamanda bunu dünya halkları üzerinde bir korku kılıcı olarak da sallamaya devam etmektedir.

KAYISI HASADINDAN İZLENİMLER

Köylerde yaz mevsimi emeğe katılmanın yoğun yaşandığı, kışa hazırlık yapıldığı, toprağa atılan gübrenin, ürüne atılan ilacın, harcanan mazotun karşılığının alındığı zamandır. Malatya köylülerinin kayısı üretim faaliyeti de bu zaman diliminde gerçekleşiyor. Sabah 5 ile 6 arası köy canlanmaya başlar. Köyde olanlar tarlalarına gitmek için hazırlık yapar. Bahçe evi olanlar bu konuda şanslıdır. 15-20 dakika da olsa daha fazla uyuyabiliyor. Biz ise saat 6'da kalkıyoruz.

Kayısı olgunlaşmasına göre iki çeşide ayrılır; aynı ağaçta olup aynı anda olgunlaşanlara **islimlik kayısı**, aynı ağaçta olup iki haftalık bir zamanda olgunlaşanların sürekli yere düştüğü kayısıya **hoday kayısı** denir. Hoday kayısıyı iki gruba ayırılır, çekirdeği alınır ve güneş alacak şekilde serilir. Son olarak kurumasının ardından ortaya çıkan ürüne hoşaflik kayısı (çir) denir. İlacın az atıldığı ağaçlarda yetişen kayısılarda "çil" denilen lekeler oluşur. Çilli islimlik kayısı veya hoday kayısı ağaçtan indirildikten sonra çekirdekli bir şekilde güneşte kurutulur. Çekirdeği alınan kayısıya "gün kurusu" adı veriliyor. Çilsiz ve az çilli islim kayısı ise çok yoğun bir emek sürecinden geçer. Önce kayısılar indiriliyor ve toplanıp kasalanıyor. Kasalar "islim damı" denilen kapalı ortama konuluyor. Kayısılar için üretilmiş olan kükürt bir tepsinin üzerinde ispirtoyla karıştırılıyor. Tepsi, islim damına konulan kayısılar için özel üretilmiş elektrikli ocağın üstüne konulup yakılıyor. Yani hem alttan ısıtılıyor hem üstten yanıyor. Ocaklar ara ara bozulabiliyor. Tabii elektrik işlerinden anlayan biri varsa çözüm hızlı oluyor. İslim damı kükürtlü hava çıkmayacak şekilde kapatılıyor. 12 saat sonra islim damı açılıp yine kükürt yakma işlemi uygulanıyor ve kapatılıyor. Kayısı olgunlaşmamış ise bu işlem tekrarlanıyor. Ama biz keşfettiğimiz iyi bir metotla 24 saatte olgunlaştırdık. Bu işleme köylüler **pişirme** diyor. Kükürtün yakılması kayısının erken olgunlaşmasını, sarı renk almasını, bozulmasını ve kurtçuklanmasını engelleyen bir yöntemdir. Bu yöntem ürünün bir o kadar da sağlıklı bir hale getiriyor. Zorlandığımız kısımlardan biri de pişirme yapılan islim damına girmek. 1 saat öncesinden havalanması için kapı kadar bir yer açılır. İçeri girilip kasalar birer birer çıkarılırken islim damını havalandırmak için açtığımız kapı sanki hiçbir işe yaramamış gibidir. En

başta akciğerleri delip geçen tarzda bir kükürte maruz kalıyoruz. Sonra alışıyoruz ama zatürre olmuş gibi solumaya başlıyoruz. Kükürtün insan üzerindeki etkisi 4-5 saat sürüyor. İslim damına girmek biraz gözü kara olmayı gerektiriyor. Neyse ki aramızda öyle arkadaşlar vardı. Benimse kaçınmaya çalıştığım ama bazen zorunda kaldığım işlerden biriydi islim damına girmek. Maksimum 40 dakikada islimden kayısılar kasa

kasa alınıp bezlere serilmekte ve tabii zaman islim damının doluluğuna göre azalabilmekte.

Kayısıda hava durumu ve buna karşı önlem almak çok önemli bir yer tutuyor. Rüzgâr kayısının erken düşmesinden ağaç dallarının kırılmasına, bez branda sermenin zorlaşmasından pişen yemeğin ateşinin kontrolünün zorlaşmasına gibi sıkıntılar yaratıyor. Yağmur ise güneşe serilen kayısılar baya zarar vermekte ve kurumasını geciktirmekte. Aynı zamanda çamurdan dolayı indirme, serme işlemlerine ara verilmekte. Bizim olduğumuz süreçte rüzgâr ara ara esiyordu, etkisini kırmakta zorlanmıyorduk. Yağmur ise bir sefer kayısıya başladığımız günlerde bir de ortalarına doğru yağdı. İlk yağdığında emeğimizin verdiği, vereceği ürüne yabancı olduğum için süreçleri zorlaştırdığını, olgunlaşan kayısıların ağaçta araya gideceğini deneyimlemediğim için işe ara verdiğimizde dinleneceğiz diye bayağı sevinmiştim. Hâlbuki sonrasında daha yorucu günlerin habercisiydi yağmur. İlkine göre şiddeti düşük olmasına rağmen işin ortalarında yağın ikinci yağmur emeklerimizin boşa gideceği korkusu yaratmıştı. Canla başla ürünlerin ıslanmaması için çabaladık. Doğayla mücadelenin net bir örneğiymiş köylülerin ürünleri için seferber olması. Yağmur ve rüzgârdan koruyabildiği-

miz gün kurusu 5, islim 2-3, çir 6 gün güneş aldıktan sonra toplanıyor. Çirler elekten geçirilerek toz-toprakтан arındırılır. Sonra satışa hazırlanmak için torbalanıyor. Gün kurusu ve islim ise iki elin baş ve işaret parmağıyla kayısıyı yarmamaya özen göstererek kayısının dalla birleşme noktasından "pırt" sesiyle çekirdeği alınıyor. Bu işleme köylüler "pırtlatma" diyor. Gün kurusunu pırtlatmak islime göre bizi daha

zorluyor. Pırtlatılan kayısılar tekrardan güneşe 1-3 gün kadar serilip sonrasında torbalanıyor. Çekirdekler ise güneş alacak şekilde üst üste bir beze yığılıyor ve kayısı işi bittikten sonra toplanıyor. İndirme, aradaki işlemler, kurutma, pırtlatma ve tekrar kurutma aşamaları bir sirkülasyon şeklinde kayısı bitimine kadar devam eder.

Hava kararana kadar bu işlemler yapılıyor. Duş ve yemek faslından sonra gündemdeki haberlere bakıp değerlendirmeler yapıyoruz. Ardından Yeni Demokrasi gazetesinden seçtiğimiz yazı veya kendi seçtiğimiz bir konu üzerine tartışmalar yapıyor ve alanı ideolojik-politik gelişim açısından bir eğitim sürecine dönüştürüyoruz. Sonra uyumaya geçiyoruz. Benim pek başaramadığım yarı uyanık halde olmamız gerekiyor. Bölgede ekmek mücadelesinde olan yalnızca köylüler değil. Gece yarıları dağınık gezen domuz sürüleri kayısılar için baskın yapıyor. Domuzlar da canını ortaya koyarak payına düşeni almaya çalışıyor. İki canlı türünün mücadelesine tanık oluyoruz. Onca emeği domuzlarla paylaşmak köylüler için zor olsa gerek.

Köylülerin deneyimlerinden kayısı emek sürecinin işleyişinin yanında köyün geçmişi hakkında birçok şey öğrendik. Bulduğumuz köyde geçmişte devrimci mücadele gelişkin olduğundan

bize karşı sahipleniş vardı. Köylüler arasındaki düğünlerden cenazelere ve emek sürecine dayanışmanın olması geçmiş mücadelenin gelişkin olmasının kalıntılarından diye tahmin ediyorum. Devrimci mücadelenin zayıflamasından sonra köylülerde burjuva-feodal kültürün etkisinin tekrar hâkim duruma gelmesi yine köylülerden aldığımız izlenimler arasında yer alıyor.

Köyde tarım aletlerinden yaygın olarak traktör kullanılıyor. Köylüler emek süreçlerinde uzun yıllardır geleneksel yöntemleri kullanıyor. Bulduğumuz köyün temelde 2 büyük sorunu var: Birincisi üretilen kayısı fiyatını Malatya'daki yurtiçi ve yurtdışı ticaret yapan 2-3 büyük tüccar belirliyor. Belirledikleri fiyat köylülerin talep ettiğinin yarısına tekabül ediyor. Köylerde mevsimlik işçiler çalışmakta ve iş bitiminde satış yapmadığı için ücretlerini ödeyemeyen üretici ucuz fiyata tüccarlara ürünü satmak zorunda kalıyor. İşçi ücretleri ve bakım masraflarını çıkarmak oldukça zor. Diğer büyük bir sorun da çoğu yerde olduğu gibi maden faaliyetinin getirdiği tahribat ve toz. Bir de görece daha küçük olsa da köy yazları kalabalıklaşıyor, kışları birçok ev boşaltılıyor. Şehirlerde çalışan köylüler genelde köye tatil yapacakları alan olarak bakıyor ve kayısı işini ek iş niyetine yapıyor. Bu sorunlar köylülerini kendi çelişkileri etrafında örgütlemenin handikapları arasında yer alıyor.

Bir bütün olarak devrimci mücadelede olduğu gibi emek sürecinde de örgütlü çalışma önemlidir. Gün, yarın, süreci planlamak; öğrenme, işe yoğunlaşma, disiplin, sabır, yeteneğe göre iş dağılımı, kolektif bir çaba, bütüne bakabilme ve üzerine düşünebilme sürecin kazanımlarından. Köylülerle iletişimimizde edilgen ve utangaç oluşumuz kesinlikle aşmamız gereken bir durum olarak görünüyor. Bizim değil, onların bizi açması bağ kurabilme yeteneğimizin zayıf olduğuna işaret ediyor. Yaşamlarına dahil olabilmek, politikamızı onlara bir şekilde anlatabilmek ve propaganda konusunda yetersizliklerimiz gözlemlerimiz arasında. Hali hazırda kitleler içerisinde olma ve bağ kurabilme, sorunlarına çözüm olabilmek, kitlelerden öğrenip kitlelere gitme ve öğretme gibi özelliklerimizin zayıflığı en önemli sorun olarak karşımızda duruyor.

Partizan Okuru

1 Mayıs Sırtlarında Kavgaya Tutuşanların Mirasıdır 2 Eylül Direnişi

komiteleri mahallenin her türlü sorunu karşısında geceli gündüzlü, tam bir seferberlik halinde çalışıyordu. Artık ne belediye mahallede yıkıma cesaret edebiliyor ne de mafya istediği gibi cirit atabiliyordu. Halkın seçimi ile iş başına gelen halk komitesi, yardım kampanyaları yürütüyor, bu kampanyalar sonucunda toplanan bağışlarla mahallenin su, elektrik gibi sorunları çözülüyordu. Mahalle civarına göç

işçi ve emekçilerin birlik ve mücadele günü olan 1 Mayıs'tan alan bu mahalle yok edilmeliydi...

PANZERLERE KARŞI TAŞLARLA DİRENİŞ

1 Mayıs Mahallesi'ne göç edenlerin her biri ülkenin farklı köşelerinden topraksızlık ve yoksulluk nedeniyle, ekmek parası için İstanbul'a gelmişlerdi. Çoğu ilk defa Ümraniye sırtlarında birbirini tanıyan bu emekçiler barınma sorunlarını halletmek, içine girecekleri bir gecekondu yapmak için bir araya gelmiş, birbirine omuz vermişlerdir. Yağmurdan, soğuktan korunmak, kira derdinden kurtulmak için bin bir zorlukla gecekondu inşa etmişlerdi. 2 Eylül günü belediye polisin desteğini arkasına alarak halkın canı pahasına yaptığı gecekonduları yıkmak isteyince halk devrimcilerle el ele, omuz omuza bu saldırıya karşıladı. Silah, cop ve panzerlerle halkın direnişi kırılmaya çalışıldı. 1 Mayıs Mahallesi'nin kadınları yıkımı gözyaşları ile değil, taş ve sopa ile karşıladılar. Yıkımlara karşı erkeklerle omuz omuza direndiler. Feodal baskıların altında emek gücüne katılamayan kadınlar, en temel hakları olan barınma hakları için direndiler. Yüzlerce kişinin yaralandığı, yüzlerce devrimci ve halkın tutuklandığı, 1 Mayıs Mahallesi halkının hemen hepsinin gözaltına alındığı ve sorguya çekildiği bir süreç yaşanmıştı. Bütün bu baskı

katliam girişimi 1 Mayıs Mahallesi'nin devamlılığını engelleyememiştir.

2 EYLÜL ŞEHİTLERİ ÖLÜMSÜZDÜR!

"Panzere karşı taşla

Savaştlar canla başla

Kurşun karşıladı döşle

Gecekondur şehitleri, şehitleri"

Keskin nişancılar, mahallenin "eski mahalle" denilen kesimindeki binaların üzerinden, özellikle de çatışmada öne çıkan devrimcileri hedef alarak ateş etmişlerdi. Emekçi halkın haklı mücadelesinde bayraklaşarak ölümsüzleşenlerin arasında direnişin ön saflarında yer alan Partizanlardan Hüseyin Aslan, Hüseyin Çaparoğlu, Cuma Gül, Hasan Yıldırım, İsmail Poyraz vardı. Partizanların dışında Hasan Kızılkaya, Hıdır Ulman, Müzeyyen Keskin, 8 yaşında bir çocuk ve 2 bebek katledilmişti.

2 Eylül 1977 saldırısı, ülke tarihinin en kanlı "yıkımı" olarak kayıtlara geçti. Bununla sınırlı kalmadı, bu olay aynı zamanda halkın davasına adanmış olanların örgütlediği ölümüne bir direniş olarak hem devrimimizin hem de mahallemizin tarihinde unutulmayacak bir sayfa oldu.

2 Eylül 1977 günü devlet barınma sorununu imece usulü halk dayanışmasıyla çözen 1 Mayıs Mahallesi'ne azgın bir saldırı gerçekleştirmişti. Halkın berrak hafızasına bir katliam olarak kazınan bu saldırının nedeni emekçi bir halkın devrimcilerle örgütlü bir yaşam alanı kurmasıydı. O günden bugüne örgütlü yaşam alanlarına devlet aynı şiddette, aynı zorbalıkta saldırmaya devam etmektedir.

Devrim güçleri özellikle Partizanlar emekçi yığınların birçok sorununa olduğu gibi bölge halkının giderek yakıcı hale gelen barınma sorununa kayıtsız kalmadı. 1970'lerin sonlarına doğru mahallede ciddi bir devrimci çalışma gerçekleştirilmişti. Oluşturulan halk

edenlerin konut ihtiyacı olup olmadığı tespit ediliyor ve herkese aynı ölçüde olmak kaydıyla arazi tahsis ediliyor ve mahalleli kolektif bir şekilde yeni gelenlere gecekondu inşa ediyordu. 1977 yılına kadar henüz bir ismi olmayan, zaten resmi kayıtlarda da görünmeyen mahalleye 1977 Kanlı 1 Mayıs'ında katledilen emekçilere atfen 1 Mayıs Mahallesi ismi veriliyordu. 1 Mayıs Mahallesi'ndeki bu gelişmeler karşısında egemen sınıfların panikleme gecikmedi. "Ötekiler" aynı zamanda da kendilerini dışlayan, horlayan, ezen sömürönlere inat, buralarda, insanlığın, paylaşımın, komşuluğun pekişmesine hizmet eden bir yaşam sergiliyordu. İnsanlığa dair ne varsa düşman olanları korkutuyordu. Tam da bunun için adını

"Binlerce, on binlerce şehit bizden önce halkın çıkarları için canlarını kahramanca verdiler. Onların bayrağını yukarılara kaldıralım, kanları ile çizilen yolda ilerleyelim"
Mao Zedung

KAVGADA ÖLÜMSÜZLEŞENLER

Cemil Çelik (Parti Militanı): Uşak'ın Banaz ilçesinin dağ köylerinden birinde doğan Cemil Çelik, inşaat işçiliği yaptığı sıralarda Proletarya Partisinin düşünceleriyle tanıştı. Militan özelliği gelişkin olan Çiçek, faşistlerin korkulu rüyası haline gelmişti. Çelik, 27 Ağustos 1979 tarihinde sabah işe giderken faşistlerin hâkim olduğu bölgeden geçerken birkaç noktada kurulan bir pusuda arkasından kurşunlanarak katledildi.

Ali Geçgel (Parti Üyesi): Dersim'in Mazgirt ilçesinin Göktepe köyünde yoksul bir köylü ailesinin çocuğu olarak doğdu. 1975'te mücadeleye başlayarak Proletarya Partisinin 1. Konferansından sonra Parti üyesi oldu. İbrahim Kara ve

dan yaklaşık 1-1,5 saat sonra İzmir'in Hatay semtinin Arapderesi mevkiinde arama yapan polis ekipleriyle çatışmaya giren Ali Geçgel ve İbrahim Kara, polislerin teslim ol çağrısına silahlarıyla karşılık verdiler. Uzun süren çatışma sonunda İbrahim Kara aldığı yaralarla şehit düşerken Ali Geçgel sağ olarak polislerin eline geçti. Daha sonra polisler kendisini yayım ateşine tutarak alçakça katlettiler.

İbrahim Kara (Parti Üyesi): İbrahim Kara, Erzincan'ın Refahiye ilçesinin Resuloğlu köyünde doğdu. Yoksulluktan kaynaklı ancak ilkokulu bitirebildi. İnşaat ve fabrika işçiliği yaptığı sırada Proletarya Partisi saflarına katıldı. Pro-

Ali Geçgel, 2 Eylül günü işkenceci polislerden Fikret Çetin'in cezalandırılması eylemini başarıyla yerine getirdiler. Olay-

leter özelliklere sahipti.

1980 yılında Parti üyesi olan İbrahim Kara aynı zamanda İstanbul Anadolu Yakasında Halk Ordusu komutanlarındandı. Daha sonra faaliyet yürüttüğü İzmir'de 2 Eylül 1980'de polislerle girdiği çatışmada Ali Geçgel ile birlikte katledildi.

Şerif Elitok (Parti Militanı): 27 Ağustos 1990'da ölümsüzleşen Şerif Elitok hakkında bir bilgi bulunmuyor.

Ali Karakaş (Parti Militanı): Türkiye'de mücadele yürütürken zorunlu olarak yurt dışına çıkan Ali Karakaş orada da faaliyetlerini aksatmadan sürdürdü. Ağustos 1991'de geçirdiği bir trafik kazası sonucu Almanya'da yaşamını yitirdi.

KEPİR ÇATIŞMASI

23 Ağustos 1992 günü on kişilik bir Halk Ordusu birliği, Ovacık'ın Kepir Yaylası mevkiinde bir ihbar sonucu pusuya

düşürüldü. Çatışma 12 saat sürdü. Parti ileri militanları **Yıldız Ayrıc, İmam Cem İştmez**, Komsomol üyesi **Akın Uzun** ve Parti üyesi **Dursun Erkul** ilk çatışma sırasında şehit düştü. Parti militanı **Meral Gezer** ise yaralı ele geçirilerek işkencede katledildi.

Sinan Gürer (Parti Militanı): 30 Ağustos 1994 tarihinde Erzincan'da bir arkadaşıyla birlikte faşistlerle girdiği çatışmada ölümsüzleşti. Görgü tanıkları olayı polislerin tezgahladığını aktardı.

Kenan Güzel (Parti Militanı): 11 Eylül 1985 yılında Erzincan'da doğan Kenan Güzel ekonomik zorluklar nedeniyle ailesiyle birlikte Avusturya'ya yerleşti. Avusturya'da Linz Umut Kültür Merkezi'nde bağlama hocalığı yapmaya başladı. Gençliğin sempatisini kazanan Güzel, YDG'nin çevresinde düzenlenen tüm etkinliklere sanatıyla katıldı. Güzel, 28 Ağustos 2001 tarihinde gittiği bir gölde boğularak yaşamını yitirdi.

başlangıcı 24.sayfadadır...

Geçtiğimiz günlerde Manisa'nın Salihli ilçesinde bir çiftçi tarladaki tüm ürünlerini köylüye bedavaya dağıttı. Nedeni açık: tüccarların çiftçinin ürününü tarladan çok ucuza almak istiyordu. Salihlili çiftçinin anlatımı şöyle: "Biz yaklaşık 2,5-3 aydır bu kavunun üretimi ile uğraşıyoruz. Burası 65-70 dönüm. Bize buranın maliyeti yaklaşık 1,5 milyon lira. Yaklaşık 10 gündür tüccar arıyoruz. Ür-

nümüzü satacak, malımızı gönderecek birini arıyoruz. Bulamadık. Buldukla-rımız çok komik rakamlar teklif etti. Tarlanın tamamına 100 bin lira veren de oldu 200 bin lira veren de. Kilosunu bizden 25 kuruşla 1 lira arasında almak istiyorlar." Karpuzda da benzer sorun var. Çok düşük fiyatlara alınan ürünler markette, pazarda, manavda 2-3 katı fiyatlara satılıyor. Enflasyon artışı ve zamlar ile üreticinin satış fiyatları arasında uçurumlar var. Maliyetler artıyor, tüketim bedelleri artıyor. Fakat ürünün alım fiyatına çok düşük bedel biçiliyor. Bunun belirli nedenleri de var. Tekel oluşturan fabrikalar, serbest piyasada tüccarların simsarlığı, yetersiz kooperatif depoları vs. derken tarlada çiftçi eziliyor. Borçla ekilen tarla borçla

hasat ediliyor. Durum böyle olunca da çiftçi eylemlerinde isyanın boyutu arttı. Çiftçi artık toprağı ekmek istemediğini belirtiyor. Afyonkarahisar'da patates üreticileri isyanını dile getirirken belki de tüm çiftçilerin sesini duyurdu: **"Durumumuz içler acısı. Diri diri bizi toprağı gömdüler."**

BU BORÇ NE KADAR ÜRETİR?

Bir yaz daha böyle geçiyor. Alım fiyatlarına bir denge getirilmesi şu an mümkün görünmüyor. Enflasyon artışı üretim maliyetlerini gün geçtikçe artırıyor. Çiftçi bir borç yükünü daha nasıl kaldırır muamma. Küçük üreticiler için bu durum kötüleşirken orta üreticiler için kriz artık toprağı ekerken vuruyor.

Yaza başlarken hububat fiyatlarındaki TMO tarafından açıklanan düşük alım fiyatı çiftçiler için zaten kötü bir yazın habercisiydi. Açıklanan alım fiyatı geçen yıl fiyatıyla neredeyse aynıydı, bu nedenle "toprak boşuna ekildi" diyebiliriz.

Arpa üzerinden örnek verelim: TMO arpanın çiftçiden alım fiyatını 7 lira olarak belirledi. Bu yetmedi, TİGEM de arpanın tohumluk fiyatını 12 lira olarak açıkladı. Çiftçiden 7 liraya arpa alındı, 12 liraya tohum satılıyor! Ne kooperatif ne de tarım kredi marketlerinin çiftçiden sabit fiyatla ürün alması mümkün görünmüyor. Çiftçi tüccara mahkûm kılınıyor. Artan maliyetler ise yükselmeye devam ediyor. Sadece tarım için değil aynı zamanda hayvancılık için de benzer

durum söz konusu. Yem fiyatlarında sürekli bir artış yaşanıyor. Bu da beraberinde borçlanmayı getiriyor. Çiftçinin 2024 yılı borcuna şöyle kısaca bakalım: 2023 yılının şubat ayında tarım sektörünün bankalara olan borcu 363 milyar 395 milyon lirayken 2024 yılının aynı ayında bu rakam yüzde 75 artarak 637 milyar 438 milyon liraya yükseldi. 2 milyar 596 milyon çiftçinin takipte borcu var.

Hindistan'da kadın doktor tecavüze uğrayıp katledildi: Doktorlar greve gitti

Hindistan'ın Batı Bengal eyaletine bağlı Kolkata kentinde stajyer bir kadın doktorun tecavüze uğrayıp katledilmesine karşı başlattıkları protestolar devam ediyor. Doktorlar ülke çapında grev kararı aldı.

Ülkenin en büyük doktor topluluğu olan Hindistan Tabipler Birliği (IMA) çağrısıyla ülke genelinde tüm zorunlu olmayan hastane hizmetleri durduruldu. Acil ve kaza hizmetleri devam etti, grev 24 saat sürdü. Bazı devlet hastanelerindeki doktorlar elektif prosedürleri süresiz olarak durdurduklarını duyurdular. IMA, yaşanan cinayeti "kadınlar için güvenli alanların eksikliğinden kaynaklanan barbarca bir suç" olarak nitelendirerek, ülkenin "adalet mücadelesine" destek istedi.

IMA ayrıca, sağlık personelinin şiddete karşı daha iyi koruyacak yasanın güçlendirilmesi, hastanelerdeki güvenlik düzeyinin artırılması ve dinlenme için güvenli alanların oluşturulması gibi talepleri içeren bir liste yayınladı. Doktor

kadının katledilmesiyle ilgili "titiz ve profesyonel bir soruşturma" yapılması, vandallığa karışanların yargılanması ve mağdurların ailelerine tazminat ödemesi çağrısında bulunuldu.

Devlet hastanesinin seminer salonunda, vardiyası sırasında dinlenmek için gittiği bildirilen stajyer doktorun, üzerinde ağır yaralar bulunan yarı çıplak bedeni bulundu. Olayla ilgili olarak hastanede gönüllü olarak çalışan bir kişi tutuklandı. Soruşturmada ilerleme kaydedilemediği yönündeki eleştirilerin ardından dava yerel polisten Hindistan Merkezi Soruşturma Bürosuna (CBI) devre-dildi. Stajyer doktorun ölümünün ardından Hindistan'da daha fazla tecavüz olayı manşetlere taşınırken Başbakan Modi "Kadınlara yönelik canavarca davranışların en sert

ve en kısa sürede cezalandırılması gerektiğini" söyledi. Eylemciler ayrıca hastanelerde daha fazla güvenlik ve sağlık personelinin korumak için daha iyi yasalar talep ediyor.

ÇİFTÇİNİN ÜRETTİĞİ BOĞAZINDA KALDI

2024 yazının çiftçiler için zor geçtiğini söyleyebiliriz. Yakın zamanda, birçok bölgede çiftçilerin eylemlerine şahit olduk. Bu eylemlerde ortak sorunun pazar için üretilen ürünlerin "pazarlanamamasıydı". Üretim maliyetlerindeki artış çiftçinin tarladan satış yapmasını zorlaştırdı. Tüccarlar, komisyoncular tarladan ürünü ucuz fiyatla satın almak isteyince çiftçi ürünü ölü fiyata satmak zorunda kaldı. Çiftçilerin yoğunlaşan eylemleri de böyle başladı. Ürünün ucuz fiyatla satın alınmasına tepki gösteren çiftçiler ülkenin birçok yerinde traktörlerle eylemler düzenlediler. Eylemlerde iktidarın tarım politikaları eleştirilirken çiftçiler sabit ve ürünün "ederi" kadar bir fiyat belirlenmesini istediler.

Yaşananlar çiftçi için yeni değil. Kâbus gibi yaşanan bu "son" çiftçinin kara bahıdır. Geçtiğimiz yıl hatırlarsak ürünlerin bu şekilde ucuza gitmesi sorunu belli başlı ürünlerde ve bölgelerde yaşanmıştı. Bu yılı özgün kılan ise neredeyse

bütün tarım ürünlerinin ucuza satılması oldu. Birkaç ürün eken çiftçilerin çoğu her üründen zarar etmeye başladı. Tek ürün eken çiftçiler ise daha büyük bir zorluk yaşadılar. Ucuza alınmak istenen ürünün ekim maliyetlerini dahi hiç karşılayamaz duruma geldiler. Bursa, İzmir, Balıkesir ve Maraş'ta çiftçiler seslerini son haftalarda daha gür duyurmaya çalıştılar.

Hangi ürünler para etmedi? Bu liste epey uzun. Bölgelere göre düşünecek olursak başlıca ürünler şunlar: Domates, patates, kayısı, arpa, kavun, karpuz, patlıcan, zeytin, fındık... Bu liste uzar gider.

Bundan öte şunu bilmemiz gerekiyor: çiftçi 2023 yılına borçlu girdi. Bu yılki temel beklenti ekilen ürünlerin kâr etmesi ve bu borcun ödenmesiydi. Buradaki vahim durum da bu: Borçlu çiftçi borcunu ödeyebilmek için daha çok borçlanarak ekim yapmakta.

Çiftçinin bugün yaşadığı sorunlara değinmeden önce bu sürece nasıl gelindi, hangi eylemlerde ne oldu, talepler neydi? Kısaca bunları açıklayalım.

Bursa'nın Karacabey ve Mustafakemalpaşa ilçelerinde 8 Ağustos Perşembe günü çiftçiler traktörleriyle Bursa-İzmir yolunu trafiğe kapatarak eylem gerçekleştirdi. Bu eylemde jandarma çiftçileri sürekli engellemeye çalıştı. Çiftçiler domatesteki ucuz alım fiyatına müdahale edilmesini istiyordu. Bursa Valisi Mahmut Demirtaş'ın Tarım Kredi Kooperatifleri, Türk Tarım ve yerel marketlerin domates alımına başlayacağını söylemesinin ardından eylem sona erdi. Fakat eylemin üstünden geçen uzun zamana rağmen bir adım atılmadı. Domateste alım fiyatı değişmedi. Bu yönde bir adım atılması da artık beklenmiyor. Alım fiyatlarında değişim olana kadar(!) çiftçinin ürünü çürümeye yüz tutacak. Marmara Bölgesinde özellikle domates üretiminde yaşanan bu sorun başka bölgelerde de

yaşanıyor. Bursa'nın yanı sıra Balıkesir'in Bandırma ilçesinde de köylüler benzer sebeple yürüyüş düzenlediler. Domateste rekolte artışı yaşandığı belirtiliyor. Sağlanan yüksek verim çiftçi için artık bir şey ifade etmiyor. Zira elinde kalan, tarlada çürüyen ürünün çiftçiye hiçbir faydası yok. Rekolte artışını devlet ağız medya şaşaalı puntolarla ve yetkililer de açıklamalarıyla "üretimde artış" olarak verecektir. Geçtiğimiz yıl hububatta da benzer bir durum yaşanmıştı. Bakanlık, tarım ürünlerinde rekolte artışı olarak 2023 yazını "başarılı" değerlendirmişti. Fakat çiftçinin borcu değişmedi. Yıla borçla girdi şimdi de daha fazla borçla kapatıyor.

ZARAR EKTİK ZARAR BİÇİYORUZ

Birçok üründe alım fiyatının düşük olmasından bahsettik. Domates eylemlere konu olduğu için öne çıktı. Fakat diğer ürünlerde de aynı sorunlar var.

devamı 23.sayfadadır...

YENİ DEMOKRASİ
MÜCADELESİNİN GÜR SESİ!

OKU OKUT!

[yenidemokrasi1](#)

[ydemokrasi11](#)

yenidemokrasigazetesi@gmail.com

[yenidemokrasi](#)

[yenidemokrasi34.net](#)

Özgür Gelecek İçin **Yeni Demokrasi Gazetesi** Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: Tuba Apaydın Yayın Türü: Yaygın Süreli

Yönetim Yeri: Kamer Hatun Mah. Al Hatun Sok. No:6 Daire:3 Beyoğlu/İstanbul İletişim: 0212 534 54 76- yenidemokrasigazetesi@gmail.com

Baskı: Alesta Ajans Basım Medya ve Bilgi Teknolojileri San. Tic. Ltd. Şti Davutpaşa Cad. Güven İş Merkezi B Blok, 1 Kat, No: 349 Zeytinburnu/İst-0212 501 21 20